

ANTHROPOLOGIA SACRA,

Edur

ANDLEGAR Umþeink-ingar/

Ut Af

Mannsins Høfudpørtum / Hans sierlegustu Limum/ Skilnings-arvitum/ og nockrum ødrum sierdeilislegustu Til-pellum.

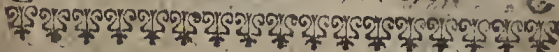
Vtdregnar af Bookum þess And-ryka Guds Manns/

Doct. IOHANN. LASSENII.

Og nu fyrst wr Þyſku a Iſlendſku wt-lagdar/ Af

H. Steine Jonssyne/ Sup. H. St.

Prentad a Hoolum i Hialltadal/ Af Marteine Arnoddsyne/ 1713.

Bernhardus.

HVad vantade Mañeñ þa/ þegar Miskunsemeñ vardveitte hañ/ Sañleikureñ uppfrædde hñ/ Riettlæted framleidde hañ/ og Fridureñ fooſtrade hañ?

Chryſoſtomus.

ALlar lifande Skiepnur hefur Gud med Vørnum wtbued: Sumar med Kloom/ ſumar med Vængium/ ſumar med Hornum. Mañeñ alleina hefur hañ ſo tilreidt/ ad hañ hefur aungva Von/ nema Gud eirn: ſo ad hañ vegna ſijns Vanmættar ſkyllde verda ad leita ſijns DRottens alla Tijma.

Ambroſius.

HVørt hellſt ſem Madureñ hneigeſt/ þangad kieppeſt hñ meir z meir/ hvørt ſem þad er til Dygdaña Aſtundunar/ edur til ODygdaña Aeggingar.

Vel-Edla/ Gud Elskande og Marg-Dygdugre Høfdings-
HVSTRV/
MAD. Prudur
Thorsteins Doottur/

Mine Elskulegre og Mikilsvirdande Systur i DRottne/ Oska eg Underskrifadur alls Andlegs og Lykamlegs Fridar og Farsælldar/ af Gude vorum Fødur/ z DRottne JEsu Christo/ ad samverkande Gude/ Heiløgum Anda.

Vel-Edla og Gud Elskande HVSTRV.

AD sønu ætte Guds Ord og hns Lærdomur øllu Mønu kiærkomen ad vera/ bæde vegna sijns fyrsta Høfund"

 og

og Ammneska Upphaps HErra/ Guds Almattugs/ sem so vel vegna þess allra hædsta Vallds/ er hñ heþur yþer Mañkynenu/ sïñ vegna siñar Eilijþrar Good-gyrne/ med hvørre hañ so nakvæmlega høndlar vid Mañkyned / So og lijka vegna þeirrar Omælelegrar Andlegrar Speke/ med hvørre hañ i sijnu H. Orde Mañkyned uppþræder/ forþienar þad a allañ Hatt / Ad hañs Ord sie aþ oss Mønunum ei alleinasta hlijduglega / helldur og jafnvel med Hiartañlegre Gyrnd og Epterlangan/ þacklætlega og med allre Virdingu aþ hañs blessadre Hende medteked : So ætte z Guds Ord i Añañ Mata øllū af Hiarta kiært ad vera vegna sijns sialfs Ypparlegleika/ og þeirrar hædstu NYTSEMDE/ sem Mañeskiañ þar aþ heþur : þar þad i þessum Myrkva Sorga og Tarañа Dal er þad einasta Lios vorra Vega/ og Lampe Foota vorra/ sïñ H. David jatar/ Psalm. 119. Hvar

fyrer

fyrer og so sa same Guds Madur um̃ sig medkiener / ad Guds Ord sie sier kiærara / en̄ mørg Þusund Sticke Gulls og Silfurs / Psalm. eod. Og þetta er eg fulvisſ um̃ / ad øll Guds Børn / sem Andlega eru fæ̃ud / og hafa sijna Sæl-ar Velferd kiæra / mune med honum jata og vidurkien̄a.

En̄ med þvi / ad Veralldaren̄ar Børn / og mestur Hoopur Man̄an̄a / sem̃ i þeim Andlegu Efnunum lijted agtar þad Ofijnelega / giefur sig so fæatt ad soddan̄ : Þa hafa þeir goodu Guds Men̄ / hvørium tilstrwad hefur vered Guds Orde fram̃ ad filgia / teked þ til Bragds / ad Dedicera ꝛ Tilskrifa sijn-ar Bækur Ypparlegū Mon̄um i Søfn udenum : Under hvørra Skioole ꝛ For-svare þær skyllldu i Lioos koma / og veg-na þeirra Myndugleika betur medtekn-ar verda. Þo finum vier / ad hier ad auke hefur þeim eirnen̄ þad tilgeinged / ad heidra a þan̄ Hatt og a Lopt ad hallda Loflegum Epterdæmum þeirra

 Guds-

Gudhræddu: Og med þessare opeñberlegre Approbation edur Nroosan þeirra Gudhrædslu ad setia þa ødrum wti fra til eins liþande Epterdæmis/ hvar med sem þlester kynu ad lockast til Guds Orda goodþwslegrar Jdkunar.

So sinañ vier/ ad Lucas Gudspialla Madur (sem þo ecke var vokens uñ Framgang siña Booka/ þar þær høfdu Fyrerheit N. Anda/ Aþ hvørs Jñblæstre þær voru skrifadar) heþur Dedicerad syn Gudspioll/ so vel sem Postulaña Giørninga Book/ Theophilo, einum goodum Gudhræddum Mañe: Þvi/ ad þad haþe vered eins Mañs eigeñlegt Nafn/ z ecke af S. Luca med þvi meintur allur Søfnudur Fra/ s Gud elskudu/ er aþ Lærdum Moñū auægiañlega beviisad / sierdeilis af þvi Orde / sem Gudspialla Madureñ Naþnenu tillegg ur: Miñ goode Theophile, Luc. 1. v. 3. og Act. 1. v. 1. Hvad hañ vissulega hefur giørdt vegna auefndra tveggia Ordsaka: Ad hñ hrosade þessa Mañs Dygdum/

Dygdum/ og sette hañ ødrum til Heil-
susamlegs Epterdæmis.

Þessar eru nu/ Vel-Edla HVS-
TRV/ þær somu tvær Ordsaker/ fyrer
hvoriar jeg ydar Goodþrægu Kveñprÿde
þeñañ litla Bækling Þienustusamlega
Dedicera. Eñ þar ad auke bætest
hier vid ein fierdeilislegre Ordsok/ sem
mier emum a þessum Tijma vidvijkur:
Sem er/ med þessum Bæklinge/ hvor ad
er sa fyrste/ er eg læt a Prent wtganga/
Virdingarsamleg Endurminning ydar
SÆla z BLessada EGTA-HErra/
Mijns Loþsverda For-Mañs: Hvor
ed þetta gooda Prentverk aptur hijngad
til Hoola/ a þess gomlu Stodvar/med
sijnum merkelegum Vm̃kostnade aptur
færde: Og Gude til Dyrdar/samt Fød-
urlandenu til bestu Nota/i Verk sette:
So og ydar sialfrar/ aþ hvorrar Hende
eg Prentverked heþe medteked.

Jeg bid þar fyrer Vinsamlega / ad
þier/ Vel-Edla HVSTRV/ þessa
mijna Tilskrist/sem þessara tilheirelegra

ra Ordſaka vegna ſkien er/ villdud epter ydar Goodfrægre/og vid mig auglÿſtre/ Dygd og Liwplinde aþ mier til lÿtillrar Þienuſtu Bevÿſingar þiggia og medtaka: Og Oſka aþ Gude/ad þier i Leſtre þeſſarar litlu Bokar mættud þiña Fullnægiu ydar Gudrækelegra Þeinkinga: Og ad ſem þleſt Guds Born mættu ad ydar goodu Dæme leidaſt til Heñar Ydkunar/ og þar af Saluhialpleg Not ödlaſt. Befel ſo Ydar VEL-EDla KVeñprÿde under Nadarrÿkuſtu Forſioon z Vm̃ſorgun Guds vors/ ſa ed allt Gott virdeſt hia Ydur ad fullgiøra epter Rÿkdome ſiñar Dÿrdar: Og Ydur i Ydar Sorgarlegu/ þo prÿdelegu/ Eckiu-Sæte ad ſtidia og ſtirkia med allsħattadre Andlegre Huggun/ z enda vid Ydur øll ſÿn Nadar Fyrerheit / allt til þeſſ Dÿrdarlega Tilkomu Dags vors Drottens JEſu Chriſti.

Þeſſ Oſkar aþ Hiarta
Ydar Vel-Edelheita
Þienuſtuviliugur Vin og Broder/
Hoolũ/ 1. April. 1713. Steirn Jonsſon.

Til Leſarans.

MEd þvi allur Vÿſdomur er aþ DRottne/ hvørn hañ gieþur þm ſem elſka hañ Syr. 1. v. 1. 10. So er z eirneñ allur Vÿſdomur ecke einaſta mikels agtande/ helldur eru þeir og ſo mikels Loþs og Grooſunar verder / ſem hañ koſtgiæfelega aſtunda/ og epter hønum vaka. Eingiñ Vÿſdomur a medal Maña helld eg ad kuñe ad vera ypparlegre/ Eingeñ Nytſamlegre / eñ þa / ad þeckia riettelega ſialþañ ſig. A ſoddañ Vÿſdome liggur ſierhvørium Mañe næſta miked: en þeſſ ad hvør og eirn þecke ſig ſialþañ/ kañ hañ ecke ad komaſt til riettelegrar Þekingar þeirra Hluta / ſem hañ ſkada / og kañ ſo ecke helldur þar a nockra Boot eda Betran ad hreppa. Eingeñ byrlar þyrre Chriſteñ ad verda/ eñ hañ hepur ædur lært og byriad ſialþañ ſig ad þeckia. Eñ ſo ſem þeſſe Konſt er ſu naudſynlegaſta; So er hun og eirneñ þeim/ ſiñ Holldlega eru ſiñader/ og aþ þeſſu Heime eru/ hin torvelldaſta. Augad gietur ſied allt añad/ eñ ſig ſialþt. Þecking ſialþs ſÿns Alykrar og uppſeiger Dom yþer ſialþu ſier. Til þeſſa eru þleſter Oþwſer. Lÿka vel hlootum vier ad dæma oſſ ſialþa / eþ vier villum ecke ſydermeir verda aþ DRottne dæmder 1. Cor. 11. v. 31. Vier erum aller tÿnder i Adam vegna Syndarinnar: Sa næſte Vegur til þeſſ/ ad vier verdum aptur þundner / er / ad vier ſiaum oſſ ad vera

glatada. Sw fyrsta Trappa til ad ødlast Guds-lega Miskunseme / og Ryktdom hans Nadar/ er ad vier siaum off ad vera Fatæka og auma. Þad fyrsta Fot-Spor / sem liggur til Himna-rykes/ er ad sia sig ad vera nalægan Helvyte og Glötunene. Vier erū af Natturunē Børn Reidenar Eph. 2. v. 3. Þrælar Syndarenar/ Rom. 6. v. 16. Fangader i Diøfulsins Snø-ru til hans Vilia 2. Tim. 2. v. 26. Ef vier, vidurkienum og køñunstum vid þetta / so er Tyme til ad leita upp z hoolped ad giøra þetta. sem tapad var: Matth. 18. v. 11. Marger vita og þeckia Imsa og Adskiliañlega Hlute; Eñ þeir/ sem þeckia sialfa sig/ eru færre/ þar þesse Ord: Nosce te ipsum, Þecktu þig sialfañ/ ætte þo maklega eins og sierhvørs Symbolum, edur Daglegt Lyfs Ord ad vera. Lyka vel bera ecke aller beñañ Speigel med sier: Eñ i hønum siaum vier þo opeñberañ Sañleika/og þañ rietta Mata og Veg / uñ hvørn vier eigum i þessu Lyfe ad framgaunga/so ad vier mættum komast til þess eilyfa Lyfsens. So leinge sem vier þeckium ecke vora fordiarfada Natturu/ kunum vier torvelldlega nockra Lyfernesens Betran ad giøra/ edur ad giefa off nockud uñ vora Velferd og Saluhialp. Hvad marger kuña þeir ad finast/sem Diøfullin uppmalar fyrer sialfra þeirra Augum biarta og Fleck-lausa: Þar þeir eru þo fyrer Augum Guds og hñs H. Eingla sem aarer Morianar svart-er og osieleger. Því miña/sem vier hølldum af off sialfū/því meira verdū vier i Guds Aug-

lite vitdter og agrader. Þvi betur sem vier þeckium sialfa oss / þvi meira Hatur þaurum vier til sialfra vor og Syndarenar/ z þvi heit are Elsku og Eptei laungan til Christum: Pa giefum vier oss ecke framar epter Hollde og Bloode/ og ødlunst so hia Christo þañ allra hædsta Gooda. Hvilyk naudsynleg Þeking sialfs sijns / verdur hier / þu vinsamlege Les: are/ under Augu leidd i þessu litla Bækling/ sem eg heffe latted wtganga. Þvi hier hefur þu uppmaalada eina Daudlega Manesk u/ med synum Dygdum edur Odygdum: vid hvad þu kant þitt Lijferne saman ad bera / og þig i þessum Speigle ad skoda. Hier sier þu fyrer þier þa riettu Brwkan þeirra sierleguſtu Mañ sens Høfud-Parta/ og Lijkamans Lima/ sem Gud hefur oss giefed/ af hvørium vier erum samteingder / so vier erum þad vier erum. Hier siñur þu eirneñ þeirra søinu Vanbrwkan epter sidum Heimsins Barna afmaalada. Hvad allt (ef þu þeñan Bækling Gudrækelega yd: kar) kañ ad vera þier so sem eitt sijfellt Memoriale og Miñes:Teikn til ad rañsaka þyna Hegdan og Brwkan þiña Lima/og hana vid Guds Ord (af hvørju þesse Bok er wt: dreigen) samañ ad bera. Eñ so eg tileinke mier ecke hvad ecke er mitt / þa vil eg þig / Good: huse Lesare / vita lata / ad þær Meditationes, edur Vmþeinkingar / sem hier mic þiñast / fy: rer utañ þaeinar/ sem eg/ Eptienu til naudsyn legrar Vppfillingar/hefe bloted til ad leggia/ eru i fyrstu samañ skrifadar af þeim Haalærda

og [illegible]t upplysta Guds Manne / Saal. Iohanne Laſsenio, Fordum Doctore H. Ritningar og vijdfrægum SS. Theologiæ Profeſsore i Kaupeñhafnar Haa-Skoola. Þo eru þær ecke af hønum samañskrifadar i þeirre Nidurrad-an/ med hvørre þær nu i Lioos koma: helldur hefe eg þeim safnad/ og þær hyngad z þaung-ad samañteked wr þeim hañs Þyſku Bookum/ sem hañ nefner Heilagañ Perlu-Stood/ og nu i DRotteñs Nafne læted þær a þeñañ Hætt/ sem þu sier / samañlesnar wtgænga. Authore Bookareñar þarf jeg ecke hier med mørgum Ordum ad Hroosa/ þar hañs Nafn/ og jafn-vel hañs storu Gafur/ eru alkuñugar ordnar/ einneñ hier i Lande. Hefe eg i Utleggingu þeſſ-arar Bookar hañs eigeñ Ordum epterfilgt/ so miked sem møgulegt var/ so Meñ kyñu ad fa ad heira hañs Meining og Orda Tiltæke O-brialad/ þad framast i voru Moodur-Maale skie kuñe. Vita þikest eg / ad nockrer munu hallda hañ i þessare Book Berordañ noog og Hardtaladañ / i hañs alvarlegu strøffunar Ordum a moote vondũ sidũ Heimsins Barna. Eñ so længe er fra þvi / ad eg hafe lated þetta aftra mier fra Bookareñar Edition, ad eg helld þad vera eiñ hiñ hellsta Kost i þess Saal. Mañs Skriftum/ og harla naudsynleg-añ/ sierdeilles nu a þessũ Uggaleises Tyma/ þa Guds Ords Þienurum er þad best giørt/ ad kalla hært a Jerusalems Mwrveggium/ og ad seigia til Syndareñar med allre Alvørugiefne og Røgsemd. Þessu munu þo aungver reidast/

nema

hema (kañ skie) þeir / sem þiña sig i soddañ Glæpum liggia: og þeim er þo …rna mest Þørf a soddañ beryrdtum vandlætingum. Sañleikanum verdur hvør reidastur / eins og sw blinda Perna / sem Seneca um̃ skrifar / sem reiddest og hiellt þad vær stærsta Oriett / ep Meñ kølludu hana blinda. Hiner adrer / sem ottast Gud / og þeckia sijnar Synder / hafa hier og nærkvæmar og Lijfkrøptugar Hugganer af Guds Orde utdregnar. Eñ bæder Hofparner þiña hier asamt alvarlegar og trwlegar Amiñingar og Vidvaraner / hvad þeim byrie ad giøra / og hvad þeir eige ad fordast.

J Niðurradan þessara Umþeinkinga hefe eg fylgt þeim Mæta / sem mier sijndest Nattur-legastur og tilheirelegastur vera. Þvíad fyrst talast hier um̃ Mañeskiuna almeñelega: so ad um̃ heñar tvo Høfud-Parta / sem er (I) Saalen / med siñ Uppurstu Verkan Skiłsenu / asamt þeim fremur heñar Facultatibus edur Kröptum / Vilianum / Skilningenum / z Miñenu / m; þeirra Spilling Syndeñe / og heñar Leckning ed: Endurbot Ydraneñe; þar næst (II) Lijkamanum / med Skilningarvitañа ORGANIS edur Verkfærum / og þvi jafnframt sialfum Skilningarvitunum: og so framveiges. Hvar med eg (III) hefe fylgia læred nockur þaug

sierlegustu og almennelegustu Manneskiunar Tilfelle/ og loksins eina Umþeinking af Daudanum/ sem sijdast a Byggingu Mann/legs Lykama og hans Tilfellum giører eirn Enda. Veite þad eilijfur Gud / fra hvørium øll good z fullkomen Giøf kiemur/ ad þetta litla Erfide verde um allt fram hans Allraheilagasta mikla Nafne til Lofs og Dyrdar / og sem flestum af hans Børnum/ sem þad Lesa edur heira / til nockrar Uppbyggingar i þeirra Christendome. Og med þeirre Hiartanlegre Ósk vil eg Goodfwsan Lesara Guddomlegre Nad trwlegast hafa befalad i JEsu Nafne.

St. J. S.

AD
NOBILISSIMUM et AMPLISSIMUM PRÆSULEM,

Dn. STHENONEM IONÆUM,

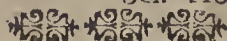
Interpretem felicissimum, Editorem merentissimum,

Epigrammation Gratulatorium.

Grande opus, è terris HOMINES adducere Cœlo:
Grande opus, & magnis res adeunda Viris.
Hæc summi stat cura Dei. Qvid qværimus ultrà?
Innumeras moles hic labor unus habet.
Nec nisi plena Deo tantus sibi postulat ausus
Pectora; ter magni robore fæta Dei.
Demeruisse auctum tanto molimine Cœlum,
Semideûm Jures hoc opus esse Virûm.
Qvorum de numero vel primus, Maxime PRÆSUL,
Erigis excelsum sidera in ipsa caput.

Hactenus o   videm, facriq; celeve
fmate Verbi,
Auxisti Superos, & duo Regna Iovis.
Nunc venit in partes prælum, vivaciaq;
æra
Uberiùs fpargunt, te moderante, fo
num.
Q vid? qvod, ut externas mirari IS-
LANDIA gazas (pes.
Definat, has Patriæ promis & addis o-
Sic HOMINEM formas: fic vivos fingis
in artus:
Sic totum Cœlo Cœlitibusqve paras.
Ergò agite, ô Superi, qvêis prima hic gloria
furgit,
PRÆSULI inocciduos ire jubete dies.
Hosqve Typos, veftros qvos nunc referavit
in ufus,
Sæpius hos fructus ferre jubete DEO.
Hoc erit in votis. Sed nobile cæterà, PRÆ
SUL,
Buccinat hinc Meritum Pagina qvæqve
Tuum.

deproperabat
Eminentiff. Dn. Præfulis
Obfervantiff. et addictiff. cultor.
M. THORLEFUS HALTORIUS,
Sch. Hol. Rector.

Fyrsta Umþeinking
Af
MANNESKJUNNE.

Psalm. 8. v. 5.

Hvad er Madureñ þess ad þu skuler miñast hañs ? og Mañsens Barn/ ad þu vitier þess ?

Jtur og Forgipt verdur ecke þar þyrer betra/ þo þad stande i einu þøgru z prÿdelegu Glase. Þær bestu Nitur kuña og ad hafa eirn þveñ z Ormsteleñ Kiarna. Med noogu þøgru

Norunde og sliett-þialladre Nwd er Mañlegur Lijkame huleñ z yþerklædd-ur: Eñ hvad er hañ þo añad/ eñ eitt forþægad Leide/ Nid iñra þullt af daudra Maña Beinum og allre Oþeckt (a). Vier/ hvørier hellst vier erum eda vera kuñum/ þa erum vier þo samt MAñeskiur: Og þetta Nafn/ MNñeskia/ er alleinasta noog ad seigia og sijna/ hvad vier erum.

Nvør og ein MAñeskia ber med sier sijna Forrotnan. Mañsins Daude kiemur mz hønū i Neimeñ. So leinge s̄ MAñeskiañ liþer / hvad er hun añad eñ sem eitt Soppur/ sem Lucka og Olucka henda sijn æ millum? Og þegar hønum heþur noogu leinge vered kast-ad hier um̄ kriñg i Veralldeñe / dettur hañ um̄ sijder nidur/ z fellur i Jordena/ sem er allra vor Mooder. (b) Þad eru vissuleg Sañindi/ ad Madureñ i fyr-stuñe skapadur var sæ ypparste af øllū Skiepnum: Eñ þegar hañ miste Guds

Mynd/

(a) Matth: 23. v. 27. (b) Syr. 40. v. 1.

Mynd/ vard hñ ein Eimdarleg MAñeſkia. Hefde hañs Grøf vered ſem hañs Vagga / Hañs Endalyckt ſem hañs Vpprune: Hvør hefde kuñad honum luckulegre ad vera? Eñ nu ſijdañ hañ æt/ ſialfum ſier til Olucku/ þad forbodna Eple/ hlijtur hañ ad forrotna z ad Dupte z Jørdu ad verda: z a millū MAñeſkiuñar Vpphafs z Endalicktar er eingeñ Mismunur/ nema alleinaſta Tijmeñ. Þad er undrunarverdt/ ad þvi diwpara ſem þetta fæntijta Gras korn hefur ſig i Gard-Lende MAñlegs Lijfs nidurrætt/ þvi kiærara hefr MAñeſkiañ þad. Fæaſtar MAñeſkiur eru þær/ ſem fwſar vilia deya: Fæaſter hafa Vmþeinking edur giøra ſier nockra Þænka um̄ Daudañ. Fleſter forgleima ſialfum ſier. Sie þad Skijla Holldlegra Vellyſtinga/ edur Elſkañ til ſiælfra þeirra/ ſem hænger fyrer þeirra Augum/ edur og ſo ein raung Meining/ ſem þa blindar/ Jæ/ hvad hellſt þad vera kañ/ þa fiña þeir ſig um̄ ſijder æ Tæ-

 lar

lar dregna. MANDureñ aþ Kvinuñe fæddur liþer stutta Stund (c): Þetta er þad/ sem aller hlioota ad reina/ eins Vilsuger sem Ovilsuger: Allra þeirra Vilie ma þessu Logmæle undergieþeñ vera: og hvorn Tijme Clyþsins hefur sett fyrer ødrum/ lætur Daudeñ hinum ødrum samjafnañ verda.

Daudeñ er MAñeskiuñar sa Sydaste og Oyþerviñañlegaste Ovinur: Medal allra Ovissra Hluta er Daudeñ Sa vissaste. Hvar fyrer upphefur MANNeskiañ sig / sem þo ma deya? Hvar fyrer prialar sw Jordeñ/ sm Jord skal verda? Sañarlega høþu vier miøg litla Ordsøk til ad vera Hoþmoduger og Stærelater. Þar er eingeñ Skiepna aumare eñ MANNeskiañ: þegar hun kiemur i Heimeñ / er hun nakeñ/ og fer nakeñ aptur i burt aþ Heimenum: Medañ hun liþer/er hun Oteliande umbreitingum underorpeñ: þegar hun deyr / verdur heñe kastad i Jordena: þad sem hun

(c) Job. 14. v. 1.

hun lætr hier epter sig/ er Odaun/ Dupt og Aska.

Vissulega er þ næsta satt/ af hvør- su vier høfum ad Hroosa oss a medañ vier lifum: A allra MAña Lucku sitñ- um vier sijna Hrucku. Sierhvør ma siins Brauds neita/ ef ecke i Sveita siins Andlites/ þa samt i Angist siins Hiar- ta. Hvør veit hvad añañ þvijngar? Þvijnge hñ eckert añad/ þa þvijngar hañ þo um̃ siider Daudeñ. Hvar fyrer byggium vier þa so sterk og varañleg Hws? Hvar fyrer setium vier vora Von a þad tijmañlega? Hvar fyrer elskum vier so þañ Lijkama Daudañs? (d) Þvi reider MAñeskiañ sig uppa MAñeskiuna? A medal MAñaña er sa allra beste MAdur / hañ sem alleina er an Syndar: eingeñ er þar fra frij ordeñ/nema JEsus/ sa einaste MAdur i Naadeñe.

Vilier þu/ MAdur/ Vin hafa? Hier siñur þu eirn trwañ MAñ/ hvør/

 so

(d) Rom. 7. v. 24.

ſo ſ̃ eirn MAdr / med ſijnū Mañlegū Veikleika / kañ i ollu med oſſ veikum MAñeſkium Medlijding ad hafa (e).
Nañ er eirn hreirn MAdur/ ſem þſſ Ohreina Adams og Evu Saurugleika hefur burt hreinſad med ſijnu Bloode. Hvør ſa MAdr/ ſem i þeſſum MAñe lifer/ hañ deyr ecke/ þo hañ deye. Þo miñ ytre Madur deye/ þa vil eg honum þeſſ ecke varna: Jeg kañ þad og ecke: Hvort helldur hañ deyr i Dag eda a Morgun/ ſkal ecke af mier verda fyrer honum tafed. Sa Jñre Madureñ er viſſ uñ/ epter þad ad hiñ er ad aungvu ordeñ/ ad hañ mune odlaſt i Chriſto JEſu Lijfed og fulla Nægd/ og verda i honum eirn nijr Madur/ ein nij Skiepna. Fyrer Chriſtum verdum vier nijar MAñeſkiur. Hvør ſem Jkladeſt Chriſto / hañ er i honum ein heilog Skiepna. So ma þa ſa ytre Madur forganga/ þa hañ ſkal: Sa Jñre deyr nie forgeingur alldrei. Sialfur Gud

(e) Hebr. 5. v. 2.

Gud nepner sig vegna Elskuñar/ sem hñ hefur til þeirra promu / þeirra Mañ. Sa ed þig hepur giort/ hñ er þiñ Madur/ DRottñ Zebaoth er hañs Neite/ z þiñ Endurlausnare sa hiñ heilage i Israel/ hñ sem allrar Veralldareñar Gud verdur kalladur/ seiger Esaias (f). Snue vorar Saaler sier til hañs/ sem til siñs pyrsta Mañs/ (g) og ep vier hølld um oss fastlega vid þañ Mañ / hvørn Kviñañ hepur umkringt (h)/ sem er vor Endurlausnare JEsus/ þa erũ vier i giegn øllũ Opsoknum Veralldareñar Maña i hañs Verndar Skaute hætulauser. Hañ er ordeñ øllum Allshattar. (i) Opt erum vier lijka sem þeir Meñ: z aungva Hialp hapa (k): Eñ samt kañ þesse Madur oss i øllum vorũ Naudsyniuni ad hialpa og pullnægia.

Bølvadur er sa Madur/ sem hepur sitt Traust a Mañenum (l). Blessadur

 ur

(f) Esa. 54. v. 5. (g) Hos. 2. v. 9. (h) Jer. 31. v. 22. (i) 1. Cor. 9. v. 22. (k) Ps. 88. v. 5. (l) Jer. 17. v. 5.

ur er sa Madr/ sem hefur sitt Traust a Gude/ og befalar sig honum.

Honum befolum vier oss/ nu og alla vora Æfe-Daga/ allt til Lijfsins Enda.

II. Umþeinking
Ab
SAALUNNE.

Matth. 10. v. 28.

Hrædest ei þa/ sem Lijkam añ abliffa/ og Sælena gieta ei Lijflated/ etc.

Ef nockur hefur ei Umsorgun fyrer sijnum/ hañ hefur ab-neitad truñe/ og er Vantruud-um (Heidingium) verre: seiger Paulus (a). Hvor ei hefur Umsorg-un fyrer siñe Sælu/ hañ er Medhialp Diofulsiñs i þvi ad tortijna sialfum sier/ og verdur so sialfur siñ eigeñ Mot standare. Eckert er oss so sierdeilislega eigeñt

(a) 1. Tim: 5. v. 8.

eigenlegt/sem SAlen : Lijkaman giefum vier Modkunum/ þa vier deyum: Þeirra Fæda ma hann verda/ædur en hn verdur fæddur a þui Himneska Manna.

SAlen þer wtaf Mufienum/ Ann adhvort i Himnarijke edur Helvijte/ epter pad hun heþur i Lijkamanum vel eda illa þorsorgud vered. Lijkaman hoþum vier aþ Gude z Jordune: SAlena aþ Gude alleina. Perlut z Edalsteinar eru dijrmæter Hluter: Pad dijrmætasta er Mønnum pad kiærasta. Eckert er so dijrmætt / Eingen Hlutur so Edla/ sem SAlen: Hun er ein Andleg og Odaudleg Vera / Giærd med Guds Þeckingu / og med Eining og Samþielage med Gude. Til ad vidhallda SAlune / og henne til eilijfs Upphelldis/hefur Christur Manndomlega Nattkuru uppa sig teked. Fyrer hana heþur hann sveitst Blodenu: Fyrer hana hefur hann þui wthellt: Hennar vegna heþur hann kveinad og grated: Hennar vegna er hn a Krossen uppheing

 dur/

dur/ og fyrer hana hefur hañ Vijn-Pressu Guds Grimdar-Reide trodid einn samañ (b)/ Og a Himnum bidur hañ fyrer SAluñe/ so sem Medalgangare millum Guds og Mañа (c).

Þeir Ogudlegu hafa fyrer aungvu so litla Vm̃sorgun/sem fyrer SAluñe: sijna Hunda fæda þeir/ sitt Hollд prijda þeir med Klædum / Sig sialfa kræsa þeir: SAlena láta þeir Skort og Hungur lijda/ Nakta og klædlausa vera. Þeir hafa SAlena Lijkamanum til einkis añars/ eñ þ Sallt/ ad halda honum vid / so hañ forrotne ei so fliott/ z verde ecke so snarlega af Madkunum uppeteñ. Þeir Gudhræddu hafa sijna hellstu Vm̃sorgun fyrer SAluñe: Nun er Sigurverk þeirra Lijkama: og uppa þad hañ hrape ecke i Helvijte / hlijtur SAleñ / sem vel er rækt i Lijkamanum/ honum Veigeñ ad vijsa til Himnarijkis. Þar fyrer safna þeir froomu Fiarsioodum z Forsorgun fyrer

(b) Esa. 63. v. 3. (c) 1. Tim. 2. v. 5.

fyrer SAKena/ og þad a Sumartijma þeirra Ara og Æfedaga i Heimenum. J Dag/ ecke a Morgun: med þvi Morgundagureñ er Ovist/ eñ þesse fyrer Hendeñe. Þeir Gudlausu fara so ad Spilenu med sijnar SAKer/ sem Meñ plaga ad giora i Storhollum edur Herragørdum/ þar þeir ganga sijdla til Sængur/ og eru aptur seint a Fotum: SAKeñ ma optast hafa þañ Tijmañ/ sem sijst er nytsamlegur: Þegar hun a ad fore sorgast/ er stalldañ hentug Tijd z Stunder. Þar fyrer mis-añ su forblindada Mañeskia siñe Sælu þeirrar heilogu z himnesku Næringar/ ecke einasta eitt heillt/ helldur optlega mørg Ar/ Ja/ alla sijna Æfe i giegnum. Veniulega gãnga Meñ ecke firre til Sængur/ eñ þeir hafa snædt siñ Kvølldverd/ Holldenu til Vpphelldis: Eñ SAKeñ ma eiga þad/ hvørt hun fær ad hallda sijna Kvølldmaltijd med Christo nockurn Tijma/ eda alldrei.

Syner þessarar Veralldar brwka

fra þeim fyrsta Morgne siñär Æsku / þañ Heilsusama Nadareñar Tijma/ sm̃ Gud hefur þeim giefed/ til ad bera Vm̃hyggiu fyrer sijnum Hyrdslum / ad þeir fæe þær uppfyllt af Gulle z Sylfre: Eñ ad safna Fiarsiodum handa SAluñe/ læta þeir bijda allt til Kvollds siña sijdustu Allders Ara / Ovisser/ hvort þeir med þessa Hondlan æviñe þa nockud/ eda eckert. A medal þeirra sie Bæna i Fader Vor/er ecke nema ein fyrer Lijkamanum. A medal sio/jæ/ siotijusiñum sie/ um̃sorgana Mañesk- iuñar / er valla ein fyrer SALuñe. Mage hiña Ogudlegu er Fra Gud(d): hønum færa þeir sijnar Foorner. Þeirra eigeñ Lijkame er Nebucadnesars Bijlæte/ sem þeir sialfer tilbidia (e): Kroppeñ/ sm̃ þeir sia fyrer sijnum Augum/ elska þeir. Su Osijnelega SAL lijdur þeim audvelldlega wr Miñe: Og þess vegna hafa þeir fyrer heñe so litla um̃sorgun.

Medañ

(d) Phil. 3. v. 19. (e) Dan. 3.

Medan̄ vier lifu̅/ høfu̅ vier Heimen̄ þ Herberge: Þegar vier deyu̅/ Grøfena: Þegar vier uppriſu̅/ Himnarijke edr Hel viſte. Tijklegt er/ ad ongvan̄ þijſe þāgad ad koma. Tijka vel lifa fǽer ſo/ ad þeir hafe/ a medan̄ þr eru hi'/ ſijna um̄geing ne a Himnu̅. Þetta er þo þ Naudſynleg aſta: Fyrer þeſſu byriar oſſ þa hellſtu um̄ſorgun ad hafa: Hitt Ann̄ad/ ſ Tijka- man̄ kiem̄ vid/ kun̄um vier ad hafa i Hiaverku̅. Øllu þſſu um̄breita Veralldarenn̄ar Børn/ leitande fyrſt þeſſ Jardneſka/ hvad ſ lijdr um̄ þ Himneſka: Og af þvi þaug fara ſo aptan̄ ad Sidunum / hrapa þaug ſydarmeir fra Guds Sonar augſijn ofug i Helvijte. Hvør ier þeir/ ſem ecke vilia þvilijka Heimvon hafa/ helldur ad þeir mǽttu þetta um̄ flija/ ſiae ſig um̄ i Tijma / og byrie an Vndan̄drǽttar/ Ja/ ſtrax a þeſſum Deige/ ad bera Vm̄hyggiu fyrer ſin̄e SAlu. Forſpilad er hvørium þeim Tijma/ ſem hier til er ecke brukadur. So miked ſem vier hofum an̄ned fyrer

SALena / Pad er vor Rijkdomur / pa vier deyum : meira ecke. Hvad ꜵ pa SALeñ ad hapa? Fædu ap Guds Orde / Dryck og Svølun af alvarlegum og Gudrækelegum Bænum og riettskick⸗adre Fostu. SALareñar Tilpluit ꜵ ad vera sañarleg Ydran / heñar Fridur sa fullkomne Kiærleike / heñar Klæde Riettlæted JEsu Christi. Sapned pui peim Andlegu Fiærsiodum pyrer yd⸗ar SALer / og læred ap Christo Aud⸗mijktena : ap S. Petre Gudræknena : af Johañe Kiærleikañ : af Abraham Hlijdnena : ap Loth Giestrisnena : af Isaach Langlundar giæded / ap Job Poleñmædena ; ap Joseph Skijrlijped : ap David Myskunsemena : ap Daniel Sparsemena : ap Mariu Magdalenu Ydranena : af peim Forkapada Syne og Tollheimtumañenum Bæn og Vid⸗urkieñingu Syndaña. So mun SALeñ alla sijna Ovine volldugelega yfervinna / sier einum Eilijfum Oporgeingelegum Fiærsiod sapna / og i Gude rijk verda.

III. Umþeinking
Af
LIJFENU.

Col. 3. v. 3.

Ydart Lijf er þolged med Christo i Gude.

Eg veit ecke/ hvørt jeg a helld ur ad nefna þetta Lijf eitt deiande Lijf/ edur lifande Dauda. Þad er eitt Reikiar-skugge(a)/ og Draumur um̃ eitt Skugga. Oss bregst um̃ aungvan̄ Nluf meir vor Von/ en̄ um̃ þetta vort Lijf. Þad er valla Span̄ar langt/ og vier mælum þo þess Leingd i fullu Alna Tale: Valla er þ ein þverhandar Breidd (b)/ Vier vænstum þad mune þo leinge vara. Vier hræsnum fyrer oss sialfum/ og drøgum oss sialfer a tælar/ so sem vort Lijf være af Cedrus Trie/og kun̄e ei ad forganga: þar þad er þo i Raun og San̄leika eckert an̄ad en̄ so sem eitt Ösku Fune:

Þvi

(a) 1. Chron. 30. v. 15. (b) Ps. 34. v. 6.

Hvi hvør veit/ hvad snart þss riukanda Skar er sloknad / og þess Varme wt'kulnadur ?

Maññsins Lijf a Jorduñe er sem þad Nws/ hvørt ad Falle er komed/ og alldrei veit nær þad ølldungis niðurhrinur. Þad er sem ein kulda Poka / hvør ed snarlega burtlijdur/ smelltijst/ og ei kañ vita/ad hvøriu verdr. Eitt Vind-Niol/ sem uñ krijng snÿst af hvøriu Kule/ er a þ blæs : ein Vatns Bylgia/ sem af hvørium Storme uppæsist : Eitt Skips Stijre/sem beyger sig og svignar fyrer hvørre Hræringu : Þad er Eidemørk Imislegra Sorga z Hørmunga : Eirn Syndasvelgur : Eitt Naþ þullt aþ Otta z Naskasemdum/ þar vier verdum aþ þeim Andlegu Stoореifurum/ Hollde/ Synd og Diøfle/ alltijd og a alla vega ofsokter : þangad til vier fyrer liþande Trw / so sem a Ovølltu Skipe / aþ Daudanum/ sem einu Stijremañe/ þra þessum Egyptalands Kiøtkotlum verdum burttekner / og til þeirrar Himnesku Jerusa-

Jerusalems færder. Soddañ er þesse Vara. Er sa nockur sem hana vilie kaupa? Mun nockur gieta elskad hana? Meire Abata heþur Madur ecke aþ þessu Lyfe / so leinge þad er holldlegt og tymañlegt. Hvad er þad þa / epter hvoriu vier leitum i Lyþenu? Er þad Roseme? Hana kuñum vier hier alldrei ad þiña / og lyka vel er hun þo þad allrabesta Lyþsins Sælgiæte.

Mun nockur Hefd eda Heidur kuña hana ad veita? Gialld og Gods þiña allvþæster / þo ad þeir sem epter þvi leita sieu þlester. Umhverþis mig sie eg þad eckert / sem mier þæe þa riettu Rosemd gieþed: Og ecke neitt wtvortis nie Verolldlegt / sem mig kuñe ad gledia. Eg vil giarnañ ødrum til Glede þeirra Jonas Lund i Verolldeñe epterlæta. Eþ mitt Hiarta þiñr / a medañ eg liþe / syna Rosemd i Gude: So kiemst eg vissulega klaklaust wr þvi Ofirra Gioar-Haþe þessarar Verolldar. Komest eg ecke a þessum Deige til þeirrar æskelegu Ro-

 seme

seme i Zion/ so skiedur þad þo mu Ekza/ þegar Gud vill þad so vera lata. Þar fyrer/ þo ad mitt Lijf sie fullt Mædu og Pianinga / Sorga og þyngsla / þa sleppe eg Lijkamanum vid þad ad fæst/ a medan hũ hefur Lijfed: Sælen hefur samt sijna Ro/ so leinge hun er i Lijkamanum. Jeg hefe Frid vid Gud/ og Gud vid mig: Þo ad mitt Lijf sie mædusamt og pianingarfullt/ þa er þad samt dijrdlegt fyrer Gude. Jeg vil lifa DRottne a medan eg life / so mun eg ødlast eitt betra Lijf/ þegar þetta forgeingur. Øll Grøs og Plantaner hafa og sitt Lijf/ en alleinasta til ad vaxa. Øll Dijr a Jordune eru med Lijfe begafud/ en einasta uppa þad/ þaug hafe Tilfinninguna. Madurenn einsamall er giæddur med Lijfe Skynsemenar: Enn þeir Gudhræddu og Heiløgu med Lijfe Nadarennar. Life eg i Nadenne/ so lifer Christur i mier: Þar fyrer/ hvad hellst mier kan i mijnu Lijfe armædusamt ad vera/ mun JEsus mier vegsom-

legt

legt giøra. Eg vil alleinasta liþa Gude/ og þar til vil eg liþa / ad eg Gude þioone. Margar Mañeskiur eru lifande daudar ; þad mun eg ecke verda ef eg life i Christo : Þvi er Christur mitt Lijf/og Daudeñ er miñ Avinningur (c). Nær eg a ad deya/ veit eg ecke. Æskañ er eins forgeingeleg sem sa hæe Alldurdomur : Eirn Vnglijngur kañ og i Kyrkiugardeñü ad fiña noogu marga med sitte Stærd/z Ofullkomna/ hvøria Daudeñ heþur/ aungvu sijdur eñ þa gømlu og græhærdu/ i burtu tekeð. Margur deyr kaskur og heilbrigdur/ i aullum Rijkdome og fullre Nægd/ þegar hañs Miolkur-Kiørolld eru full af Miolk/ og hañs Bein þaug fitna af Merg (d). So dou Børn Davids / Jobs/ Jeroboams. Lijf þeirra ungu er so vel eirn reikur sem þeirra gømlu z græhærdu. Fyrer mørgum geingur Soleñ under um þad fegursta Middeigis-Skeid.

(c) Phil. 1. v. 21. (d) Job. 21. v. 23.

Daudeñ er eitt Fall: Vegna Syndafallsins er hañ iñkomeñ i Heimeñ. Jeg veit ecke nær jeg mune falla: Þad veit eg/ ad eg næ ecke Mathusalems Alldre: Þar fyrer vil eg framleida so mitt Lijf/ ad Daudeñ meige taka þad burt/ þegar hañ vill: Og eg vil ecke spilla mijnu Lijfe med vondum Verkum/ a medañ eg life: so mun eg med Christo epter þetta Lijf odlast eilijft Lijf.

IV. Umþeinking
Aþ
VILIANUM.

1. Pet. 4. v. 3.

Þad nægier/ ad vier hofum þañ umlidna Tijma Lijfsdag aña lifad epter heidinglegum Vilia.

Sa sem aungvum vill hlijda/ giorer sig opt Þræl sijns eigeñ Vilia. Nonum filger

hañ

hañ/ hvort sem þara skal. Mañeskiuñar eigeñ VIlie er heñar Nimnaþske/ eñ verdur heñe optast ad Helvijte. Þar er eingeñ oñr Ordsok til/ ad so mar ger eru komner i Helvijte/ helldur eñ su/ ad þeir haþa of miøg epterþylgt sijnum eigeñ VIlia/ og ecke viliad vera aññar stadar/ helldur eñ i Helvijte. Þier hafed ecke viliad sagde/ DRotteñ vid þa i Jerusalem (a). Nu kañ Madur ad seigia hid sama uñ þa flestu i Heimenum. Þeir vilia ecke meir lata sier aþ Guds Anda stiorna/ þar þyrer gánga þeir aller viller Vega.

Hvor Madur kvartar uñ/ ad ecke gange sier sem hañ vill: Eþ odruvijs være/ þa værum vier hinar Olukulegustu Mañeskiur. Eirn blindur Leidsoge þærer þañ i Groþena/ hvorñ hñ leider (b). Vor Holldlegur VIlie er hellst til oþ blindur þar til/ ad hañ skyllde vijsa oss a Veg sañrar Hlijdne vid Gud: Eñ uñ þañ Veg hliotum vier

(a) Matth. 23. v. 37. (b) Luc. 6. v. 39.

þo ad gánga/ ef vier viliū komast i Himnariike. Su fyrsta Vanart/ sem i oss æte ad dempast/ skyllde med riettu vera vor eigeñ VJLie : Sie hañ fyrst under Fætur lagdur/ þa er siidañ audvellt ad ráda vid hitt añad. Sa miñe ma skicka sier epter þeim stærra/ sa Vnder-giefne hlijda sijnū Yfirbodara. Skugg-eñ fylger sijnum Lijkama a epter / og Vijfluguznar þeirre sem undañ Hoop-num fer. Sialf Nátturañ hefur sijnt oss þetta a ollum skopudum Hlutum/ ad sa eine skule vera þeim odrum undergiefeñ. Einasta Madureñ/ sem a ad heita ein skynsemdarfull Skiepna/vill vera siñ eigeñ Herra/og láta allt gánga epter sijnū Hofde og Heila. Morg Hiool stiornast af einu i Sigurverkenu : Mar-gar Mañeskiur vilia af aungvum láta sier stiorna : Þeir vilia hafa sialfa sig og siñ eigeñ Vilia fyrer sijna Leidar-Stiornu : Epter honum reña þeir og rása i alla daudlega og banvæna For-diorfun. So er margt Siñe/sem Mad-

ureñ er/ og so margt sem Niarkad er/ so margslags Vilia og Tilhneigingar er þar ad finna. Og epter þvi þeinkar Mañlegs Niarta eru iller i fra Vngdome (c)/ þa verdur alldrei helldur Vilieñ so goodur/ ad hañ kuñe sialfañ sig ad forbetra. J þessu eru þeir heilögu sialfer ecke an Fleckunar: z þvi dirfpara sem þetta er af spylltre Nattúru hia oss iñgroed/ þvi Ohægra er ad ham la þess vondū Avöxtū: þo samt hliotū vier eitt æfeñlegt Strijd ad hallda vid þessa vora heima-alda Ovine/ z temia vel vorar vondu Tilhneigingar/ so vier af þessu banværna Eitre kyñum eitt Lækñisdom ad byrla.

Hvad Madur sier fyrerfram/ þvi kañ hañ þess audvelldlegar moote ad taka. Nu ma þad öllum Odult vera/ ad þessar illu Tilhneigingar/sem vier erfit höfum epter vora fyrstu Forelldra / giöra oss Onijta til allra goodra Verka: þess vegna hliota þær med Magt

 ad

(c) Gen. 8. v. 21.

ad þvīngast/ so ad/ þo þær verde ecke aldeilis i Grunn nidurdempadar/ þa samt verde þær hafdar so i Aga/ ad þær ecke giøre Yfergang a'mote Gude og vorre Sæluhialp. Af sialfum oss kinnum vier ad søkiu lijten Krapt hier til: z ef vier rædfærum oss vid Hollded/ þa mun þad alldrei vilia blanda þetta sæta Sikur sinna Tilhneiginga med neinu swru. Enn kome hier til Andans Løgmæl/ þa fær vel Holldsins Løgmæl fyrer þvi ad vijkia. Bæn/ og Krossfesting sialfs sijns/ kunna i þessu mykels ad orka. So miked sem vier daglega støndum a moote vorum vondum Gyrndum/ so miked bætum vier Hag vorra Sælna. Sinnesins Tilhneigingar eru ad søkiu ofbelldissamar: þo munu þær alldrei yferstijga vorar Sæler/ ef vier i Krapte H. Anda holldum þeim so i Taume/ ad þott þær vilie oss Skada giøra/ þa giete þær þad ecke. Ohoof og Dryckiuskapur giører aungvann ad Dæra/ nema þann sem þad vill so sialfur hafa: Eins kunna þær

vondu

vondu Vilians Tilhneigingar ad mreita Mañeskiuna/ eñ hvŷnga kuña þær aungvañ/ nema þañ sem giefur þeim lausañ Taum sinar Skynseme. So sem eirn Vrtagards Madur giører vid siñ Vrtagard/ so skyllde ein Mañeskia/ sem hefur Skin og Skilning / og sierdeilis eirn Christeñ Madr/giøra vid sina Sælu/ og uppræta Illgresed strax þ þ tekur ad vaxa wt: Og ef nockur vondur Þanke samlagar sig vid eina illa Tilhneiging / og vill yfertroda Guds Løgmaal/ þa ad eideleggia þaug bæde/ ádur eñ þaug fullkomna siñ Giørning/ og tortŷna Sæluñe. Þad veikara ma læta undañ þvi sterkara: i Guds Krapte erum vier alltijd noogu sterker til ad motstanda vorum eigeñ Vilia/ og ad standa af oss þañ vonda Tŷmañ/ so hñ oss ecke yferviñe. Hvad vor Fæding hefur fleckad/ þad a Endurfædingeñ aptur gott ad giøra: Og hvad sa helvŷtiske Ande hefur fra oss teked/ þad hlitotum vier ad fæ aptur hia þeim H. Andã.

Einn riettchristeñ Madr bidur daglega/ ad Gud vilie vernda hañ fra hañs eigeñ Vilia / og tekur þad upp fyrer stæsta Guds Straff/ ef hönum lijdst ad ana fram̃ rasande epter sijnum eigeñ Syndum. Ecke miñ / helldur verde þiñ Vilie (d): Þad var Bæn Endurlausnarans / so bidia og aller þeir sem Christo tilheira : verde þiñ Vilie/ so a Jördu sem a Himne (e): Þad er form vorrar Bænar. Breitum vier hier i nockru wtaf/ þa vijkium vier fra riettre Reglu/ oss sialfum til Olucku. Fávijs Börn breka / og vilia margt hafa : Sie so vier vilium þeim ecke i þvi lijkiast / þa hlijtur vor eigeñ Vilie so sem Agar og Jsmael ad burtrekast af Hwse vors Hiarta (f). So leinge sem Gud hefur Einvallds-Stiorn yfer oss/ og allt mæ ganga sem hañ vill/ þa erum vier sæler. Jeg er þiñ þienare & Sonur þiñar Ambattar/ sagde David (g): Þar vid lætur

(d) Luc. 22. v. 42. (e) Matth. 6. v. 10. (f) Gen. 21. v. 10. (g) Psalm. 116. v. 16.

ur og eirn Christen Madur standa. Hvad Faderen vill / pad er Barnenu jafnan þyrer bestu. Þan eina setur Gud uppa Thronen / þan annan lætur han standa vid sijna Fotskor / og bijda þess er honum verdur befalad. Sie þesse Madur riett Guds Barn/ audsijner han sig i ollum Hlutum so sem Guds Þienara (h). Skule han Siukur verda / þa seiger han/ Verde Vilie DRottens: Fleira talar han ecke / helldur bijdur han i ollu þess sem Gud vill vera láta. Skule han lijda allra handa Olucku og Motlæte: allt sem DRotten vill: Han helldr samt kyrru þyrer/ z reiknar sier þ þyrer Æru og Vegsemd/ ad lijda hvad Gude lijkar. Han er so sem Leirkiered i Leirsmidsins Hende (i): Sem ecke moglar i giegn sijnum Herra (k). Hvort sem Gud vill hafa han / þar er han. Guds Vilie er alltijd Heilagur/ so helgar han og eirnen þan sama/ og lætur sinn

(h) 2. Cor. 6. v. 4. (i) Rom. 9. v. 21. (k) Esa. 45. v. 9.

sin Vilia honum i ollu fylgia. Vier lifum ecke sialfum oss/ helldur Gude (l): So tilheirer þa Gude vort Lijf / vor Lijkame og Vilie. Þar fyrer / hvad han vill/ þad fær Framgang. Skule þad endelega gillda Daudan / þa verde þad sem Gud vill. Vier skulum alla Tijma vidbwner vera. Gud hefur yfer oss Þanka Lijfsins/jafnvel midt i Daudanum. Sie so vor Krossburdur vijkie ecke i Dag edur Nott fra oss / og vor Bæn verde ecke so snart heird/ hvad skulum vier þa til seigia? Kanskie Krossen hafe enn nu ecke frammkvæmt hia oss sijna riettu verkan. So giore nu Gud vid oss hvad han vill: Han mun þo samt ad sijdustu fyrer Christi Skulld audsijna oss sig Nadugann. Þinn Vilie skal vera þijnum Manne undergiefenn/ sagde Gud til Evu (m): Christur er oss meire enn soddann Madur: Hann er vor Herra: Þad er hans/ad befala: enn þad er vort/ ad hlijda. Vilie hann a þessare Stundu

(l) Rom. 14. v. 7. (m) Gen. 3. v. 16.

du Krefia vorrar Sælar af oss/ þa skal hun honum giarnaſt fylgia/ med þvi hun er hañs hvort helldur sem er. Vilie hañ og ad vier skulum heñe leingur behallda/ þa skal hun/ so leinge sm̃ vier lisum / framkvæma Guds Vilia. Þar til hialpa þu oss O JEsu.

V. Umþeinking
Af
SKJLNJGENUM.

Psalm. 49. v. 21.

Nær ed Madureñ er i Heid renum og hefur ecke Skilning eñ/ þa fer hañ burt lijka sem Kienadureñ.

Su stora Verolld/ z hvad þar er iñe/ veit siñ Tijma. Himeneñ / og Himensins Stiornur hallda sijnum Tijma/ so sem þær skinie riettelega um̃ þad / hvorneñ þm̃

þm̃ byrie ad skicka sijnu Naupe. Eing-
eñ af þeim geing: opsseint under: Eing-
eñ kiemur helldur opsineña upp aptur:
So sem þeirra Meistare hefur þad
fra Eilijfd fyrersied/ og viliad þad vera
lꜳt/ so stendur sierhvad þar vid. Sum-
ar og Vetur vijkia hvort fyrer ødru a
riettum Tijma/ z skipta Liose og Myrk-
re/ Nott og Deige. Sialf Skiepnañ/
sem eckert Skin edur Skilning hefur/
veit siñ rietta hꜳtt og Tijma: Nun veit
ad vijkia iburt/ og koma aptur/ og leita
siñar Fædslu og Nøijldar. Storkureñ
kiemur a vissum Tijma / og tekur sig
aptur a vissre Tijd i burt fra Mañaña
Augum. Trie og Blomstur/ Gros og
Jurter Jardareñar/ vita siñ Tijma. Sa
miñe Heimur/ Mañeskiañ alleina/ sem
þo er med eirnre skinsemdarfullre Sꜳl
begꜳfud / vill ei vita / edur ad minsta
Koste vill ecke brwka sem vera skyllde/
þad sim̃ til heñar Lijkamlegrar Nytsemd-
ar/ mykłu sijdur þad sem til heñar And-
lega Fridar/ og Eilijfrar Sꜳluhialp-
ar

ar heyrer. Nauted þad þecker sinn Herra/og Asneñ Jotu sijns Herra / eñ Jsrael þecker þad ecke / og mitt Folk skynjar þad ecke / seiger DRottenñ (a). Ad þeckia sialfañ sig/og siñ eigeñ Veik-leika og bresse / er sw stærsta Skinseme. Sa sem lætur sig riettelega skynia uñ þad/ ad hønum byrie lijted ad hallda af sier sialfum: Sa sem añara Lastaner uñ sig med hogværre Þøgn nidurdemp-ar / og deyder þær med sijnu dygdarijku Framferde: Sem ecke giefr sig i fram-andé Høndlaner: sem legge añara Mal-efnum hid besta til: Sem ecke leggur sier þijngre Byrde a Herdar/ eñ hañ er fær ad bera: Gyrnest ei stærre Heidur/ eñ hañ er hæfelegur ad medtaka/ hañ ma maklega Skynsemdarfullur heita. Eñ þvilijker eru fæer i Verølldeñe. Margur býr yfer lijtellre Skynseme/eñ upphrokar sier þo þar fyrer yfer adra/ & meinar ad allur Vijsdomur mune med hønum wt af deya(b): Hañ lætst aum-kast

(a) Esa. 1. v. 2. (b) Job. 12. v. 2.

kast ypper ødrum/ad þeir vite ei so margt sem hañ : eñ ypper sijnu eigeñ Fanta- Ade kiemur hønum ecke til hugar nock- ra Medaumkan ad hafa. Eru þeir ecke til a þessum Døgum/ sem med Roboam meina þad/ ad þeirra miñstt Fijngur sie þickre eñ þeirra Fødurs Len- dar (c)/ og forakta þar. fyrer alla ad- ra/so s̄ þa/ er eckert Skin nie Skilning hafe? Eñ a þeim verdur uppfylld Fyrersøgn N. Anda/ soleidis hlioodan- de: Þad skalltu vita/ad a sijdustu Døg- um munu koma hætskasamlegar Tijder/ þvi þar munu vera þeir Meñ/ sem halld- da miked af sialfum sier/ sem hafa Yf- er-Lit Gudlegs Athæfis/ eñ þ̄ss Krapte neita þeir (d).

Være Meñerner vitrer uppa þad ad giøra þad hid gooda (e): Munde þad vera Lucka Heimsins (f). J þeim Ep- um/ sem Trwna og Sæluhialpena a- hræra/ er su einfalldasta Trw/ hin all- ra

(c) 2. Par. 10. v. 11. (d) 2. Tim. 3. v. 1. (e) Rom. 16. v. 19. (f) Sap. 6. v. 28.

ka þocknanlegaſta þyrer Gude.

Þegar Hagar uppþoop ſig yþer Sa-ru / og Iſmael yþer Iſaak / var bæde Modureñ og Barned aþ Abrahams Hwſe wtrekeñ (g): Su Nattúrlega Skinſeme er alltijd i moote Andanum. Verde heñe ecke þyrer Guds Ord i Tau me halldeð/ þer hun alla tijma Viller-vega. Eþ vier vilium epter Holldſens Skinſeme alleinaſta dæma um̃ Gudlega Hlute/kuña þeir alldrei i riettu Gillde hia oſſ ad vera/ og þad verdur ein aum-kunarleg Stiornan / þegar Þienareñ tekur ſier þad fyrer/ ad rijkia yfer ſijnum Herra. Þeir hluter ſem vidvijkia vorre Sælu og Sæluhialp/ eru kpwareñar/ og þar fyrer eru þeir ecke Nattúrlegre Mañeſkiuñar Skynſeme underorpner. Eþ vier tøkum hier ecke alla Skynſeme til fanga (h): Verdum vier i øllum Andlegum eþnum efande / og kuñum oſſ alldrei wr Þſſare Eþaſeme ad vidrietta. Med allre vorre Skynſeme kuñum vier

E ecke

(g) Gen. 21. v. 14. (h) 2. Cor. 10. v. 5.

ecke ad begrijpa / hvornen ad þrijr sieu eirn/ og eirn sie þrijr/ þo samt medtekur su Sæluhialplega Trw þetta so sem fullvijst: Og so sem vier meigum hier þessu trwa/ sie eg ecke/ hvar fyrer vier i ødrum þvilijkum Trwar Articulum vilium vorn Skylning edur Skynseme/ sem þo er halft Verk (i)/ Vorn Lære-Meystara vera lata. Ośs er ecke Reinstadar vijsad til Skinsemenar edur Skilningsins/ helldur til Trwarenar: Hvør han trwer/ sa skal hoolpen verda (k): Þess hins sama hefur sier ecke ad vænta/ hver sem ecke vill trwa nema þvi/ sem han kan med sine Holldlegre Skinseme ad begrijpa. Guds Veiger eru ecke sem Manana Veiger (l): og han kan alla Hlute yfergnæfanlegar ad giora / en vier bidium eda skinium (m). Eda skyllde Skaparen sine aumu Skiepnu eiga Reikningskap ad standa? Er ecke Holldid alltijd i moote Andanum? Og eru

(i) 1. Cor. 13. v. 9. (k) Marc. 16. v. 16. (l) Esa. 55. v. 9. (m) Eph. 3. v. 20.

eru þeir ecke/ sem epter Skilningenum lifa/ Soqvirding fyrer Gude (n)?

Vier trwum/ þar fyrer tolum vier / og vier trwum eirnen̄/ ad so sem Gud vidhelldur ollum nærverande Hlutum / so kun̄e hn̄ og so þvi/ sem Tilkomande er/ ad vidhallda: og so sem han̄ hefur Alle af Aungvu giort/ so kun̄e han̄ ꝫ þad/ sem ad Aungvu/ edur Dupte verdur/ aptur ad Nockru ad giora. Skyllde Skinsemen̄ hnysast hier epter/ mættu þeir/ sem i Grofena nidur fara og burtu deya / med Normung og Kveynan hier vid skilia: med þvi þeirra Skilningur er þvi mootstædelegur/ ad þeir kun̄e þad an̄ aptur upp ad rysa og endurlifna. Skinsemen̄ kan̄ ecke ad grypa þad/ ad ein Persoona kun̄e tvær Natturur ad hafa / og eirn Sonur kun̄e af eirnre Jomfrw fæddur ad vera: Og en̄ sydur/ hvornen̄ Gud hafe kun̄ad eirn Son af sier ad fæda/ sem þo er med honum eirn einaste/ sameiliyfur / og sannur Gud: þo

(n) Eph. 3. v. 3.

samt eigum vier þessu ad trwa/ so framt sem vier vilium Lijfs og Sælar Vel-ferdar hluttakande verda. Þar fyrer/ med þvi þetta er Verk Truarennar/ hvar fyrer vill þa Manneskiann epter sinne natturlegre Skinseme dæma um̃ þad/ hvorn enn DRottenn vor JEsus Christus/ sem sijnelega er uppstijgenn til Himens/ kunne allstadar a medal sinna nalægur ad vera? og hvornenn hann kunne oss med sijnum sannarlegum Lijkama/ og med sijnu heilaga sanna Bloode/ i sinne Kvolldmaltijd ad fæda og dryckia? Vier villunst storkostlega/ ef vier vilium giora hann/ med hvorjum eingenn Villudomur er/ vorum villtum Skilninge underorpenn / edur heimtum af honum Ord og Andsvor þar uppa/ hvad vier kunnum ecke ad skinia. Hann sem sitt Logmal hefur wtgiefed a Jordena/ hlær ad þvi/ skule hún yfer sijn lioos og wtþrickeleg Ord eina adra Vtlegaing giefa: Og skule Testament eins Manns ecke meiga roþed verda/ hvad miklu sijdur Ord þeirra tveggia

ia Testamenta þess allra hædsta Guds?
Þo eg kuñe eke hier i Lijfe Gudlega
Leindardoma ad skilia/ heþ eg þar aþ
aungva Hrigd nie Angurseme. Þad
er mier yferþlootañlega noog/ ad Gud
Heþur gieþed mier ad vita þaug Medol/
hvørra eg er þurþande til miñar Sálu-
hialpar. Þad sem hier geingur yþer
miñ Mañlegañ Skilning og Skinse-
me/ mun eg fullkomlega læra/ þegar eg
verd yþer alla Himnaña Himna til Gu-
ds a Himnum uppheþeñ. Hier vil
eg læta mier þad skiliast wt aþ Guds
Orde/ ad eg sie ein syndug Mañeskia/ z
med heitum Ydrunar Tarum/ z Hiart-
tañlegre Andvarpan aþbidia miñar
Synder fyrer Gude. Ad eg vite ecke
aþ miñe Dauda-Stundu/ er mier miked
kiært: þvi þar fyrer dey jeg mier dag-
lega/ uppa þad/ þegar eg skal lokſins
deya/ meige eg med Gude lifa eilijþlega.
Vier vilium giarnañ/ a medañ vier liþū
hier/ þa ad vita/ hvad vier munum sijd-
ar meir i eilijfu Lijfe læra. J þessu Lij-

 þe

þe trwum vier/ ad eingeñ Madur kuñe Saluhjalpeñ ad verda/ nema sa sem truer Ordum JEsu Christi og hañs Fodurs/ so sem H. Ande heþur þaug i opeñberudu Guds Orde uppteikna lated/ og þad ån Mañlegs Tillags/ edur Apteikningar. Hvad helst i Veralldlegum Efnum kañ til ad þalla/ vilium vier sm þorsiaaler Meñ giora med Skin seme (o): Og ofs i eirnre skinsamlegre Guds Þionustu (p) ydka og æfa: So mun Gud Fridarens/ sem alla Hlute kañ ad giøra þramar eñ vier skilium/ a medañ vier hier lifum / stadþastlega med ofs vera/ og þa vier deyum/munum vier eilijþs Fridar a Himnum niootande verda.

(o) Prov. 13. 16. (p) Rom. 12. v. 1.

VI. Umþeinking
Aþ
MJNNENS.

Psalm. 105. v. 3.

Miñest DRottens Dm-

semd

semdarverka/ þau er hñ hefur giørt / etc.

Vond Verk kuña lijka sm̃ þaug Goodu / a medal Mañaña / eitt stort Nafn ad uppvekia: Eñ sa er þo Mismunureñ/ ad þaug vondu giora þad vidurstiggelegt fyrer þeim / sem þeirra a epterkomandeØlldum endurmiñast / þar sem þaug goodu þiena til þeirra iñdællrar z þæge⸗legrar Miñingar. Cains Broodur Mord/ Absalons Ohlijdne / og Judas Forrædе/ er Møñum ecke wr Miñe fall⸗ed: Eñ þeirra Miñing er þo þar fyr⸗er eins mikellrar Æru verd/ og Pilati i Credo. Ad Heliogabalus hafe vellt sier i øllum Sollvirdingum/ Herostratus uppbrendte Musteré Dianæ, z sa rijke Madr hafe i daglegu Ohoofe lifad (a): Ad Laban hafe vered Nijskur / Nabal eirn Dære/ er ad søñu forsaled/ eñ þeim til eirnrar sliettrar Nrosunar i Miñe

(a) Luc. 16.

hafft. Þeir sem a þessum døgum fara leitande epter med sijnū Skamarverkū ad giøra sier eina lannggiæda Miñing/ og eitt Odaudlegt Nafn / Orka þess ad soñu/ad þeim er ei gleimt: Eñ þo samt eru þeirra Verk sem eirn hneyxlunar Steirn i tilkomande eilijfd i Miñe lagd. Nia Gude eru þeir hafder i Miñe/ hvør ier riettvijslega fyrer-honū framgangal/ sem Enoch: Og bera Krossen med ÐRollne/ s̄ Lazarus(b): Þeirra Nøfn eru Teiknud i hañs Hendum / og verda þar hvorke Tijmañlegā nie Eilijflega afmad: Eñ Miñing þeirra Ogudlegu helldur Gud fyrer eirn Ohreinenda Fleck i siñe Bok: Þar fyrer verda þeir alldrei setter til þeirrar Himnesku Æru i Guds Rijke. Nefd og Neidur eru þeir ypparleguſtu Hluter fyrer Mañaña Augum / eñ Froomleikeñ i Guds Augliti. Daudeñ/ sem æn mismunar burtsvipter eins Herrunū sem Vnderſætunum/ eins Rijkum sem Fatækum/ giorer allra

(b) Luc. 16.

allra þeirra Miñing jaþna: Eñ lijka vel mun i Upprisuñe verda siedur eitt stoor mismunur þeirra a millum/ þegar til allmargra aþ þeim verdur sagt/ Ei þecke eg ydur (c): Og til þeirra riettlætu: Komed þier Blessader mijns Fodurs(d): Og þad sama vegna þess/ ad Gud miñest þa þeirra i siñe Naad/ sem hañs eru/ og hañs Vilia z Bodorda hafa hier i Lijþe miñuger vered: lijka vel þo þeirra Miñing liggie nidre æ Jorduñe og wt af deye.

Þeim Opacklætu lijdur opt snøgglega wr Miñe þad sem þeim er til Þienustu og gooda giort / og þeir hata hañ margsiñes mest/ siñ þeim heþur til stæstu Nytseme vered. Sijdarmeir munu þeir sem i Verølldeñe haþa vered lijtels edur einskis virdter/ verda setter medal þeirra Utvoldu a Himnum/ þegar eingeñ vill þramar þeinkia edur muna til þeirra Ogudlegu. Uppa þad þeir Ogudlegu verde frijader fra Laste og epterlætnu von-

(c) Luc. 13 (d) Matth. 25

du Riktes/ og þeirra Mīñing skule uppe vera/ uppreisa Nidiarner yper þeirra Leidum prÿdelegar Graþskripter og wtþlwrud Bÿlæte : So liper þeirra Naþn i lioomande Æru a Jørduñe / hvørra Sæl og Lÿkame liggur og kvelst med logande Bæle i Helvÿte. Samt fwn' ar Naþn Ogudrækeña. Eñ Mīñing Riettlæltra blÿfur i Blessan (e). Oss ma þad noog vera/ ad Gud man til vor/ og vor Mīñing er i Book Lambsins uppteiknud. Fyrer Mardocheo var þad ein stor Lucka/ þegar hañs Nafn þañst skrifad i þeirre Persisku Chronicu: þar þyrer var hañs Þienusta og Dygd vid Kongeñ med rÿkuglegu Endurgiallde ælteñ (f). Nu þalla opt wr Mīñe i Stor-Herrañа Mīñis-Bok Naþn þeirra ærlegra Þienara/ þar þeirra eigeñ Mīñing verdur þo/ kañ skie/ stÿdur eñ Þienaraña seirna meir a Lopt halldeд. Fyrer þessu høþum vier ecke hia Gude uggande ad vera. J hañs Registre

stendur

(e) Prov. 10. v. 7. (f) Est. 6.

skendur til eirnrar goodrar Endurminn-
ingar teiknadur hvør Vatns-Dryckur/
sem þeim Þurfande er giefenn (g): þar
fyrer mun DRottenn giefa þeim Mysk-
unsømu med sier ad sitia a synum Stoo-
le sydar meir i eilyfu Lyfe (h). Og J-
klæda þeirra forklaradann Lykama (i)
Kyrtle Dyrdarennar. Soddann Dyrd
munu aller hanns heilager hafa (k):
Og þeir sem hroopa hier epter JEsu
Hosianna/ munu a Himnum med øllum
Utvøldum syngia Haleluja: Þeir sem
sitt Nafn med Fiødur Christelegs Kiær-
leika hafa i Guds Book innskrifad a
medann þeir hier lifdu/ munu þad i Book
Himnanna med Fiødur Eilyfdarennar
uppteiknad finna: Og þeir sem syna
Minning hafa med Penna Goodgiørd-
anna skrifad i Hiørtu og Jdur þeirra au-
mu/ i Kyrkiur og nidurfallenn Guds
Hws/ þeirra mun Gud þar uppe i Raad
enne minnugur vera: Hvar ed Minning
Ogud-

(g) Matth. 10. v. 42. (h) Apoc. 3. v. 21.
(i) Phil. 3. v. 21. (k) Psalm. 149. v. 9.

Ogudlegra mun olldungis gleimast (l). Miñing þeirra Fordæmdu forgeingur i Landenu (m): Þeirra Miñing hefur pyrerfarest (n)/ og kiemur ecke i Himeneñ: Helldur byriast heñar Upphaf an Enda i Helvijte: Eñ Miñing Guds varer um̃ Allder og Æpe (o). Lijka vel klagar sa hiñ hrellde og seiger: DRottenn hepur mier porgleimt (p): DRottenn hepur ypergiefed mig (q). Gleimskañ er eirn Veikleike: skyllde Madur ætla hañ þeim Almattuga? Nun er eirn Brestur/ skyllde nockur til einka hañ Gude? Hvorneñ kañ hañ nockru ad gleima/ sem alla Hlute kañ og hefur? Sem ad er sialfur Fullkomlegleikeñ/ hvor ed alla þa/ sem hañs eru/ hepur i sijna Bok iñskrifad: Hañ sem telur hvort Sandkorned/sem þecker alla Fugla i Loptenu/og Fiskana i Sioonũ: skyllde hañ porgleima Mañeskiuñe? Hvor hefur sa og nockurn Tijma fundest

(l) Cap. 4. v. 19. (m) Job. 17. v. 16. (n) Ps. 9. v. 7. (o) Ps. 135. v. 13. (p) Ps. 10. v. 11. (q) Esa. 49. v. 14.

dest/ sem DRottenn heþur yþergieþed? Alldrei hefur hann nockurn þann þra sier reked/ sem Atkiere sinnar Vonar heþur i Aþgrunn hanns Myskunar wtkastad. Hann er vor Fader: Skyllde hann forgleima sijnum Bornum? Þad giorer ecke eirn Nattturlegur Fader: Hvornenn kunnum vier þa ad giefa þess til þess Nimmneska? Honum tilheyrer Jordenn/ Vatn og Sior/ sem vor Bein og vort Dupt skulu sijdar aptur giefa. Mun hann þa/ sem slijka ummhyggiu heþur þyrer oss þegar vier erum Dauder/ kunna ad forgleima oss a medann vier lifum? Þad er vijst/ eþ vier gleimum ecke DRottne / so gleimer hann oss alldrei. Kvolld z Morgna eigum vier Guds ad minnast: Hanns Logmal a alltijd ad vera i voru Hiarta: So munu vor Hiortu af hanns Himneskre Huggun uppfyllt verda. Kome þad ecke i Dag/ hvors vier bidium/ edur oss kann Naudsijnlegt ad vera/ meigum vier slijkum Herra/ sem vor Gud er/ Oeþader til Morguns trwa. Hann mun ecke Israel olldungis forgleima/ og þann sem

hefur Traust a honum/ lætur hañ all- drei til Skammar verda : Hañs Nønd er hañs Bok: J sijna Nønd hefur hñ teiknad oss (r). Hvad vilium vier meir hafa? Meñerner kuña ad gleima oss/ Gud alldrei. Hafe hañ oss um lijted Augabragd yfergiefed/ mun hañ oss mz mikellre Myskunseme aptur til sijn safna. Vier vilium hafa i Miñe JEsũ Christum (f)/ og blooda vorum Niortum/ med uppbytian hvorrar tilkomande Nætur/ a eckert añad ad þeinkia/ eñ Jesũ. Aungva Nott sofũ vier værara/ eñ þa/ nær Jesus vaker i vorũ Niortũ. Med þvi vor Nøfn standa skrifud i hñs Nad ar-Bok/ lijdum vier hañs Giæsku alldrei wr Miñe: Og vorar Bæner munu eirneñ a sijnum Tijma vissulega uppstijga til Miñis fyrer honum (t). Hañ sem allar vorar Andvarpaner uppteiknar/ mun z eirneñ senda sierhvørre þeirra sijna milldarijka Blessun/ þegar oss kañ þad fyrer bestu ad verda.

(r) Esa. 49. v. 16. (f) 2. Tim. 2. v. 8. (t) Act. 10. v. 4.

VII. Umþeinking Af SYNDENNE.

Psalm. 38. v. 5.

Mijnar Synder eru uppgeingnar yfer mitt Høfud.

SYndernar striida i giegn Sálunñe (a): Þessar Eitur-Podd ur deida siina eigeñ Unga: Þesse Dalila framselur oss i Hendur Diøfulsins/ so sem Samson i Hendur Philisteaña (b): Þær eru sætt-smackande Eitur/ sem oss nagar þo og sundurslijtur. Hvør sem ecke deider siinar Synder/ hañ myrder siina eigeñ Sálu. J giegn þessum Ovin hliotum vier bæde i Lijfe og Dauda Bardaga ad hallda. Hañ sem er Herra siins Siñes og siña Gyrnda/ hañ er betre og sterkare/ helldur eñ sa/ ed Borger yferviñur (c). Þad er

(a) 1. Pet. 2. v. 11. (b) Jud. 16. (c) Prov. 16. v. 32.

ra ad ſöñu Æru verdt/ ad dempa og wt ſlöckva eitn uppæſtañ Ellds-Loga: Eñ miklu ſtærre Æra er þad/ ad keþia þær breñande Gyrnder og Lyſtingar. Synd-ernar eru Þræla Lid Diöfulſins: Vppa þad vier kyñum þra þvi frijer ad verda/ þa lætum oſſ med Magt og Flijter þa Glæpafullu Sodoma Syndſamlegra Gyrnda med Loth yfergieþa (d). Synd-ernar eru lijkar einu Atu-Meine: þær þoreyda Hreiſti Samſonis / Frijdleika Abſalonis / Vijſdome Achitophels/ og Vegſemd Herodis: Þær haþa allareidu eitt ſiñ Dreckt Veroölldeñe (e): Eñ i añad ſiñ munu þær hana ölldungis upp Breña. Syndeñ er eitn þoreydande Elldur: hvor er ſa a medal vor/ ad Bwa kuñe hia þeim Glædum? (f). Hvor ſa ſem þañ eilijþa Helvijtes Elld vill uñ flija / hañ wtſlocke Elld og Bloſſa Syndareñar/ med Vatne ſiña audmiuk-ra Ydrunar Tæra. Syndeñ yfergief-ur oſſ ecke / þangad til vier yþergieþum hana.

(d) Gen. 19. (e) Gen: 7. (f) Eſa. 33. v. 14.

hana. Vppa þad/ ad Lijkamenn/ sem er Herberge Syndarennar / fære henne wt hijst / hlijtur Viliann þyrst ad þorbetrast og goodur ad verda. Syrndernar/ sem ad eru Sæde til Syndarennar / eiga ad trodast under Footum: Þa kann einginn vondur Avøxtur aþ þeim ad uppspretta. So ad Eykenn kunne ad vaxa/ og verda hær/ hliota þeir nedstu Kvistirner a henne ad aþhøggvast. Ef vier vilium upp vaxa til Guds Dyrdar / og komast til þeirra Himnesku Hædanna / so hliotum vier ad afneita þvi Jardneska i Verølldenne med øllu þvi sem þar er inne. Vier verdum ad taka þra Lijkamanum hanns Epterlæte/ og Holldenu/ þad sem þvi þocknast/so ad Saalenn fære Rwm ad giøra þad sem Gude þocknast. Tveir motstædeleger Hluter kunna ecke i einum z hinum sama Stad ad vera: Synden z Christur kunna ecke til samans ad bwa. Hann er komenn til ad deyda Syndena: Deydum vier fyrer hann þa syndsamlegu Art i oss/ so byriar Christur i oss ad lifa/

og Hollded ad deya: So verdur vort Hiarta sem eitt Himnarijke/ hvort ádur hafde vered sem eitt Helvijte. Synder-nar eru Fiandskapur i giegn Gude. Ef vier elskum Gud/ þa hotum vier þær/ so sem Guds Ovine. Vorar Synder adskylia oss z vorn Gud/ hvoria fra ød-rum. Ad þesse Skilnadar Søk a mille Guds og vor/svipte oss ecke hañs Sam-vistum ad Eilijfu / er oss Naudsyn a/ strax a þessare Stundu ad seigia skiled vid Syndena. Margur klagar med David/ ad sijnar Synder sieu sier oþ-þungar ordnar (g)/ eñ hefur þo ecke riettа Tilfiñing til Syndareñar: Þvi være þad/ munde hañ skylia sig vid Syndena. Meñ skamast sijn ecke ad drijga Syndernar: eñ þa þeir eiga ad vid-urkieña þær/ er þad sem þeim sie kast-ad Steine i Muñ/ sem þa Mællausa giøre. David hugde þad sama ad giø-ra: Eñ þa hañ villde hafa þagad/ urdu hañs Bein mættlaus (h)/ og hañ van-

(g) Ps.38.v.5. (h) Ps.32. v.3.

vanmegnadest. Ef vier sijnum ecke vor Saar/ þa verdur ecke um̃ þaug bunded. Syndeñ kom med oss i Verolldena: Eñ vier meigum ecke med hana þara wr Verolldeñe. Nun er Afkvæme Veralldareñar: Þegar vier þorum burt af Verolldeñe/ a þesse Oholle Fylgiare i sijnu Nwse epter ad bliija. Vor Vpprune er af Himnum: So byriar oss og ad hafa eitt himneskt Siñe. Þo ad Syndeñ bwe i voru Hollde: þa a hun ecke af oss elskud/ helldur hotud ad vera. Syndeñ er ein banvæn Meinsemd og Siukdomur Sælareñar: Og so hun verde ecke Sælunne eitt eilijft Dauda-Mein/ þa lætum oss deya sialfum oss z Syndeñe: So verda vorar Sæler frij-ar fra þeim eilijfa Dauda og Fordæmingu. Þegar vier gaungum til Sængur/ eigũ vier ad læta vort Hvijlu-Rwm vera oss Fyrermyndan Grafareñar: Leggiũ oss þar fyrer alldrei i vora Sæng med Syndunum/ So munum vier/ hvorke þadañ/ nie sijdarmeir af Grofunum/

uppryſſa med Sorgunum. Burt/ þier Synder: So mun JEſus hia oſſ ve/ra/ hvort helldur vier liþum eda deyum/ ſtøndum upp/ eda leggiunſt nidur.

VIII. Umþeinking Af YDRANENNE.

2. Cor. 7. v. 10.

Su Hrygd ſem er aþ Gude/ verkar Ydran til Hialp-ræðis.

Atned burthreinſar Saurende Lykamans: Ydrunar Tareñ opna Veg til Nadareñar/ og hreinſa Sælena aþ Syndunum/ þegar þaug eru alvarleg/ og fyrer Trwna grundvølldud a JEſu Chriſti Forþienuſtu. Vier bwum i þvi Lande/ ſem med Vøtnum er umſloted: Vier iñdreckum Ranglæted og Syndena ſo ſem

sem añad Vatn (a): Vier kuñum ecke ad komast til þeirrar himnesku Paradys-sar / nema yfer Vatnsboll hreirnra Ydrunar Tæra: Þo eru þeir bæer/ sem med Petre vilia gæanga wt z græta beisk-lega(b)/ Edr s̄ su Bersynduga Kviñañ væta Fætr JEsu med sijnū Tærū(c): Jafnvel þo þetta beiska Hiartans og Augna Vatn orke þess / ad burtbleita bra oss Reide Guds/ og hañs riettvijsu Hefndar Straffe. Su fyrsta Trappa til sañarlegrar YDrunar er Þecking Syndareñar. Þad fyrsta sem Gud skapade/ var Lioosed: Syndeñ hlytur fyrst sied ad verda/ ædur eñ yfer heñe er græted. Eñ hier breiter Diofullen sem eirn Fælkafængare: Hañ blindar Augu þeirra Ogudlegu/ so ad þeir skule ecke þeckia sialfa sig / og fœrer þa so forblindada til Helvijtis: Þar fyrer ko-ma so fæer til Christum/ af þvi þeir eru fæster sem komast til sialfra siña Þeckingar. Ef þeir keipte Augna-

(a) Job. 15. v. 16. (b) Matth. 26. v. 75. (c) Luc. 7. v. 38.

Smyrsl ad Christo/ so yrde þeir skaande (d): þa mundu þeir angrast yfer sijnum Syndum. So sem þ er Omøgulegt/ ad ein Kviña kuñe an Sottar og Narmkvæla ad fæda/ so kañ Syndareñ ecke an riettelegs Yðrunar Angurs Yfererboot ad giøra. Marger eru þeir sem hryggiast vegna Syndaña: Eñ þeirra Taar eru so sem Regn i Aprilis Mañude/ sem stitter strax upp aptur: Edur so sem opnud Blood-Æd/ hvørrar Blood er snarlega wtruñed. Þar sem eitt hiartanlegt Angur er undafigenged/ filger audmiuk Vidurkieñing a epter/ og ein viliug Kløgun yfer sialfum sier/ so og eirneñ stadfastur Asetningur ad drija ecke framar Syndena. Flester Synda Iatendur eru lijker Pharaoni: Þegar Guds Reide-Skruggum liñer/ taka þeir til ad giøra þad strax aptur/ af hvøriu þeir hrøpdu adur læted. Sumer dylia sijnar Synder / sem Rachel Skwrgod sijns Fodurs (e). Þeir Gudhræddu

(d) Apoc. 3. v. 18. (e) Gen. 31. v. 34.

hrædðu burtkasta fra sier sijnū Breiskleika z Syndū/s Paulus Rødruñs (f). Deiding Syndaña er Lijf Vmvendunareñar. Þeir sem ecke riettelega um̄venda sier til DRottens/ fyrer sañarlega Aflegging þeirra Synda/eru lijka sem Ephraims Kaka/ hvørre eingeñ um̄snijr (g)/ Og a eina Sijduna er bøkud/ eñ añars Vegar hrá. Þad er ecke noog/ad vier riettum ad Gude Nønd ena i vorre Vm̄vendan/ helldur og eirneñ Hiartad/ so framt sem vier vilium Guds Myskunar Hiarta aumkist yfer oss/ og hañ fyrergiefe oss vorar Synder. Eñ þeir Ogudlegu eru blindare eñ Balaams Asna (h): Þeir sia ecke Sverded/ hvoriu Gud hefur wtrickt/ til ad hefna þeirra Synda. Latum oss þeirra Vijte ad Varnade verda: Og giorum oss af añara Blindleika siaande Augu. Þreñ er allareidu sett til Rookar Triaña (i). Lijkame og Sal giora

 eina

(f) Act. 28. v. 5. (g) Hos. 7. v. 8. (h) Num. 22. v. 23. (i) Matth. 3. v. 10.

eina Mañeskiu: Ydrán z Betrun eirn Syndara riettlætañ. Af þvi liþer Christus ecke i þeim Syndugu / þviad i peirra Ydran er dauð Betrun Lijþernesins. Kañ nockud Fugleñ med einum Væng ad taka sig upp fra Jørduñe? Miklu siðr kañ einsømul Jatun Synd arennar Nadena ad afreka / ep ad Betraneñ filger þar ecke með. Ydran z Betrun eru þeir tveir Vænger / með hvørium vier uppþliwgum i Himeneñ. Sa sem meðkieñer og þyrerlætur sijnar Misgiørder / hñ mun Miskun ødlast (k) Sialfur kañ eg mig ecke ad betra: Þad er Guds Verk slijkt ad giøra. Hvør sm̄ biður hañ þar um̄ / verdur i þvi af hønum stirktur og stodadur: Þar fyrer biður sa Ydrande sijþelldlega: Snu þu mier DRotteñ / so verdur mier snueð: Þad mun DRotteñ giøra / ef oss er þtta Alvara. Jeg formæ alla Hlute fyrer þañ sem mig mættugañ giører / seiger Paulus (l). Með Christo formum vier alls

(k) Prov. 28. v. 13. (l) Phil. 4. v. 13.

alls orkad/ og hans Kraptur er i vorum Breiskleika mættugur (m). J þessum Krapte gieta marger miked: Enn þeir eru fæster sem þad vilia: Flester standa jafnan i moote heilogum Anda (n). Þad er ecke noog ad medkienna Synder-nar: Hvor Madur kann þad ad giora: Hvad hiagt veiter Manneñum ad seigia: Jeg hefe syndgad? Er þad sama ecke ein Vidurkienning? Drag þig ei a Tœlar. Med toomum Ordum betalar Madur aungva Skulld/ Gull og Gialld vill koma til ad kvitta hana: Nier Betrun og Umvendan. Þar sem eingenn nij Nijdne a epter fylger / standa Syndernar samt i þvi fyrra Skullda-Registre. Vier vilium snua oss til Drottens af ollu Hiarta/ med Bæn/ med Græte z Kveine/ i einnre saññarlegre Ydran/ so mun Drotten snua sier til vor: þviad hann er nædugur/ miskunsamur/ þoleñmoodur og storrar Giæsku (o):

(m) 2. Cor. 12. v. 9. (n) Act. 7. v. 51.
(o) Joel. 12. v. 13.

þesse Lækning kañ alleinasta ad hialpa vorum Siukdome: Eñ eingeñ snur- Nvør og eirn læte aþ sijnū Illsku Ver- kum/og um̄vende sier snarlega til Drott- eñs sijns Guds: þa mun hañ og snar- lega koma oss til Hialpar/og eckert mun þa þramar þordæmañlegt a oss vera(p).

(p) Rom. 8. v. 1.

IX. Umþeinking
Aþ
LJKAMANUM.

Rom. 12. v. 1.

Gieþed ydra Lijkame til þess Opþurs/ sem liþande er og heilagt/og Gude þacknæmt

SA sem alleinasta ræktar Bol edur Legg Eikareñar/sem aþ Jorduñe er uppvaxeñ/ eñ læt- ur Rotina þwna/ hañ fordiarþ ar sitt Trie i Alldengardenum: Hvor- tis

kis prijder Mañeskiañ siñ Lijkama: Saal ina læta allmarger fordiarþast / þar þyrer ma hun eilijþum Dauda deya. Auk Heimsins Barna Vmsorgun er þyrer þeirra Lijkama: eñ þtta Hollðsins Sælgiæte kaupa þeir noogu dyrt / þar þeir giefa þyrer þad þa eilijþu Sælu hialp. So ad þeir gleime ecke siñe Asijnd og Andlitis skøpun / ganga þeir ydugle ga þyrer Speigileñ: ad skoda sig i Speigle Guds Orda / til ad vijsa sijnum Saalum þañ rietta Veg til Zion / læta þeir sier valla einu siñe a Are til Hugar koma: og vegna þvilijks geingur þad so til þyrer þeim / so sem þeim er sijna Lijkamlega Asionu i Speigle skodar / og iaþn skiott sem hañ heþur sig skodad / geingur hañ i burt / og gleimir hvørniñ hañs Yþerlitur var (a) / edur vera skyllde. Sa Ogudlege meinar hañ liþe einasta vegna sijns Maga / þar fyrer ber hañ mesta Vmsorgun fyrer þvi ad giefa honum hvad hañ vill haþa: Po

sa

(a) Jac. I.

sa Jñri Maduriñ sie Hungradur og Pir-
stur/ lætur hañ sig einu gillda. Þegar
sa Jtre er fagur og forprydelegur fyrer
Augunum / ma þad ganga fyrer þeim
Jñra sem þad vill verda: Þar fyrer deyr
Nabals Hiarta so opt i hañs Bæk (b)/
Og hañ sialfur med þvi verdr af Drott-
ne sleigeñ allt til eilijfs Dauda. Lykam
eñ er Madka og Orma Fæda / þetta
verda loksins Afdrif þeirrar Jardlegu
Mañeskiu: Eñ hvor er sa sem ihugar
þetta a medañ hañ lifer/og giæter þessa
riettelega? helldur Mañeskiañ ecke so
miked af þvi/ ad giora sijnū Kroppe til
gooda/ ad ala hañ og kræsa / so ad þa
hañ deyr/ kuñe Madkarner ad fa af
hönū eirn kræselegañ Riett? Ja/uppa þ
ad sialfur Diöfulleñ fae og siñ Hluta/
giörer sa Ogudlege/ medañ hañ hier lif-
er/ siñ Lykama ad Mustere og Bwstad
þess Helvijska Mirkrañs Anda/ sem þo
atte ad vera Mustere H. Anda/ hvorn
vier höfum af Gude (c). J Lykam-
anum/

(b) 1.Sam.25.v.37. (c) 1.Cor.6.v.19.

anum / sem i ødru Mustere/ offrar sa Ogudlege og bærer Holldlegum Gyrndū sijnar Daglegar Forner: Sijna Lime/ sem vera eiga Christi Limer / brwkar hañ til ad framkvæma med þeim alla sijna Illsku. Nu epter þvi sem hañ hefur adhafst i Lykamans Lijfe/ skal hønum Endurgolldid verda (d): Sie hañ eitn Lykame med Skiækiuñe (e) / Mun hñ Skiækiuñar Laun/ þañ eilijfa Ellds Loga / wr bijtū bera/ þegar sw breñande Gyrnd hañs Holldlegra Vellystinga hefur Enda. Marger skam̃a sijna eigiñ Lykame a sialfum sier (f): Skulu og þar fyrer a þeirra eigeñ Lykømum/ midt i Selskap þeirra skam̃arlegu Diøfla/ til eilijfrar Skam̃ar verda. Marger eru sterkir Hundar i sijnū Lykama (g): Þeir eru og eirneñ sterkir Syndarar. So margfalldlega sem þeir Syndgad hafa / so margfalldlega skulu þeir og sijdar meir straffader verda: þar ed eingeñ

(d) 2. Cor. 5. v. 10. (e) 1. Cor. 6. v. 16.
(f) Rom. 1. v. 24. (g) Esa. 56. v. 11.

einge͠n ka͠n þyrer sig ad betala hi͠n mi͠nsta Pening. So framt sem vier viljum ecke med þessum eilijfa Regning lijda/ þa lꜹtum oss taka þad illa burt fra vorum Lijkama/ og proꝼum hvad heilnꜹmt er voru Lijꝼe(h)/ Og Lijkama/ so ad vier sijdar meir med Saal og Lijkama þollum ecke i Oendaa͠lega Olyꝼian og Heilsu skort. Kappkostum hier epter med Vilia og Verke/ ad gieꝼa vora Lijkame til ad þioona þeim liꝼanda Gude (i)/ Rꜹkium Holldid/ E͠n þo so ad þad frem je ecke sijnar Gyrnder (k): Og vegsomum Gud i vorum Lijkama (l): Og temium ha͠n / so ad Christur verde alltijd miklaadur a vorum Lijkama (m)/ Sie þad fyrer Lijꝼed eda fyrer Dauda͠n(n). Og þo vor Lijkame falle u͠m sijder i Jordena/ og verde þar ad fortotna / þa skal samt sa same Lijkame/sem hier heꝼur verid forgeingelegur nidursꜹdur/ sijd at

(h) Syr. 38. v. 30. (i) Rom. 12. v. 1. (k) Rom. 13. v. 14. (l) 1. Cor. 6. v. 20. (m) 1. Cor. 9. v. 27. (n) Phil. 1. v. 20.

ar meir upprÿsa Oforgeingelegur (o). Ef vier hljootum ad bera/ a medañ og so leinge sem vier lifum a Jørduñe/ Mark-Teikn Jesu Christi a vorū Lÿkama (p)/ Meigum vier gledia oss vid þad/ad sÿdar meir verdur oss þad til hæðstu Æru og eilÿfrar Vegsemdar a Himnū. Ef vier verdū ad klaga yfer Veikleika vors Lÿkama/ og ad þar sie eingeñ Heilbrigde i voru Holldе(q): og vier verdū so þiaad-er af einum Siwkdome epter añañ/ept-er þvi sem Gud vill þad vera læta: Þa lætum oss til hugar koma / Lazarus var lÿka siwkur/ wr sÿnū Siwkdome mætte hañ og wtaf deya(r): Nu verdur hañ huggadur. Þad sama mun og vid oss framkoma/þegar vier þa veiku Tialld-bwd þessa Lÿkama loksins afleggium/ z þad hrørlega Holldsins Hreise kiemst til stadfastrar Veru Sæluhialparennar. Þo ad vort Lÿf og Lÿkame vanmegn-ast hier elldungis: Þa verdur Gud oss

(o) 1. Cor. 15. v.44. (p) Gal. 6 v. 17. (q) Ps. 38. v. 4. (r) Luc. 16.

oss þar eitt eilÿft Traust (s): Þo ad vort Hiarta sie mæreitt/ og þad þiñe hier aungva Novld/ og þo þad slæest hier ydʼuglega um̃ i Lÿkaman̄u (t)/ z sie miøg harmþrwnged (u)/ þa mun Styrkur z Hugsvølun Guds Nadar Hiarta/ þegar þesse vor Vilendingskapur hefur Enda/ allañ Hrygdar-Slætt vors Hiarta/ a medal allra wtvaldra/ i burtu taka/ z þa munum vier gleima øllu þessu sem um̃lided er. Vilie Gud giefa oss eitn heil brygdañ Lÿkama/ a medañ vier lifum/ þa virdum þad meir eñ Gull og mikel Audæfe/ og giætum þess/ ad heilbrygdū Lÿkama er eingeñ Rÿkdomur samjafnʼande (x). Þocknest DRottne ad taka fra oss Lÿkamans Heilbrygde: Giefum oss samt til Frids/ og møglum ecke þar fyrer i mote vorū Gude. Nañ sem vidʼhelldur þeim heilbrygdu / vitiar lÿka þeirra sÿwku. Þa vier verdum a vorum Lÿkama skam̃ader af Mønunum / vilʼium

(s) Ps. 73. v. 26. (t) Jer. 4. v. 19. (u) Tren. 1. v. 20. (x) Syr. 30. v. 15.

ium vier ecke ottast þyrer þeim: Lijkam-
añ kuña þeir ad aplijþa/ Sælena gieta
þeir ei lijþlaated (y). Verum ecke Nug-
siwker þyrer voru Lijfe/ hvad vier skulum
Eta og Drecka / og eige fyrer vorum
Lijkama/ hvoriu vier skuluñ klædast (z):
Helldur vørpum allre vorre Ahyggiu
uppa DRotteñ / þviad hañ ber Vm-
hyggiu fyrer oss (a). Nønum beþolum
vier nu og alltijd vorn Lijkama og Sæl:
so erum vier med Sæl og Lijkama vel
vardveitter.

(y) Matth. 10. v. 28. (z) Matth. 6. v. 25
(a) 1. Pet. 5. v. 7.

X. Vmþeinking

Ap

TILFINNINGS-VNNE.

Esa. 59 v. 12.

Vorar Yþertrodslur eru hia
oss/ og vier þiñum til vorra
Synda.

Nu Ett hvad Hollð z Blood hef-
ur/ skyllde og so TJlkpining
hafa: þad eina hafa aller
Menn/ þ annad er hia allþæstum
ad þinna. Ad þar sie edur hafe vered til
su Konst/ sem Mennena hafe giort þrij
þyrer/ Skotum og Høggum/ veit eg ecke:
enn ad marger Samvitskulauser sieu enn
i Dag/ sem ecke þinna til þess / þo eitt
Skruggu slag dynie yþer þa/ þad er O-
bryggdannlega vyst/ og þeirra eiged Jll-
skufullt Hiarta hefur alla Andlega
Tilþinning þra þeim i burtu teked : og
þeir sem Lijfed hafa/ eru sem þeir hafe sig
sialfer dauda i Grøfena nidurlagt / og
þeir sem Gud hefur epter Nattúrunne op-
enn Eyru giefed/ hafa sig sialfa daufa
giort/ z eru so mootbroader/ ad þeir vil-
ia ecke þinna til þeirra Slaga/ sem þeir vere
da þo margfalldlega ad lijda. Þad
sterkasta Jarn lætur umm sijder undann
Hamrinum: Sa hardaste Steirn sprijn-
gur loksins undann þess Høggum/ sem hann
slær: Sa þickve Jis viknar ad sijdo-
ustunne

uſtuñe fyrer Soolar Ritanum. Sa ƀor‑
herte Pharao alleina er i allre ſiñe
Eimd pyrer utañ Eimder. Hañ verd‑
ur ſleigeñ/ og þiñur ecke til þeſſ: Og
hvada Straff ſem Gud lætur yfer hañ
koma/ er hañ i giegn einu ſem ødru þvi
forhertare. Þeſſe vonde Fader hefur
mørg Olucknleg Børn i Verølldeñe
epter ſig lated: Hvør/ þo þaug verde
ſærd allt til Bloods/ſijna þaug ecke ſialf
um ſier hina minſtu medaumkan. Þar
er eingeñ Hørmung til/ ſem ſtærre er eñ
ſu/ þegar eirn/ ſm̃ Eimdunum er under‑
orpeñ/ kieñer eckert i Brioofte um̃ ſialf‑
añ ſig i ſijnu Hørmungū. Ein ydugleg
Hwdſtryking/ ſem komeñ er ſo z uppi
Vana/ giør þ/ad Vondureñ verdr ſiſted
agtadur: og ſu Samvitſka/ ſem einuſiñe
hefur vered brend/ ƀiñur ecke til neirnra
Slaga meir. Þeir hiner Ogudlegu eru
ſo ofurdæduger/ad þeir hirda um̃ aung‑
vañ: i øllum ſijnum Þaunkum virda
þeir ei ad Gud ſie (a). Þeir vilia Vol‑

(a) Pſalm. 10. v. 4.

vanena hafa/ hun mun og yfer þa ko-
ma (b)/ og þeir falla wr eitne Synd i
adra/ þegar Gud tekur fra þeim sijna
Nænd/ hvoria þeir so tijtt foraktad ha-
fa. DRottenn/ þu slær þa/ enn þeir kienna
ecke til/ þu þvijngar þa/ enn þeir forbet-
tra sig ecke: Þeir hafa hardara And-
lit enn Hellu-Stein/ og vilia ecke snwa
sier (c). Kunnum vier ecke umm Verolld-
ena og hennar mesta Nooþ a þessum
Døgum þvilijkt riettelega ad seigia?
Er hun ecke yfer allt med Strijde og
Bloods Wthellingum/ med Bruna og
Hungre/ Pestilentiu og ødrum Plaag-
um heimsookt: Enn mun hun ecke vid
allt þetta/ sem henne ætte þo til Lækn-
ingar ad vera/ æ meir og meir vesnande
fara/ lijka sem eitt Ohlijdugt Barn/
hvort a medann vered er ad strykia þad/
þa hrijn þad og skiær: enn strax sem
Strykingenn er wte/ tekur þad jafn
skiott ad fremia sijna fyrre Vanart?
Gydingar høfdu valla so fliott eitt
Strafþ

(b) Ps. 109. v. 17. (c) Jer. 5. v. 3.

Straff wíſtaded/ ad þeir neidde ecke Gud med ſijnū Syndum/ ſirax um̄ Nœl ad leggia aptur a þa añad Straffed. Þeir ſem Chriſtner vilia heita/eru reidu buner þeirra Footſpor ad rekia. Mun þa ecke Gudleg Þoleñmæde/ ſem ſo opt hefur misbrwkud vered/ kuña um̄ ſijder ad um̄breitaſt i eina hegnande Reide ? og Gud ſialfur þreitaſt leingur miſkunſamur ad vera ? Iſrael veit vel/ ad hūs Vnder eru diwpar/ eñ hañ vill ecke lijda/ ad ſa riette Iſraels Grædare hreiñ ſe þær upp z binde um̄ þær : Vill helldur ad hañs Sala deye/ eñ hañs Synda Saar meige ecke i Kirdū vera. Fyllreñ/nær hū vill drecka af Vatnenu/uppa þad hū ſiæe ecke ſijna herfelega Mind/ þa rootar hañ þvi upp og gruggar þ med Kananum : uppa þad ſa Ogudlege ſiæe ecke ſitt Ochriſtelegt Lijferne z betre ſig/ Vill hū ecke ſkoda ſig i Speigle Gudlegra Bodorda : Miklu ſijdur vill hañ ſijnar forſtoppudu Ædar opna læka/ſo hū ſiæe Tilpiñing ſijns illa Blods/

 med

med hvoriu hañ hefur sig sialfañ O-hreinañ giørt: Þar fyrer lætur hañ sÿn Saar Omakslaus og Ohreinsud vera/ þangad til hañ kañ ei framar neirnar Lækningar niootande ad verda. Þad er sa hættulegaste Sioskdomur/ ad þiña ecke til þess/ ad Madur sie veikur og siukur. Marger tala ad søñu margt um sÿnar Synder: Þeir medkieña þær eirneñ med Muñenu: eñ Iñvortis fiña þeir ecke til neins Leida edur Naturs til Syndareñar. Þeir nefna med David þeirra Yfertrodslur eina Byrde (d): eñ vilia þo ecke leggia hana af sier/ edur skilia sig vid hana. Þar fyrer hefur sa vissulega ecke eñ þa funded til siña Misgiorninga/ sem þa hefur ecke fra sier skiled/edur læted af þeim: og verdur so hvør ein Synd Mañeskiuñe til Bolvanar/ so leinge sem hañ hatar hana ecke/ og Kappkostar ad skilia sig vid hana. Gud hootar Straffenu: Eñ hvør er sa sem þad ottast? Nañ tekur oss Va-
ra

(d) Psalm. 38. v. 5.

ra/ epter sijnum Fodurlegũ Kiærleika/ vid tilkomande Neide: Eñ þar til biñur sa Ogudlege lijted edur eckert: Gud slær hañ/ eñ hañ kieñer þo eckert til þess(e): og so sem hañ er Tilbiñingarlaus i þvi sem hañ sialbañ æhrærer/ so er hañ og eirneñ i þeim Hlutum/ sem odrũ eru vid'komande. Vor Naunge lijdur Neid/ eñ hvor af oss hefur Medaumkan med hon um? Þeir broomu verda græffer / þeir breiskú hneixlader/ Lond og Lijder um̃turnud og eidelogd: Og mun þar vera nockur eirn/ sem giefe sig þar ad/ þo hũ heire þetta? Jeg þeige um̃ þad/ ad hũ læte sier þad til Hiarta ganga/ og aumkest þar yþer. So grum̃lega eru borhordnud Hiortu þeirra Illgiornu/ ad þaug/ so sem daud Trie-God/ hvorke biña til Oluckú sijns Naunga/edr hafa nockra Medaumkan med honum. Ad þar sie til nockurt þad Dijr/sem hafe so harda Nwd/ad þad biñe eckert til þess/ þo þad sie bared edur stunged/ læt eg

(e) Psalm, 23. v. 18.

nætturuñar Spekingum epter uñi ad þræta: Eñ þvi þore eg audvelldlega ad trwa/ ad margar Mañeskiur eru Til' þiñingarlausare og Omiskunsamare/ eñ Villu'Dyr. Pad o Lyking Nætturuñ' ar hefur a medal þeirra sambunded/ læ' tur sig sialldañ eitt fra ødru skilia: Pad sem þvi eina motstædelegt tilþellur/ hellð ur hitt añad/ so sem sier haþe pad sama tilþalled. Po ad lyka ætte Band eirn' rar Veru/ eirnrar Trwar/ og eirnrar Ayngadkomu i Heimeñ/a medal Mañ' aña Samhellde ad giøra/ Aleipur sa eine fra ødrum/og yþergieþur hañ opt' lega þyrer eins lijtilsverds Aviñings sa' ker. Po ad Næungeñ falle/ giøra fæster sier þa Mædu/ ad stidia hañ med einum sijnum Fyngre a fætur aptur. So lætur Gud/ epter sijnū riettlætis Dome/ þa i þeirra eigeñ Eþnum tilþiñingar' lausa vera/ sem vegna sijns Næunga vilia ecke i hinu minsta Tilþiñing edur Medaumkan haþa. J øllu þessu vilium vier oss þramveigis betra/og þagna med

Fagn'

Fagnendum / eñ græta med Grætendum (f): Og um̃ fram̃ allt / jæ / ædur eñ sierhvør Dagureñ med sitt Lioos i burtu lijdur / þeinkia um̃ vorar Synder / og bidia Gud / ad hañ læte oss riettelega til þeirra fiña (g): Og med gladværre Von eins sonarlegs trwnadar Trausts / Græde-Plastur hns Myskunar til þeirra fullkomeñar Lækningar og hyrergiefningar ødlast. Þad veite oss Gud fyrer vorn Sælar-Græðara JEsum. Amen.

(f) Rom. 12. v. 15. (g) Esa. 59. v. 12.

XI. Umþeinking Af HOFDENU.

Luc. 21. v. 28.

Upphefied ydar Høfud / af þvi ad ydar Endurlausn tek ur ad nælgast.

Vid giørde af einu Bloode allt Mañkyn/ segier S. Pall(a). So var sa fyrste Adam eitt Natturlegt Hofud alls Mañkynsins: Eñ sa añar Adam JEsus Christur er Andlegt Hofud Safnadarens (b): Hañ hefr Gud Fader sett Hofud Safnadarens yfer allt / hvor ad er hañs Lijkame/og fylling hañs/sem alla Hlute i øllum uppfyller (c). Hañ er Hofud hyrningar (d)/ A hvøriium øll Bygg-ingeñ er i eitt samsett (e). Pad er ædsta Dyrd Christeña Maña / ad peir eru og heita Limer a JEsu Andlegum Lijkama: Pad er og fyrsta Vnderroot til allrar peirra Huggunar. Høfuded/ sem er hiñ ædste Partur Lijkamans / samteinger med peim Ædū/ sem par wt af ganga/allañ Lijkamañ i eitt/og giefur hønum Styrkleika/ Lijf og hræring. J Christo/ semi øllum Hlutū hefur yf-er-

(a) Act. 17. v. 26. (b) Eph. 5. v. 22. (c) Eph. 1. v. 23. (d) Ps. 118. (e) Eph. 2. v. 21.

erfurde (f)/ erum vier aller kallader i einum Lijkama (g). Vort Lijf er foolg ed med Christo i Gude (h): J hvorium vier og lifum / hrærunst og erum (i). Hvar Høfuded er/ þar eru og hiner ad‑rer Limer Lijkamans: Hvar eg er/ þar skulu og miner Þienarar vera/ seiger DRottenn. Fader/ eg vil/ ad þeir sem þu gafst mier/ sieu medur mier/ so þeir stae þa Dyrd/ hvoria þu gafst mier (k). Af þessu voru Høfde høfum vier aller Lijf og fulla nægd (l)/ Og af hanns Fyllingu høfum vier aller þeinged Nad fyrer Nad (m). Hvad kann þar fyrer einu Riett‑Christnu Manne ad granda? Ecke Heimurenn / þviad þeirra Høfud Christur hefur fyrer þeim beded: Fader/ eg bid eige ad þu taker þa af Heimen‑um / helldur ad þu vardveiter þa fra Illu i Heiminum (n): Ecke Synd nie Fordæming/ þvi þar er eingenn Fordæm‑ing a þeim/ sem eru i Christo JEsu (o):

(f) Col. 1. (g) Col. 3. (h) Ibid. v. 3. (i) Act. 17. 23 (k) Joh. 17. (l) Joh. 10. (m) Joh. 1. (n) Joh. 17. (o) Rom. 8.

Ecke sialfur Diofullen/ þvi þeirra Nøfud Christur hefur sagt/ Nøfdinge þessa Heims kiemur / og med mig hefur han eckert (p): So hefur han og eckert med þa / sem eru sañer Limer a Andlegum JEsu Lijkama. J þeirre fyrstu Skøpun hefur Gud giefed Mañenum eitt uppriett Nøfud / og giørt han þar med frꝛmskilen ødrum Skiepnum/ sem eru Skinlausar/ med nidurlwtum Nøfdum / leitande einasta epter Magans Þorfum. J Endurskøpuneñe / þegar vier verdum Guds Børn/ kieñer han oss aptur / ad upplypta vorum Nøfdum til Himens/og upphefia vor Augu til Fiallaña/fra hvoriū oss kiemur Hialpeñ(q). Fader vor/ þu sem ert a Himnum : þad er Iñgangur þeirrar fullkomnu Bænar/ sem JEsus hefur kient oss. Hiner adrer grwfa nidur i sijnar Fiarhyrdslur/ & seigia til Gull Hnottsins : Þu ert mitt Traust (r). Guds Børn lipta sijnum Nøfdum

(p) Joh. 14. v. 20. (q) Ps. 121. v. 1. (r) Job. 31. v. 24.

Nopduin og Niorkum upp til Guds eins/ ap hvörium þaug vita sier alla Neill og allt Nialpræde koma. Eyka sem Augu Þienarana horpa uppa Hendur sinna Yferbodara/ og so sem Augu Ambættarenar horpa a Hendr sinar Hws-Mood ur/ so horpa vor Augu uppa DRotten/ þangad til han verdur oss Lyknsamur. Ad sönu er Guds Mynd i Manenum ei innepalen i wtvörtes Lykamans Skøpun: samt kunnum vier i þessu hinu sama ad sia so sem eirn Geisla þar ap/ hvørsu Gud hape lagt meira til Manssins/ en annara Skiepna. Og þar pyrer apvirdeer sa Guds Skøpun og sijna Nattturu/ sem allt um of ryneſt i þenan fanngita Lijmanlega Niegoma: Soddan Men gio ra sijna Vegsemd til skammar / med þvi þeir eru Jardlega sinnader/z hapa Magan fyrer sin Gud (r). Vm þa Ogudlegu seiger Esajas: þeir munu gapa upp fyrer sig/ og nidur a Jordena/og aungvan Hlut sinna/ utan Myrkur og Harm-

kvæle

(r) Phil. 3. v. 19.

kvæle: þviad þeir eru mædder i Harm-kvælunum / og fara viller i Myrkrun-um (t): Enn riett-trwuðū Guds Børn-um er þad hin hædsta Glede/ ad þeink-ia a Himeñeñ. Lijfted upp/og upphefied ydar Hofud / þviad ydar Endurlausn tekur ad nalgast (u). Þad er Lijfs og Leidar Regla heilags Pals / og med honum allra trwadra: vor umgeingne er a Himnum/ hvadañ vier væntum Frelsarans DRottens vors Jesu Christi (x). Sæler eru þeir / sem so upphefia sijn Hofud til Himeñs / til sijns andlega Hofuds JEsum Christum: Eilijf Glede og Fridur mun vera yfer þeirra Hofdum (y). Enn a medañ þad ecke er fram̄ komed/og vier enn nu gaungum hier i Voneñe / þa umberum vier giarnañ hvad Gud vill uppa leggia / Kross og Mootgang/Sorg/ Fatækt og Armædu-Læresveirneñ er ei yfer sijnum Meistara/ og Limerner ecke yfer Hofdenu: Vor JEsus

(t) Esa. 8. v. 15. (u) Luc. 21. (x) Phil. 3. v. 20. (y) Esa. 35. v. 10.

JEsus hafde ecke þad i Heimenum/ sem hān kynne sijnu Hofde ad ad halla (z). Hofuded var med Þyrnum Kroonad/ og Limerner vilia lifa i allskins Sælgiæte/ lijka sem þaug Børnenn/ sem bada i Roosum. Þad er eitt undarlegur Þanke þeirra sem Holldlega eru sinnader/ og ecke skipt sem skillde. Oss hefur H. Ande kient/ad ef vier viliū med Christo rijkia/ þa hliootum vier eirnenn med hønum ad lijda. Þad er oss og hin̄ ædste Heidur/ ad verda lijker hans Pijningar Mynd hier i Tijmanum/ og eiga so vissa Von ad verda lijker hans dijrdarlegre Mynd i Eilijfdenne. Ad hønum skooku Syndararner sijn Hofud/ midt i þvi hann so ō Þppur a Krossens Alltare a millū Himens og Jardar var ad forlijka þa vid Gud: og þo vilium vier reidast þar vid/ og læta oss undarlegt þikia / ef þesser Jardar-Madkar blijstra ad oss med sijnum Tungū: þar vier þo vitum/ef vier vilium adgiæta/ ad slalfur Sanleikssins Mun-

(z) Matth. 8. v. 20.

Mun̄: hefur sagt: Sæler eru þier/ nær Meñerner hallmæla ydur/ z tala i giegn ydur alla Vondsku fyrer mijnar saker/ þo liugande. Fagned þier og vered glader/ ydart Verdkaup er nooglegt a Himn-um (a). Sa hefur ecke mikla Rækt til Elsku a Christo/ sem ecke vill umbera nockud med honum um̄ Stundar saker/ og so sem bregda snoggsinis Hende siñe i giegnum Elld Hörmungaña fyrer Christi Skulld/ so hañ meige rijkia med honum þusund Ar (b). Christur hefur sialfur einu siñe drucked af Læknum a Veigenum/ z sijdañ upphafed sitt Hofud (c). Hañ mun og i sama Mata upphefia þeirra Hofud til Dijrdar Ei-lijfs Lijfs/ sem smacka hier med honū af Læk Hörmungaña z Þreingingaña: i giegnum hvoriar oss byriar in̄ ad gan-ga i Guds Rijke (d). Lijdum þess veg-na giarnañ Forsmanena fyrer Christi saker/ ef ad hun oss ad Hondum kiemur: Eñ

(a) Matth. 5. v. 11/12. (b) Apoc. 20. v. 4.
(c) Ps. 110. v. 7. (d) Act. 14. v. 22.

Eñ vøruſtum ad forſmaa adra/ ſem eru Limer a ſama Lijkama/ og under ſama Hoſde/ ſ vier ſialſer erum. Þier ſkulud ecke meina/ Brædur miñer/ ad Trweñ a JEſum Chriſtum DRottenſ Dijrdar eñar lijde Mañgreinar Alit (e). Sa ſem eirn Lim Lijkamans forſmaer/ hañ vanvirder allañ Lijkamañ. Vier vitum ecke hvør Limureñ peckaſtur kañ ad vera a Saſnadarens Andlegum Lijkama/ edur hvør beſtur er i Guds Auglite. Gud/ ſem Niørtun z Nijrun ranſakar/ veit þad. Hvad heimſkulegt/ hvad veiklegt/ hvad Oedla er fyrer Heimenum/ þad heſur Gud wtvaled (f). So ſeiger oſſ og Poſtuleñ/ad þeir Limerner/ ſem oſſ ſijnaſt breiſkaſter vera / þeir ſieu naudſynlegaſter (g). Aller Lijkamans Limer ſtiornaſt aſ eirnre Sælu: J øllum Limum Chriſti andlegs Lijkama verkar eirn og hiñ ſame Ande/ wtbijtan de ſierhvørium epter þvi/ ſem hañ vill.

F Þar

(e) Jac. 2. v. 1. (f) 1. Cor. 1. v. 28.
(g) 1. Cor. 12. v. 22.

Þar þyrer ma Augad ecke seigia Hend-
eñe/ eg þarþ þÿn ecke vid: Eda Noþ-
uded til Fotaña / eg þarþ ydar ecke
vid (h): Miklu sÿdur skyllde hia þeim/
sem Christed Naþn bera/ hafa stad
su Pharisæiska Forsmænar Glosa:
Jeg er ecke sem adrer Meñ/ eda so sem
þesse (i). Guds Domur seiger añad ad
lokunum: Þesse þoor rietflætur i sitt
Hws/ þramar hinum (k). Þu kañ ad
þara villt/ eþ þu dæmer illa um þiñ Næ-
unga. Hvør veit þad? Eñ ef þu dæmer
vel um hañ/ þa þer þu alldrei ad øllu
Leite villt. Hitter þu ecke a Dom Sañ-
leikans/ þa hitter þu samt a Dom Kiær-
leikans: þvi Kiærleikureñ hugsar aung-
vum vondslegt til: Hañ umber allt/ hañ
truer øllu/ hañ vonar allt (l). Eñ Gud
Fridarens og Kiærleikans gieþe/ ad vier
værum i øllu a hønum/ sem ad er Høf-
uded/ Christur/ so ad hvør ødrum Hialp
veite/ epter Verke hvørs z eins Lidsins/
i siñ

(h) 1. Cor. 12. v. 21. (i) Luc. 18. v. 11.
(k) Ibid. v. 14. (l) 1. Cor. 13. v. 7.

i sinn Mata/ og ad Lijkamenn vare til sinn ar eigenn Betrunar (m).

(m) Eph. 4. v. 16.

XII. Umheinking
Af
AUGUNUM.

Eph. 1. v. 17. 18.

Gud upplijse Augu ydvars Skilnings/ þad þier meiged vita/hvilijk ad sie su Von/sem þier erud tilkallader.

AUgunn eru eirn Speigill Natturunnar: Uppmalan Hiartans: Gluggar Sinnesins: Sendebodar Skinsemennar: Vardeinglar Lijfsins: Stiørnur Høfudsins: Sol og Tungl a Himne Andlitesins: Mustur Skilningsins og Lioos Lijkamans (a). Siaande Lijkamans AUgu

 høfum

(a) Matth. 6. v. 22.

hofum vier jafnt med øllum Dyrum: AVgu Skinſemeñar med Moñunum: AVgu Trwareñar hefur alleina eirn Chriſteñ Madur. Med Lykamans AVgum ſiaum vier þa wtvortes Dyrd og Nerlegheit Veralldareñar: Med AVgum Skinſemeñar grundum vier hulda Nlute Natturuñar: Med AVgū Truareñar lytum vier JEſum Chriſtum. Þeſſe AVgu hafa allfæſter i Verollldeñe. Fleſter brwka ſyn AVgu ad lyta med þeim til Niegoma. Þeirra AVgu eru þeirra Leidtogar/ ſem þæra þa til Elſku Veralldareñar/og ſo þad añ til Nelvytis. Nentug Tyd og Tækefære giøra Meñ ad Þiofū. Augu þſſ/ ſem er af Neimenum/ leida hañ z locka þar til. So verdur ſa miñe Neimur i þeim ſtærra fordiarfadur. Nvad morgum være þ þarflegt/ad þeirra AVgaa/ ſem þa hneixlar/være wtſlited (b). Ef vier viliū komaſt þangad/ hvad ei hefur Auga ſied (c): hliotum vier i tyma ad venia

(b) Matth. 18. v. 9. (c) 1. Cor. 2. v. 9.

venia vor AVgu vid þad/ ad lijta þeim til Himna/ og ad troda Jørdena under vorum Fotum/ so sem Natturañ hefur oss þad sialþ undervijsad/ og bidia med David: Frasnu þu DRotteñ mijnum AVgum/ so ad þaug lijte ecke epter þvi vonda (d). Heþde David giört þad þegar hañ sa Bersaba/ þa hefde hañ ecke drijgt Hoordom med heñe: Nañ heþde þa ecke helldur þess vegna sijdar meir orded sitt Kongerijke ad þlyia. Vel heþde hañ kuñad hreinþerduglega ad lijta af siñe Nwsþekiu yfer Landed (e): Eñ aþ þvi hañs Augu litu til heñar þagra Lijkama/ mætte hañ med Piæ-ningu sijns Lijkama þad seirna betala/ þa hañ gieck berþættur wt af Jerusa-lem/ og hañs Niarta og Nerdar krimp-udu sig under Forsmæn og Bølvan Si-mei (f). Nañs Augu/sem ædur hoþdu dæmdst ad Frijdleika Bersabæ/ lærdu þa med Narme ad þorgleima Niegomañ.

(d) Ps. 119. v. 37. (e) 2. Sam. 12. (f) 2. Sam. 15.

Hvad luckuleger være þeir/ sem eñ nu a þessum Døgū hafa AVgun full Hoor-doma (g)/ ef þeir þeñañ Hrygdargang Davids liete sier i Miñe vera? Hvad audvelldlega mundu þeir þa sleppa mør-gum þeim Gange/ sem þeim verdur vñ-sadur af Flyßn þeirra AVgna (h)? AVgad sier giarnañ þad sem fryðt og fagurt er (i): Kome þar til Auga heill var Obriæladrar Skinseme/ hefur þad skiæra Lykamans Auga noog ad lesa. Þvi þiker þ margt hvad fagurt / hvot iu Auga Skinsemeñar burtkastar. Eirn christeñ Madur lijtur ecke epter þvi sem Holldenu er þocknañlegt: Helldur ford-ast þ/ og lijtur epter þvi sem Himnenū kañ þocknañlegt ad vera. Fiñe Hie-gomeñ Dyr Augnaña z Hiartans aptur luktar/ þa fær hañ ecke iñkomest i Hiar-tad. Sa sem ecke kiemur nærre Elldin-um/ þarf ecke ad ottast fyrer þvi/ ad hñ brefie sig a honum. Med Moñunum

hlijt

(g) 2. Pet. 2. v. 14. (h) 1. Joh. 2. v. 16.
(i) Syr. 40. v. 22.

hlÿt eg ad um̄gangaſt: Þeſſ varnar mier ꝛ eingen̄. En̄ þad er mier ban̄ad/ ad giøra mig hluttakande i þeirra Synd um. Fyſn AVgnan̄a er ecke aꝼ Fødurnum (k): Ecke helldur þeir ſem hana premia. Vei ſie þeim Man̄e ꝼyrer hvørn ad Hneixlanen̄ kiemur (l): Vei ſie ꝛ þeim/ ſem ſier lætur Hneixlan giøra. Eingen̄ þarꝼ yꝼer þvi ad klaga/ þo han̄ rate i Villuna/ ad Gud haꝼe honum ecke noogan̄ Leidarvÿſer gieꝼed. Eirn blindur Madr er eirn aumur Madur. Yfer þeim blinda aumka ſig velꝼleſter. Þan̄ blinda/ ſē ſat vid Veigen̄/ læknade JEſus/ og giørde han̄ heilſkignan̄ (m). A þeſſum Døgum haꝼa marger AVgun̄/ og ſiá þo ecke med þeim. Marger brwka Gler-Augu: Sumer ſiá i giegnum Fÿngur. Fleſter haꝼa ſier til Þienuſtu an̄ara Man̄a Augu/ verda og aꝼ an̄arlegum Augum ſvikner. Sa blinde ꝼellr i Grøꝼena (n).

(k) 1. Joh. 2. v. 16. (l) Matth. 18. v. 7. (m) Luc. 18. v. 35. (n) Matth. 15. v. 14.

Hvør sialfur vill ei upplæta sijn Augu/ verdskulldar aungva Medaumkan/ þa hañ þellur. Gud heßur þar til giefed Møñunum Auguñ (o)/ ad þeir skule brwka þaug sier til nytsemdar: Ad æ/lijta med þeim þad sem riett er/og koma þeim til hialpar/ sem Orietteñ lijdur. Eß vier aßrækiũ þetta/ vill hañ burt/kasta oss fra sijnũ Augum. Vier høß/um tvø Augu i Høßdenu: þaug bæde eigum vier med David ad uppheßia til Fiallaña/ hvadañ oss kiemr Hialpeñ(p). Jørdeñ er fordiorßud fyrer Guds Aug/lite(q). Flester haßa Holldleg Au/gu(r). Þar ßyrer kuña þeirra Illgiørd/er ecke ad standast ꝼ Guds Augũ (s): Hañs Augu ælijta alla vora Vegu/ og ßyrer þeim kañ eingeñ Hlutur ad dyl/iast (t). Aller Hluter eru nakter z O/hulder fyrer hañs Augum (u): Hvad hañs Auga sier/ straßpar eirneñ hañs Hønd. Eingeñ kañ ad ßela sig ßyrer

Gude

(o) Syr. 17. 5. (p) Ps. 121. v. 1. (q) Gen. 6. v. 11. (r) Job. 10. v. 4. (s) Ps. 5. v. 6. (t) Jer. 16. v. 17. (u) Heb. 4. v. 13.

Gude/ so hañs Augu sime hañ ecke. Nÿngad til hefur DRotteñ med sÿnum Augum leidt oss (x)/ og hefur vered med oss a øllum vorum Vegum. Ef vier snwum vorum Augum fra þvi/ ad lÿta epter þvi vonda/ og ad giøra þad sem illt er: Ef vier liaum vor Augu z Eiru þeim Naudstoddu til hialpar/ og til Adstodar þeim yfergiefnu/ og giætū lokfins ad þvi/ hvorsu illa þad geingur til yfer allt i Verølldeñe/ og tokum oss þar Vara fyrer/ þa mun Gud eñ nu framveigis læta oss sina Næd fyrer sÿnum Augum (y). Miñ Gud/ uppluk þu þÿnum Augum. Þier Guder Jardareñar (z)/ giøred lÿka so: so mun margre Olucku varnad verda. Hvør eirn take sÿna illsku Breitne i burt fra Guds Augum (a): Lætum vor Augu lÿta jafnañ til DRottens (b): og lÿtū ecke meir epter Holldsins Girndum: So mun DRotteñ vardveita oss sem Siaa-

 alldur

(x) Ps. 32. v. 8. (y) Gen. 18. v. 3. (z) Exod. 22. v. 8. (a) Esa. 1: v. 2. (b) Ps. 25. v. 15.

alldur ſijns Auga (c)/ og vier munum ſiaa vora Lijſt med vorum Augum (d)/ hvorneñ øll þaug þau Augu ſkulu nid⸗urlægd vera (e) / og þeir Ogudlegu munu um̃ Middeiged ſkeita ſig a/ og med ſiaande Augum viller fara. Miña Augna Takmark ſkal JEſus vera: Hañ er þad ꝥegurſta Lioos Augna miña : an hũs ſijnaſt mier aller Hlut⸗er liooter. Sie hañ ꝥyrer Augunum og i Hiartanu/ eru bꝼdar þeſſar Dyr vel vardveittar : ſo þar þꝼr eckert illt iñ ad koma.

(c) Pſ. 17. v. 8. (d) Pſ. 91. v. 8. (e) Eſa. 2. v. 11.

XIII. Umþeinking
Af
SJONENNE.

1. Sam. 16. v. 7.

Madureñ ſier þad ſem ꝥyr⸗er Augunum er/ eñ DRotteñ alijtur Hiartad.

A medal

A Medal þeirra þim Skilnings-ar-Vita Mañeskiuñar eru SIoon og Heyrn þaug hellstu. Augad er Lioos Lijkamans (a): Og vor giæskurijke Gud hefur Moñunum SIoonena giefed/ til ad lijta med heñe upp yfer sig til Nimensins: aungvu ad sijdur eru þeir allmarger/ sem sig sialfa hafa giort so sem skinlaus Kvikinde (b)/ Hvorier med Augunum og SIooneñe lijta of-tijtt nidur til Jardareñar og heñar Niegooma/ hvar vid þeirra Niarta er rijgbest so sem vid añad svikafullt Fugla-Lijm/ og eru skinlausare eñ Uxe og Asne/ sem þeirra Jotu þeckia (c). Og þar fyrer gleima þeir Himnunum og Guds heilogũ Bodordum: og þa þeir eiga med SIooneñe ad skoda Verkeñ Guds/ og prijsa hañ/ uppfilla þeir sitt Niarta áf ollu þvi/ ſ Gude a Himnum misþocknast. Fæster eru þeir/ sem giora Sattmaala vid sijn Augu

(a) Luc. 11, v. 34. (b) 1. Pet. 2. v. 12. (c) Esa. 1. v. 3.

Augu (d)/ ad lÿta ecke til Hiegoom=
ans: Helldur hneigiest velþlestra Sioon/
sem Samuelis Sona/ til Rÿkdooms z
Agyrndar (e): Til Lostaseme / sem
Davids (f). Þeir lÿta allt um̃ krÿng aþ
þvi hwa Veralldareñar Fialle til heñar
Dÿrdar og Herlegheita (g). Hvad faer
eru þeir/ sem tiwa þad satt ad vera/ ad
hvør hañ lÿtur eina Konu / til ad girn=
ast heñar / hañ haþe þegar drygt Hoor
med heñe i sÿnu Hiarta (h). Vier kuñ=
um ad um̃þlÿa marga Leste/ eþ vier byrg
ium vora Sioon fyrer þeim: vier meig=
um haþa oss til Aþsøkunar hvad vier
vilium/ edur hvad hellst vier um̃ vorn
Vanmætt fyrer oss berum: þa er þad sa=
mt i voru Vallde/ ad varna vorre Sioon/
ad lÿta til þess/ sem oss er bañad og for=
boded. Þo ad sa blinde lÿte ecke meir
epter þvi sem hiegoomlegt er/ þa er þad
ecke hañs Hiarta Giædsku/ helldur Van=
mætte hañs Sioonar/ ad til=reikna/ og i
þvi

(d) Job. 31. v. 1. (e) 1. Sam. 8. v. 3. (f) 2. Sam. 11. v. 2 (g) Luc. 4. v. 5 (h) Matth. 5. 28

þvi forþienar hañ og aungva hrooſan/ med þvi hañ er aþ Nætturuñe hindrad-ur þra þvi/ ſem hañ añars giarnañ vill-de haþa giort. Nær Gud lætur oſſ bþ-hallda þeirre Lijkamlegu Siooneñe / eñ vier miſſū þar i moote þa andlegu Trw-ar-Siionena/ þa verdur Harmureñ vort Braud/ og Tæreñ vor Dryckur. Og liete ecke Gud i Hiortum ſiña Barna þa Odaudlegu Næd ſijns Anda vid halld-aſt/munde Trweñ/ ſem ſo tijtt liggur hier i Omeige/ olldunges wt aþ ſlokna. Eñ Gud hondlar ſo vid hana / ſem vid eitt Trie a Vetrar-Tijmanum / hvort ad ſoñu miſſer ſijn Blød/ eñ bijhelldur þo ſamt Vøkvanum i Rooteñe. Hañ lætur Sælina ecke þordiarþaſt/ med þvi þar er Bleſſan iñe (i). Pa geingur þad ſo til fyrer oſſ/ſem þeim tveimur Emaus Reiſu Moñum: þeirra Augu voru ſo halldeñ/ ad þeir þecktu ecke Herrañ/ Þat hañ gieck þo med þeim (k). Hørm ungarnar eru oſſ optlega æred nælæg-ar/

(i) Eſa. 65. v. 8. (k) Luc. 24. 16.

ar: eñ Nialp og Nuggun siaum vier valla aleingdar. Med einũ Kÿkir kañ Madur ad sia þa Nlute/ sem i Fiarska eru. Þegar Neideñ þreinger ad vorum Niortum/ gietum vier hvørke med Sioon Skilningsins / nie ødrum Medølum/ nockra Nialp sied. Nimininñ sÿnest þa allt um̃kring þullur med Dim̃u og Þoku. Lyka so sem þeim/ sem um̃ Naþed sigla/ þiker sem øll Verollden̄ sie eirn Sioor/ so meinum vier/ þegar þier ærum um̃krÿngder af Nermungunum / ad þar mune a þeim eingeñ Boot verda. Sialþur Gud sÿner sig þess a mille / sem hañ sinne oss ecke: eñ þetta er alleinasta Reinsla / sem med eirnre Farsællegre Sioon og Auglÿsingu Gudlegrar Nuggunar verdr aptur Nadarsamlega endurgollden̄. Lykamen̄ kañ ad standast an Sioonareñar: Eñ ef Sæleñ misser sÿna Sioon/ þa geingur þ þyllelega Illa til fyrer þeim blinda. Þo eru þar marger Nluter i Verølldeñe/ þyrer hvørra skulld þeir sinande mætte æskia sier/ ad þeir heþde øngva Sioon-

Normungar Jerusalem ganga Zions Børnum so til Niarka/ ad þaug villdu helldur alldrei sied hafa / en ad lifa þan Dag/ ad þaug verde ad sia þær: So giora og þeir sijnelegu Lester Vers alldarenar mæddar margra Sioner. Þeir sem þyrer oss lifdu/ sau ad sønu illa Tijma: Vier siaum vijst þa allra vestu. Vier meigu sia Gudlausa Neidingia/ sem aungvum Gude þioona: Mamonista/ sem þeirra Gulle z Silfre þioona: Skwrgoda Þienara/sem skopudum Skiepnum Gudlega Dyrdkun tilleggia: sumahvoria/ sem mørgum/øllum/ og þo aungvum (Gude) þioona. Ma ecke Noofsemen vijkia fyrer Drickiuskapnum? Lijtelæted fyrer Drambsemene? Og hvad er Trw þeirra Gudlausu anad/ en ad sijna sig ad vera frooma/ og falsklega ad yfer-hilma þad vonda. Verollden þiell snema Morguns i eirn Siwkdoom/og heftur nu i eirnre længvarande Svefn-Sott sig forstarfad / þangad til hun verdur ad Kvollde

Kvøllde olldunges eidelogd. Þetta meig um vier sia/ og klaga þar yfer/ og kuñi þvi þo ecke til betrunar ad koma. Og þo vier wtslytum vor Augu/ og tækium þra oss Sioonena/ mættum vier lijka vel a þvilijkre Nørmung þreiþa. Eñ þyr er Guds Augum eru aller Nluter klaar' er sem eitn Crystall/ og þyrer hønum er eingeñ Skiepna Osijnileg (l). Eingeñ Madur kañ sig þyrer hañs Anda z Aug lite ad hylia (m). Nañ sier vora Legu/ Sess og Stødu/ Panka vors Niarta/ Verk vorra Nanda/Ordeñ a vorre Tun gu/Veg vorra Foota(n). Sid eru Augu DRottiñs/ seiger Spamadureñ / med hvørium hañ sier i giegnum øll Lond(o) Ltijkavel seiger sa Ogudlege i sijnu Niarta: Gud hefur forgleimt þvi/hañ hef' ur byrgt sitt Andlit/ og hañ mun þad alldrei þramar sia (p). Nvørke Morg' un-Rode nie Mirkur/ Nimeñ nie Nel' vijte/kañ oss fyrer hañs Augsyn ad dyl' ia.

(l) Hebr. 4. v. 13. (m) Ps. 139. v. 7. (n) ibid. v. 3. (o) Zach. 4. v. 10. (p) Ps. 10. v. 11.

ia. Nockrer eru og i þeim Epnu/ sem þeirra eigeñ tijmanlega Velferd aħræ-ra/med siaande Augum/ blinder. Þeir kiña til þeirra skada/ Eñ forbetra hañ ecke: Þeir sia sijna Fordiørfun/og fordast hana ecke: Þeir vita siñ Þiooþnad/ og læta ecke af honum: Þeir trwa ad Nelvijfe sie/og hlaupa þo þangad. So stor er þeirra Blindleike/ad þeir elska þ/ sem þeir skulu hata/ z eta þad/af hvørju þeir deya. Þad er gott/ ad Madur hafe tvo heil-skign Augu/þo være hon um betra/ ad hafa mist Sionena a þim bædum/þegar þaug fœra hañ til Syndareñar. Vier vilium Gud bidia/ad hañ giefe þeim aptur Sion Skilningsins/ sem hana hafa mist/ og þeim hellst/sim kyrer hana mesta Naudsyn hafa: Og ad hañ villde giefa oss øllum siaande Augu/ til þess ad hallda þeim riettu Veige/ sem til hañs leider: Og umfram alla Nlute ad sia og giæta alltijd þess/ sem til vors Fridar z Saluhialpar heirer. Sieu adrer vorrar Sionar vid-

vidþurþande/ vilium vier i Medaumkan z Miskunseme þeim hefiar alldrei synia: So munu Guds nadugu Augu oss til Verndar z Vardveitslu yþer oss all tijd opeñ standa. Vier viliuin og bæde i Svefne og Voku festa allttijd vora Saal ar Sion a Christum/ og munum vier þa sijdar meir med þorklaradre Sion sia Gud Auglite til Auglitis/ um̄ Alld er og ad eilijfu.

XIV. Umþeinking
Af
HEJRNENNE.

Devt. 4. v.

Heir þu Jsrael þaug Bodord/og þañ Riett/sem eg kieñe ydur.

Eir Volldugu i Verolldeñe eru vel heirder hia sijnum Lijkum: Eñ þa Fatæku læta Meñ stan da þyrer Dyrum wte. Þar sem noogur

noogur Vøkve var ꝍdur fyrer/þar auſa Meñ meira Vatne a: Eñ ſu hrioſtuga Jørdeñ bær ſo ꝍaa/ſem hana vilie vøkva. Meñ NEira vel/ ad þeir fꝍtꝍku andvarpa/ eñ med heirande Eitum heira Meñ þad ecke (a): Sa Ogudlega heþur Eiru/ og NEirer þo ecke: þeſſ vegna ma ſa ꝍatꝍke ganga til gruña. Hvør er ſa DRotteñ/ hvørs Rauſt eg ſkule heira/ ſagde Pharao(b)/ z druckuade þeſſ vegna i Hafenu rauda (c). Nu uꝫ Stunder ꝍꝍ margur eirn ſꝍtꝍkur grꝍta ſijn Augu raud og vot/ og kañ þo ecke þar med ad mykia þañ rijka Nabal til Medaumkunar. Meñ ſpyria/ hvør ad ſie ſa bligdunarlauſe Betlare/z beþala ſijnum Þienurum ad drijfa hañ wt af Dyrunum. Sialldañ bær ſa ꝍaꝍtꝍke Aheirſlu: og þo þad bere til/ þa er þ med Illindum z Opoleñmꝍde. Fliott/ ꝍliott/ſeigia Meñ vid hñ: eñ heyra þo þar fyrer utañ noogu leinge z Leidinda-

 lauſt

(a) Matth. 13. v. 13. (b) Exod. 5. v. 2. (c) Exod. 14.

laust á adrar Oþarfa Rædur. Þu skallt heira so vel þañ miñsta/ sem þañ hædsta/sagde Gud og befalade fordum(d). Eñ nu vilia Meñ ecke heira nema þa/ sem koma færande Hende: Hinum sem um̃ nockud bidia/ vÿsa Meñ Dyrnar. Efad Gud giørde so vid oss / sem Arlega mørgum hundrudum og þusundum samañ til hañs flyckiunst med vorar Bæner/ þa mættum vier mørgū Kvølldum ganga hungrader til Sængur. Vilie nu eingeñ Heira um̃kvartaner þeirra fatæku/ og þeirra / sem lÿda Oriett og Ofbellde/ þa mun þo Gud heira þeirra Harma-Kløgun (e) / og endurgiallda þeim Omiskunsomu Dauf-heirdu Gudleysingiū med eilÿfū Plagum. Gud hneiger sÿn Eiru og heirer (f) Hroop þrra voludu(g)/nær þeir kalla a hñ(h)/ Gud heirer þa Forsmaan Moabs (i)/ z mun endurgiallda hønum epter sÿnum Verkum. J vorre Naudsyn hroopum vier

(d) Devt. 1.v.17. (e) Exod. 6.v.5. (f) 2.Reg. 19.v.16. (g) Job. 34.v.28.(h) Ps. 4.v.4. (i) Sophan. 2.v.8.

vier tÿtt til vorra Vina/ eñ þad skiedur stundum/ ad þeir eru þick-heirder. Þar þ eru þeir ecke þess verder/ ad vier akøllum þa. Vier skulū Gud alleina akalla/ Hañ mun oss a riettum og hagkvæmum Tijma Bænheira. Aptur a mote/ ef nockr Naudstaddur bidur nockurs af oss/ og kallar til vor i siñe Eimd/ þa vitum vier Bodord DROttens/ heir þu giarnañ þañ fatæka (k)/ vertu reidubweñ ad heira (l). So lætum oss þa NEira þañ volada/ so ad Gud aptur a mote bænheire oss. Marger eru þeir sem ecke vilia heira Guds Bod. Þess være oskande/ Vier villdum heira Guds Ord/ og giøra þar epter (m): Vppa þad vier sieum ecke alleinasta Ordsins Heirendur / helldur og so Giørningsins Giørendur (n). Eñ þvi jafnframt skulum vier varast ad trwa øllu þvi sem vier heirum (o)/ Edur bera alla Hlute wt/ þott vier þa heirum. Af Natturuñe

(k) Syr. 4. v. 8. (l) Syr. 5. v. 13. (m) Luc. 5. v. 46. (n) Jac. 1. v. 22. (o) Syr. 19. v. 15.

Høfum vier tvo Eyru: þar med aminn' er hun oss/ ad heira ecke alleinasta þañ/ sem um̃ añañ talar/ helldur og þañ/ sm̃ um̃ er talad. Þar er z so margt talad i Verølldeñe/ þar þyrer heira Meñ og so margt. Eñ þar er og margt osatt i bland. Eñ so vier ecke þar af synd' gunst/ er þad besta Rad/ad vera Þag' mælskur. Vier høfũ nu so leinge kall' ad til Guds/ og køllum eñ nu Daglega: Gieum vier eñ nu ecke epter vorre eigeñ Osk bænheirder/ hvad þarf oss þad ad undra? Høfum vier ecke opt læted vorn Naunga hroopa þorgiefens? Kañskie vier hofum læted hañ liggia a Gotu vorre z geinged vora Leid fram̃ hia høn um. Eda høfum vier ecke heirt hañs Veinan/z geinged fram̃ hia med Prest' enum og Levitanum (p)? Þar þyrer eru oss þad makleg Giølld/ þo ad Gud byr' ge sig þyrer oss nockra Stund/ til ad sy' na oss/ad vier ecke hier epter skulum gio' ra þad vid vorn Naunga/ hvøriu vier vilium

(p) Luc. 10. v. 31. 32.

vilium ecke sialfer mæta. Ad miñsta Koste hofū vier opt læted sialfs Christi Ord ganga wt um añad Eyrad/ eñ iñ um añad/ og ecke giefed þvi Rwm i vo- ru Hiarta: Þvi er þad forþient/ þo vor Hiortu kieñe Angistar/ og vier verdum ecke strax af hønum bænheirder. Nu/ Þad er komed sem komed er: hvad um- lided er/ verdur ecke aptur teked. Lætum oss ad eins framveigis sia oss betur fyr- er/ og giæta ad Hroope þeirra Voludu/ og yfer allt fram sia til/ ad Guds Boda ord verde ecke yfertrodeñ. Hende oss so nockur Motgangur/ mun Gud miskun- samlega heira oss/og alldrei vid oss þeig- ia. Hvad hijngad til er skied/ mun hū oss i Nad fyrergiefa/ ef vier ad eins hofum þañ fastañ Asetning/oss ad be- tra/ og Leidriettingeñ i Raun og Sañ- leika a epter filger.

XV. Umþeinking
Af
EYRVNVM.

Act. 28. v. 27.

Hiarta Folks þessa er forharnad/ og med Eyrunū heira þeir þunglega.

Mikel eru Verken Drottens/ hvor han hyggur ad þeim/ hver sa hefur Lyst þar af/ seiger David (a): Mikel eru verk en DRottens i Rijke Natturunnar/ hvør vier siaum: en miklu stærre eru hans Verk i Rijke Nadarennar/ um hvør vier heirum. EYRun eru eirn sa naudsynlegaste Limur a Mannsins Lijkama. Einum blindū Manne kunnum vier ad kenna og underuijsa. En um eirn daufan er þ miklu aumkunarlegar a sig komed. Honum verdur eckert kient um Gud/ eckert um Himnarijke/ eckert um sinnar Sælar Velferd nie Skada. Af Augunum hofum vier ad sønu þann Part Natturlegrar Guds Þeckingar/ sem kiemur af Skodun hans Handaverka/ þar Himnarner

(a) Psalm. 111. v. 2.

arner wiskÿra Guds Dÿrd/ og Festinge eñ Verkeñ hañs Handa (b): Eñ med Eyrunum þœum vier ad þeckia Guds Leindardoma og vilia um̃ vora Sœlu-hialp/ þviad Trueñ er af Heirneñe (c). Sa sem hefur heil Eyru/ hañ kañ med David ad gledia sig/ þad til hañs verdur sagt. Vier skulū iñganga i Hws DRott ens (d): Hañ kañ ad vilia Guds Mysteres/til ad heira hvorsu DRotteñ talar Fridenñ sÿnu Folke (e). Dÿrdleger Hluter verda i þier Predikader / þu Borgeñ Guds. Þar af kañ sa mikla Glede ad hafa / sem Gud hefur giefed heirande Eyru. Þar; a moote er sa daufe allre soddañ Huggun fyrdtur: hañ hefur Eyru / og kañ þo ecke ad heira / sem David talar um̃ Skwrgod heideña Mañna (f). Þott alldrei vœre añad eñ þetta eina af Guds Velgiorningum/ þa kyñū vier alldrei fyrer Eyruñ og Heirnena Gude ad full-þacka / þar hañ hefur plantad

(b) Ps. 19. v. 1. (c) Rom. 10. v. 17. (d) Ps. 122. v. 1. (e) Ps. 85. v. 9. (f) Ps. 115. v. 6.

plantad þaug (g) / til eins Medals z Verkþæres/ til ad heira sitt N. Ord z/ Hvad þar iñe verdur boded. Þessu siña þeir lysted / sem forherda sijn Eyru/ og sem Stephanus seiger/ eru Oumskorner i Hiørtum og Eyrum (h). Gud hefur giefed oss tvo Eyru / sem opeñ ættu ad standa til ad medtaka þa tvo Parta Guds legs Lærdooms / Løgmaaled og Evangelium. Ei ad sijdur þiftur Gud marga þa / sem hañ hlytur ad klaga yfer/ ad þeir tilbyrge sijn Eyru / so sem Høggormureñ Aspis tilbyrger sijn Eyru fyrer Raust Tøfra-Mañsins/ þess Særinga Mañsins/ s vel kañ ad særa (i). Þad er so ad sia/ s Spamoñunum þyke nytsamlegra til / ad Himen og Jord mune heyra/ helldur eñ þeir / sem einusiñe hafa forherdt sijn Eyru a moote Gude: Og þess vegna/ þeg' Meñeskiurnar vilia ecke heyra/ þa kalla þeir Himin og Jord til vitnes. Heyred þier Himnar/ eg vil tala/ og Jordeñ hun heyre Mæled myns

Muns

(g) Ps. 94 (h) Act. 7. v. 51. (i) Ps. 58. v. 6.

Muns (k). Heyre þier Himnar/ og þu Jord/ hlusta til med Eyrunum/ hvad DRottenn hann talar: Eg hefe Born uppfostrad/ enn þaug falla fra mier (l). Þar a moote standa þeirra somu Manna Eyru open fyrer øllum Saurendum og Soþsvirdingum/ Ligum/ Baktølum/ Roog ie/ Deilum / Skammarlegum Ordum z Fijþlslegu Hiale/ sem þo Christnum ecke hæfer. So giøra þesser sijn Eyru eitt Ohreinenda Plats/ og verre enn nock-ur Svijna-Bæle/ þar þeir læta allt þad illt/ og øll þaug Ohreinende/ sem þeir heyra fliooka upp wr annara vondum Munnum/ i sijnu Eyrum stadar nema. Eyrunn eru so sem Dyr Hiartans: Hvad i giegnum þaug geingur/ þad nemur aud velldlega stadar i Hiartanu/ sie þad ann-ars med athygle og Lystingu medteked: vid hveriu hættast er i þvi vonda / sem Mannsins spilltre Nattúru er tamast. Þesser/ sem so giøra / hafa nogu skarp Heird Eyru/ enn brwka þaug til þess/ sem

sijdst

(k) Devt. 32. v. 1. (l) Esa. 1. v. 2.

sijdst skyllde: Adrer hafa dauf Eyru/ z heyra ecke þad Gud hefur boded. Þar eru til dauffer Doomarar/ sem ecke vilia heyra umkvartaner Ecknaña og þeirra sem underþrickter eru (m). Þar eru dauf er Forelldrar/ sem ecke vilia heyra Illsku z Synder sirra Barna/ eins z Eli (n). Gott være/ ad ecke være til dauffer Kieñemeñ / sem ecke heyra edur heyra vilia Leste og Synder Folksins / so ad þeir mysste þar og straffe. Og yfer allt er þar eirn stoor Brestur, hia oss i þvi / ad vier ecke liaũ vor Eyru til so rækelegrar Heyrnar Guds Orda/ sem vera skyllde. Vier lataũ Veralldareñ' Hiegoma sitia fyrer. Guds Ord latum vær liida wt uñ añad Eyrad / eñ iñ uñ añad. Sijdañ Eva i fyrstu liede sijn Eyru til ad hlijda herfelegre Aeggian og umtølum Diofuls sins/ þa er þesse Spitelska diupt nidur stijgeñ i allra heñar Afkomenda Eyru og Hluster. So ma þad ecke leingur til ganga: þad er noog/ad vier hijngad til

(m) Luc. 18. v. 2. (n) 1. Sam. 3.

til hopum lied þeñañ dÿrmæta Lim vors Lÿkama til Dioþulſins z Neimſins Pien uſtu/ ſem þo ecke launa ſÿnum Pienur- um med odru eñ þvi/ ad þeir ſÿdar,meir hliota ad heira ammætlegt Wiſkur Dioþ laña/z Dop/Ilþran z Taña-Gnÿſtran þra Fordæmdu i hinũ yſtſu Myrkrũ(o). Vmſkierum hier epter vor Eyru / og limum þaug i ſañre Gudhrædſlu til ræ- kelegrar Neirnar Guds Orda. þad ſem Poſtuleñ ſeiger um allañ Lÿkamañ: Lated ecke Syndena drottna i ydrũ daud- legum Lÿkama (p)/ þad ſkyllde ecke ſÿdſt vera ſkiled um Verkþære vorra Skil- ningarvita. þaug eiga ecke ad tilheira Syndeñe/ helldur Gude ſÿnum Skapa- ra. Hvor ſem vill heira med ſÿnũ Aug- ſkots Eyrum/hvad DRottẽ hñs Gud talar i honum Inñvortis/ hañ hlÿtur og med Eyrũ þeſſ ytra Mañſins ad heira rækelega Guds Ord/ þyrer hvørt ad DRotteñ talar vid vorar Sæler. Neir þu giarnañ Guds Ord/ athuga giarn- añ

(o) Matth. 8. v. 12 (p) Rom. 6.

añ gooda Malshattu Spekiñar. Sæler eru þeir/ sem heira Guds Ord og vard-veita þ(q). Sa er eingeñ hagkvæmur til neirnrar Viñu/ sem hana hefur alldrei ydkad. Ef vier vilium heira þa fög-ru Einglaña Lofsaungva i Guds Dyrd-ar-Ryke/ þa meigum vier venia oss vid ad heira hañs heilaga Kieñingu z Ord/ hier i hañs Nadar-Ryke. Eñ ad hei-ra Guds Ord riettelega/ er ad heira þ med Athugaseme/ og leggia þar Tru-nad a. So heirer Gud oss: Eñ þad er ecke toom eda einsömul Heirn/ helldur under eins Bænheirsla. Drottiñ hefur heirt þiñ Motgang/ sagde Eingilleñ til Agar (r). Ef vier bidium nockurs ept-er hañs Vilia/ þa heirer hañ oss/ seig-er Johañes (s). Soddañ er Guds Heirn/ ad þar filger alltijd med Krapt-ur Bænheirsluñar. Eins skyllde og ad voru Leite Heirn Guds Orda ecke vera alleinasta toom Heirn med wtvortis Ey-rum

(q) Luc. 11. v. 28. (r) Gen. 16. v. 11. (s) 1. Joh. 5. v. 15.

tum edur Nustum / helldur og þar hia
aludleg Epterdæke / og Asetningur ad
hlÿda Guds Orde / og breita þar epter.
Ep vier so giørum / mun Gud af Naad
aptur a mote heira oss a þægelegum
Tijma / þegar vier til hans køllum: þvi
hans Eyru eru ecke so þick ordeñ / ad
þaug kuñe ecke eñ nu ad bænheira. þott
vor Eyru meige miked Jllt heyra i þess-
um Heime / þott mørg ill Tijdende ko-
me oss til Eyrna / þott vier heirum Lÿge
og Amæle vondra Maña um̃ sialfa oss:
þa berum þad þoleñmoodlega / og miñ-
unst a þañ ſ Mootmæleñ þolde / JE-
sum Christum / hvørs allra Heiløgustu
Eyru þyter utañ allt añad voru kvaleñ
med sœrustu Bryxlum / midt i þvi hañ
a Kroſſeñũ var ad endurleiſa allt Mañ
kyned. Hroopum z ecke Hefnd yfer vo-
ra Ovine: Hafe þeir Ofatt sagt a mo-
te oss / þa heira Guds Eyru þad vel /
þott vier aungrar Hefndar krefium.
Vørum oss ad eins / ad vor Eyru saur-
gist ecke af Vondsku Veralldareñar / eda
verde

verde so sem ein Ohreinenda Kaas og Reña/uñ hvoria Saurugleike heimsins Barna reñe iñ i vor Hiortu. Eñ uñ' fraꝯ allt vilium vier i Dag og alla tij' ma bidia JEsum/ sem aþ sijnu Gud'doms Vellde/ med sijnu kroptuga Ephatah læknade þañ Daufa og Mallau'sa(t)/ ad hañ i lijkañ Maata legge siñ Fijngur/ þad er heilagañ Anda/ sem kallast Guds Fijngur i vor Eyru (u). So muñu vier aþ Muñe JEsu Christi a þeim epsta Deige med forklarudu Eyrum þesse gledeñar Ord faa ad heira/ Komed þier blessader mijns Fodurs/ og eignest þad Rijke/ sem ydur er fyrerbu'ed þra Upphaþe Verallðareñar (x).

(t) Marc, 7. v. 34. (u) Luc. 11. v. 20. (x) Matth. 25. v. 34.

XVI. Umþeinking Aþ NYSUNUM.

Esa. 2. v. 22.

Vijked

Viſked nu fra Mañenum / ſem hefur Andañ i Nøſunum / Þvi þier vited ecke hvad mikels hañ er meteñ.

MEd Mañenum tøkum vier til vor Faduna: Uñ NEfid giefum vier fra oſſ Andañ / og drøgum ad oſſ Ilm og Lyktaner. Eingeñ Limureñ er af Gude forgiefens a Mañenum ſkapadur / alla hefur DRotteñ þa daaſamlega giørt: merkeleg eru þeſſe hñs Verk (a). Jurter og Blomſtur bera Meñ ad Vituñ / af hvørra iñdællre Ilman Lyfs Andeñ hreſſeſt og endurnyaſt. Aller Meñ eru ſo ſem Blomſtur: Þeir uppvagſa ſo ſm̃ baug (b): Lyka ſo ſem Blomſtrid a Vellinum blomgaſt þeir (c): Eñ þeſſe Blomſtur eru þo allmørg til aungrar Nytſemdar / og Ilma ecke vel: Fyrer

N Vitum

(a) Pſ. 139. v. 14. (b) Job. 14. v. 1. (c) Pſ. 103. v. 15.

Vitum Veralldarenar kan þeirra Ilm'ur ad vera þægelegur: En hyrer Gude eru þeir Illa-luktande. Gud hefur openberad Ilming sinar Kynningar i ollum Stodum: En þar hyrer eru þo ecke Menerner i ollum Stodum good Ilming i Christo (d). Þo ad vort Lijfs Blomstur sie af sialfu sier hyrer Gude Oþægelegt & Illa-luktande/ kan þad þo ad verda honum til eins sætleiks Ilms/ þegar vier i Truñe samteingium þad med Bloomstrenu i Saron, JEsu Christo (e): Hvor oss er af Gude giørdur til Vijsdooms/ til Riettlætes/ til Helgunar og Endurlausnar (f): Ef vier holldum oss vid han/ þa verdur hans Riettlæte vort: Þa munu vor Vijn-Trie sæt Vijn-Ber af sier gieþa/ef vier verdum honum Inplantader. Þetta skylldum vier alltijd vora hellstu Umsorgun vera læta. I þvi spillta Akurlende syndugs Mans Hiarta kuña aungvet sætt

(d) 2. Cor. 2. v. 16. 17. (e) Cant. 2. v. 1.
(f) 1. Cor. 1. v. 30.

sætt Ilmande Avexter ad uppspretta / nema þad sie vokvad og forbetrad med þeirre Frioþsomu Nimin-Dogg IEsu Christi dyrmætra Blood-Dropa. Vier erum/ a medan vier liþum i Heimenum/ lyka sem Bloomstur Akursens: eingeñ aþ oss veit nær hañ mune upphoggveñ verda: Eñ nær þad skiedur / og uppa þad oss verde þa ei i þad Helvytiska Baal burt kastad/ þa latum oss strax a þessum Deige byria ad betra vort Lyþerne / og stаum vel til/ ad Odaun vorra andstigge legu Synda uppstige ecke fra oss fyrer DRottenn: og neidum hañ ei til Reide/ aþ hvors NOsum Reikureñ heþur upp geinged/ og forterande Elldur aþ hañs Muñe (g). Kome þa Nordañ-Vindur (h) Daudañs/ kañ hañ oss aungvañ Skada ad giora / helldur verdum vier i þessum Vind-Blæ flutter wr Heimenū i Himeneñ. Eþ vier vilium a vorre Dauda Stundu þar vissa Heimvon eiga/ meigum vier ecke aþ vorum Nosum lata

(g) 2. Sam. 22. v. 9. (h) Cant. 4. v. 16.

hier wtganga Illa Andþyllu og Blaſtur Reide og Grimdar til vors Naunga. Þegar Saul blies Ognan og Morde i giegn DRottens Læreſveinum/ var hann med Blindleika ſleigenn i þria Daga (i). Senacherib Kongur ap Aſſyria ædde med Grimd og Reide i moote Gude og hns Folke Iſrael: enn DRottenn liet ſeig ia til hans: Med þvi þu Olmaſt i moote mier / þa vil eg ſetia eirn Nryng i þyn-ar Naſer/ og eitt Beiſle i þinn Munn/ og leida þig þann ſama Veg heim aptur / ſem þu komſt hyngad (k). Reidenn er ad ſonnu eirn almennelegur/enn þo ſa apſkræm elegaſte Loſtur: Þegar hun hepur inn-teked Hiarta Manneſkiunnar / ſyner hun ſig ſtrax hid ytra med Rodma z Nruck-um Naſanna / og þeirra liootlegre Ap-mindan. Nun er ein ſtutt ſinnuleiſa: Enn þeſſa galinſkapar ma þo hans Meiſtare leinge a epter ydraſt. Eru þeir ecke allmarger/ ſem reidaſt eins ſinne Lucku og Olucku? Eru hvørke til frids med

gott

(i) Act. 9. v. 9. (k) Eſa. 37. v. 29.

gott nie illt: Med sama Illynde i Regne og Soolskyne: Þeir reidast ødrū aþ þvi þeir eru betur a sig komner/ eñ þeir sialþ er: Edur þeir eru reider uppa sialpa sig/ vegna þess/ þeir eru ecke so sem adrer Meñ: allra hellst reidast þeir þo Lucku og Velstande siṅs Naunga. Eg reidest med riettu allt til dauda/sagde Jonas(1). Eige reidest eg þvi med riettu/ þo ad añar haþe meira eñ eg: Sie hañ þess verd ugur / añ eg honum þess aþ Hiarta: Eþ þad er ecke: Hvad kiemur þad vid mig / þo ad hañs Herra klæde hañ og forsorge med þvi sm̃ hañ vill? Jeg þarþ þad ecke ad betala: Jeg fæ samt mijna Hlutdeilld / sem Gud vill mier wtbyta. Miñ Naunge kañ lijka so sem eg ad haþa sijna Byrde ad bera: Hvør veit hvad þungt edur lieft hun liggur a honum? Mijnu Stande vil eg ecke reidur vera: Jeg heþe þad aþ Gude: Brwke eg þad riettelega / og eþ eg skicka mier vel i þvi/ er þad noogu gott. Reide-giarn

(1) Jon. 4. v. 9.

Madur er lijkur einum Hunde/ sm giellt er ad sijnum eigeñ Skugga/ hvørn hañ fær þo ecke vid sig skiled. Vier reidunst opt forgießens. Eß vier reiddunst vorū Syndum/ med hvørium vier leidum yf" er oss Grimdar-Reide DRottens / þa munde Guds Reide snarlega snuast fra oss/og hañ munde þa gleima þvi/ sem vier høfum giert a moote hønum (m). Meigum vier nu ecke sia Reide DRottens komna yfer Lønd og Lijde / og ad hañ sie ordeñ ækaflega reidur (n)? Og uppa þad/ ad þesse hans Reide mætte afvendast/ ricke sier hvør af oss sijnu Sverde i giegn øllū sijnū Yfertrodslum/ med hvørium vier høfum hijngad til Gude til stigdar vered / og afsnijdum Greiner og Kvjiste af þvi skadlega Vel" lystingaña Trie / sem hønum misþockn ast / so ad vier tortijnunst ei fyrer hans Anda / og verdum eidelagder af Anda hans Reide (o): Þa mun DRotten ecke

(m) Gen. 27. v. 45. (n) Num. 11. v.1.
(o) Job. 4. v. 9.

ecke bramar typta oss i sine Grimd (p)/ Og ecke burt reka sijna Præla i sine Reide (q): Pvi hans Reide varer um̃ Augnablik / og han̄ hefur Lyfting til Lijfsins/ og mun ecke eilijflega Reidene hallda (r). Nyngad til hefur hn̄ giort oss riett/ ad han̄ hlijfde oss ecke/ helldur yfer hellte oss med sine Reide (s): En̄ fram̃veiges mun han̄ ecke giora epter sine Grimdar-Reide (t). Nyngad til hofum vier matt sia Grimdar-Reide DRottens yfer oss (u): En̄ samt mun han̄ sine Reide fra oss snwa / ef vier snwum oss fra vorum fyrra Synda-Veige / til ad þiona Gude lifanda i Otta og Kiærleika. Vier vilium bera Reide DRottens/ þvi vier hofum synd-gast a moote honum (x): En̄ Gud mun snart bera oss a Arnar-Fiødrum/ og upphefia oss yfer vora Ovine. Vier vilium med Bæn og Ydran plijgia fyrer

(p) Ps. 6. v. 2. (q) Ps. 27. v. 9. (r) Ps. 103. v. 9. (s) Thren. 3. v. 43. (t) Hos. 11. v. 9. (u) Soph. 2. v. 2. (x) Mich. 7. v. 9.

tilkomande Reide (y). Ennu umlijd-ur hafi Kier Reidenar med mikellre Pol-enmæde (z). Ef vier forsoomum ecke Tijma þessarar Guds Nadar/ munum vier snarlega fa allan vorn Skada bætt an: Og þo sa helvijtiske Leviathan leit-est vid i sine Grimd ad uppsvelgia oss / mun DRottenn læta Hrijng i hans Nas er (a). Og oss fra hans / asamt allra vorra Ovina/ Grimdar Ede dasamlega frelsa: hviad Gud hefur ecke sett oss til Reide / helldur til Nadar: Og ad vier skylldum Hialpræded odlast fyrer DRott en vorn JEsum Christum (b). Pad giefe oss Gud i Nafne JEsu Christi/ Amen.

(y) Matth. 3. v. 7. (z) Rom. 9. v. 22. (a) Job. 41. v. 2. (b) 1. Thess. 5. v. 9.

XVII. Umþeinking

Af
JLMANENNE.

Phil.

Phil. 4. v. 18.

Eg uppfilltunst þañ Tijd eg medtok/ þad fra ydur kom / sætañ Ilm/ þægelegt Offur/ Gude þacknæmt.

Ad heþur gieþed Moñunum Lijkama og Saal og alla Lime/ og þar er eingeñ Blood-Drope i øllum hañs Ædum/ sem forgieþens sie: Þar fyrer vill hañ og med øllu þvi/ sem er a oss Moñunū/ dyrkast/ og heidradur verda. I þeim Hlutum/ sem vorre tijmañlegre Skiñeme vidvijkia / brwkum vier vor fiim Skilningar-Vit oss til Nytsemdar: Þegar Madureñ a ad fæ̈ra Gude sijnar Offraner/eru þeir þa ecke velfleſter/ sem meina/ ad Gude kuñe þad ad nægiast/ ef honum er gieſeñ Muñureñ alleina/ þo ad hitt añad/ sem þar er yfer/ sie brwkad til þess/ sem verda vill? I þvi gamla Testamentenu atte þ̄ heilaga Reikelsis Offur ecke alleinasta ad

vera giort af Reikelsenu/ helldur z eirn-
eñ ap Balsame/ Stacten z Galben(a).
Austurvegs Vitringarner oppþrudu vor-
um Endurlausnara Gulle/ Reikelse og
Myrru (b). Ep vier vilium þæra hon-
um eitt þægelegt Oppþur/ a pad ecke ein-
asta ad koma af Tunguñe / helldur og
so ap Hiartanu. Toom Ord og toomar
Hendur þæ ecke nema pad eintoomis ap
Gude/ ad hañ heirer/ eñ bænheirer po
ecke. Soddañ Reikelse pocknast hon-
um ecke (c): Og hñ hefur aungva List
a poilijkre Reikelsis Deiþan (d). Allo-
engardana elska Meñ søkum Bloomst-
rañ: Blomstreñ fyrer peirra lystelegañ
Ilm: Fyrer hañ verda vorer Kraptar
endurkveikter/Gieded hrest/ Lijped end-
urnijad. Sialfur Gud hañ þiñur eirn
sæleiks Ilm hia Møñunü/ pegar peir
eru hoñu pocknañleger (e). Peir ver-
da þyrer heilagañ Lipnad og Gudrækte-
legar Bæner tilreidder/ uppa pad peir
kuñe

(a) Ex.30.v.34. (b) Matth.2.v.15. (c) Jer.6.v.20.(d)Es.43.v.23.(e)Gen.8.21.

kuñe ad giediast honum. Til ad gieþa Vitunum eina þægelega Lykt / ganga Meñ i Apothecara Hws / og Aliden=garda. Fæer eru þeir / sem gledia þad æstudlegasta Hiarta lifanda Guds med sætum Jlm þeirra Gudrækne: hellđur eru þlester Jllalucktande fyrer DRott=ne (f). Marger oþpra sijnu Reikelse siñe eigeñ Nytsemæ / siñe eigeñ Lyst og Gyrndum. Endurþæddū Guds Börnū byriar ad giefa aþ sier sætañ Jlm (g): Eñ hvad opt bleipur Svijned i siñ þirra velltu Dam̃ (h)? Þeir Christnu eiga ad vera samlijker þvi Blomstrenu til Saron, JEsu Christo: so mun hañ lijþga þa med Blomstrum (i). Marg=er eru sem Blomstur med þegrum Lit/ eñ lijtillre Jlman: Vtvortis lijker Himnenum: hid iñra riett Vppmalan Hel=vijtis. Gude eiga þeir aþ sier ad giefa eirn sætleiks Jlm / og meddeila honum eirneñ sijnum Naunga. Eñ hvad opt

þellur

(f) Eph. 5. v. 21. (g) Syr. 40. v. 18. (h) 2. Pet. 2. v. 22. (i) Cant. 2. v. 1.5.

þellur hañ i Omeigeñ i ſijnum Eimdũ/ z vanmegnaſt allt til Dauda / þegar adrer hallda ſig i ſætu z yferþliotanlegu Epterlæte? Deſid z ſa Ilmande Vök/ ve edur Saþt/ ſem neþneſt Ambra, þylla upp allt Nwſed/ i hvoriu þaug eru/ med ſiñ Ilm. Þeim/ ſẽ hrooſa ſier aþ Truñe a Gud/ byriar i ollu ad læta lijſa ſijn Goodverk / ſo þaug meige ſiaſt (k). Bijþlugurnar ſaþna Nunangenu bæde þyrer ſig og adra: Vier eigum þaug Giæde/ ſem vier hofum medteked/ eirn eñ ødrum ad meddeila. Þetta ſkiedur ſialldnaſt. Þad ſæta Guds Ord/ ſem ad er Ilmur Lijþſins til Lijþſins (l)/ a af þeim ſtirkvu ad ſaþnaſt / og medal þeirra veiku aptur ad wtdeilaſt. Eñ Kiarleikureñ er wtkoolnadur (m): Blomſtreñ haþa miſt ſiñ Ilm. Er ecke Chriſteñdomureñ orden einſomul Jatning Truareñar: eñ Verkeñ eru daud? Þeir trua aller/ eñ þeir giora ecke aller epter

(k) Matth. 5. v. 16. (l) 2. Cor. 2. v. 16. (m) Matth. 24. v. 12.

epter þoi sem þeir seigiast trua: þar fyr-
er munu þeir ei aller/ sem seigia til Gu-
ds/ Herra/ Herra/ iñganga i Himna-
rijke(n). Nu eþ eingeñ hresser þañ au-
ma med sætleiks Ilm siñar Hugsvølun-
ar: Hvad a hañ til ad giøra? Hañ skal
wisiwga Lækning/ og sætleiks Ilm til
Lijþsins/ aþ þeim Ilm-sætu Briooftum
JEsu Christi: þa mun hañ ecke deya/
þo ad su Astlausa Verølld hønum øll
Lijffsins Medøl aþseige. Hvar sem þita
Trie er i Hiartad iñplantad/ þar drijp-
ur Balsam af þess hvørium Kvistе/sem
þullkomlega næger/ eirneñ sialfū Daud-
anum ad varna. Blomstur þessarar
Verälldar/ jafnvel þo þau sieu hiñ ypp-
arlegustu/ þa eru þaug þo þeirra O-
stødugleika underorpeñ: Af þeim sem
vier þiñum goodañ Ilm i Dag/ kuña a
Morgun oss til fordiørþunar ad vera.
Eckert Graskorn vegs aþ Jørduñe/ þ
sem ei hefur sijna Nytseme. Aller Meñ
eru af Jørduñe/ eñ þeir eru þo ecke aller
a Jørd-

(n) Matth. 7. v. 21.

a Jorduñe nytſamleger: þeir/ hia hver ium vier væntū oſſ ad haþa ꝧ beſta At‘ hvarf / gieþa oſſ opt i Neideñe þad miñſta Trauſt: Fleſter hallda þvi beſta þyrer ſialþa ſig: Fyrer ſljku høþū vier ecke hia Chriſto ad ottaſt. Eingeñ kiemur ſa til haňs/ ſem hañ ſlepper þra ſier/ æn þeſſ/ ad hañ meddeile hønum ſiñe Jlm‘ſætu Miſkunſeme. Hañ hefur Ord Lijþſins(o): Hañ giører z ſo Verk Miſkunſemeñar. Þo ad vorar Synder ſieu illa‘lucktande þyrer hañs Fødur/ þa hefur hañ ſig ſialfañ wtgieþed þyrer oſſ/ til Fornþæringar Oþþurs Gude ſij‘ num Fødur/ til eins ſætleiks Jlms(p). J hñs Klæđū ødlunſt vier/ ſem Jacob/ Bleſſanena(q). Og þo vier vegna O‘ dauns z Andſtygdar vorra Synda høf‘‘ um þorſkulldad wtſkuþader ad verda/ munum vier þyrer hañ Nad þiña(r). Vier viliū JEſum/ ſem Jlmande Nim ña Blomſtur/ i vor Hiørtu iñſetia. Ko‘ me

(o) Joh. 6. (p) Eph. 5. v. 2. (q) Gen. 27. (r) Ebr. 5. v. 3.

me Reid og Dauðe/ þa vilium vier med vors Endurlausnara Ilmande Sætleika wtdreifa Daudans Beiskleika (r): Og þa vier höfum noogu leinge velkst i Gardlende þessarar Veralldar/ og erū ordner so sem oñur fölnud Blomstur/ munum vier þangad komast / hvar ed eingeñ Visnan nie Forrotnan mun vera. Eñ a medañ vier hier lifum/ skulū vier Reikelse vorra Gudrækelegra Bæna/ til eins sætlegs Ilms/ Gude daglega Fornfæra/ og vort Lijf honum þægelegt vera lata.

(r) 1. Sam. 15. v. 32.

XVIII. Umþeinking
Af
MUNNENUM.
Jac. 3. v. 10.

Af hinum sama Muñe frammgeingur Blessan og Bölvan/ þad skal ecke so vera

AD S. Petur droo sitt Sverd wt/ og hio Eyrad af Malcho/ reiknade Christur honum til eins Flasrædis. Nu eru þeir pleſter/ ſem ecke bera Sverd a Sijdune/ eñ brwka Muñeñ i þeſſ ſtad. Þeſſo er giora verre Saar eñ hiner / og þaug ganga diwpara iñ i Hiartad/ helldur eñ þaug/ſem giord eru med Sverds-Eggium. Guds Brædur og Systur ætti med riettu ad vera Dwfur (a): Eñ þar bera pæer eirn Oliu-Quist i Muñenū/ eins og Dwfa Noæ (b). Vm̄ þær pleſtu Dwfur i Ephraim / og þa ſem epter eru i Iſrael/ma þad ſeigia: Þeirra Muñur er pullur Bolvanar(c)/ ⁊ pullur Laſtmæla / og i þeirra Muñe er eingeñ Vijsdomur. Og þo ad lijgeñ Muñur deyde ſijna Sæl/ſem Salomon ſeiger (d)/þa ſamt lætur eirn Gudleiſinge ſier ecke miked pyrer þvi þikia. Hañs Hiarta er ſo langt pra hañs Muñe/ ſ Himnarijke

(a) Ier. 48. v. 28. (b) Gen. 8. v. 11. (c) Rom. 3. v. 15. (d) Sap. 1. v. 11.

Himnarijke er fra Helvijte. Med sijn-
um Muñe hræsnar hañ fyrer Gude(e)/
eñ med Hiartanu þeinker hañ ecke añad
eñ Svik. J heilogum stødum nølldrar
hañ eitthvad : hvad þad er/ veit eg ecke :
Eñ med Hiartanu þeinker hañ hvørke
til Guds/ ecke helldur til þess/ hvad Muñ
ureñ mæler : so þar er hvørt ødru þvert
á mote : Og soddañ skinheilagar Mañ-
eskiur bidia einskis añars yfer sig af
Himnum/ eñ Bølvanar. DRottiñ klag-
ad soñu þar yfer : Þetta Folk nælægest
mig med sijnu Muñe(f) : Eñ þad hef-
ur aungvañ stad hia þeim Muñchrist-
nu Hræsnurum : Hvørs vegna hañ og
um sijder mun hliota ad wtskyrpa þeim
af sijnum Muñe (g). J Christi Muñe
voru eingeñ svik fundeñ(h) : So skylldu
þaug z ecke helldr vera ad fiña i Muñe
Christeña Mañа. Þo hafa marger þ
Hiartalag/ ad þeir þora ad koma fram
fyrer Gud/ fyrer ufañ Root Hiartans.

J Eitn

(e) Ps. 78. v. 36. (f) Esa. 29. 13. (g) Apoc. 3. v. 16. (h) 1. Pet. 2. v. 22.

Eirn viis Madur skylldi hafa sin Munn i sijnu Hiarta (i)/ og ad minnsta Kosti ecke tala pad neitt vid pann alvitra Gud/ sem hann ecke ætlar sier ad hallda. So ad Innbyggiorarner giete pui betur for-svarad eina Borg/ pa hefur Konsten uppa fundid Vollu z Mwra/ yfer hvør ia ad komast/ kostar Daudann. Nattur-ann hefur i sama mata sett tvennar Gyrdingar fyrer Tunguna/ Tennur og Varer/ til ad geima vel Ordenn z Rædu-na/ og sia fyrst vel til/ ædur enn paug wtsleppe. Skylldu aller peir verda i Nel-slegner/ sem mootþroannlega sleppa o-nytiu Ordum wt wr sijnum Munne/ pa være Verølldenn leinge sijdann løgd i eide. Eckert er almennara / enn ad syndga med Munenum/ og ad hvør svijkur annann med hønum. Hvad inn um Munenn geingur/ pad saurgar Mannenn ecke (k)/ þegar þ ad eins skiedur med Hoofe og goodum Mata: Enn hvad wt af Munenum geingur/ pad saurgar helldst til ofmiøg-Margur

(i) Syr. 21. v. 29. (k) Matth. 15. v. 11.

Margur þær af einum vondum Lostun-
ar Muñe soddañ Fleck a sijna Æru og
Rikte/ ad hañ kañ med aungvu Vatne
affþveigeñ ad verda. Þetta Sverd hef-
ur marga særtt an Bloods Uthelling-
ar/ og komed meiru Illu af stad i Hein-
enum/ eñ Bissur og Kulur. Hver sem
kañ riettelega ad bruka þetta Sverd/ hañ
er ad sönu Lofsverdur. Eñ þad kuñu
marger/ef þeir villdu. Sa eine talar opt
so sem sa añar vill heira/og liwga bæd-
er: Þar af þær sa þridie Skada/ z hiñ
fiorde med ödrum fleirum lætur þess
vegna Lijfed. Sa Ogudlege brwkar siñ
Muñ hvar hañ vill/ z sperrer hañ upp
a allar sijdur. Med sömu Tungu/ sem
hañ lofar/ lastar hañ eirneñ/ og so giör-
er hañ bæde vid Gud og Meñ: Hañ tek-
ur Guds Sacktmæla fler i Muñ/ eñ burt
kastar Aganum og allre Sidseme (I) =
Hañ blessar og bölvar i sama Andar-
drætte. Lijgeñ reñur upp wr hönum sem
añad Vatn: eñ þar a moote verdur Sañ

 leikureñ

(I) Ps. 50. v. 16.

leikureñ nidur þaggadur/ so sem þegar Saþþran er malid. Hañs Tunga er oplaung i hañs Muñe/ eñ hañs Armleggur allt opstuttur: Med heñe vill hñ ollum Mønum hialpa/ eñ med hønum kiemur hañ aungvum Mañe ad gagne. Hañ loþar sijnñ Styrk i hundrada Tølu/ eñ helldur valla hundradasta Part eñ þar af. Hañ talar alla tijma um stora Hlute/ eñ wtriettet sialldañ eda alldrei þad miñsta. Hañ lofar margra Ara Hialp/ eñ lætur þañ Vanfæra Ar epter Ar liggia a Strætum wte/og þañ fatæka hialparlausañ. So gortar hñ/ og þikest vera almættugur/ eñ er þar med eirn stoorkostlegur Lygare/og vanmættugur Naudhialpare. Soddañ maña Muñr er kløckvare eñ Smiør(m) eñ þeirra Ord/ Ræda/Loþaner og Eidar hiadna nidur/ eins og Smiør brædnar þyrer hita. Hvør sig þar uppa forlætur/hañ hefur sialfañ sig illa a Tælar dreiged. Þad eru eingeñ Vndur/ þo

(m) Ps. 55. v. 22.

þo hvør ſvÿke añañ/ þar þeir giora ecke eitu Hære betur vid ſialþañ Gud: hvør ium þeir loþa mørgu þøgru med Muñenum/ eñ ætla ſier i ſÿnum Hiørtum alld rei hid miñſta þar aþ ad hallda. Vppa þetta þurþum vier þvi ſÿdur Vitne ad taka/ ſem þeirra eigiñ Verk þad þramar opeñbera. Soddañ Mañа Hiørtu eru længt fra Gude (n)/ og þeſſ vegna mun Gud nogu længt þra þeim vÿkia: og þa munu þeir med Angiſt þiña Pÿnu þar aþ/ ad Gud/ ſokum þeirra Flærdа hræſnis Muñs/ er fra þeim vikeñ. So leinge þeir læta ecke aþ ad tala Flærꝛade i giegn Gude med ſÿrra Muñum/ ſo mun ecke helldur Gud læta af ſÿnum Plægum/ ſem hañ heþur talad a moote þeſſkonar Foolke. Med þvi ſÿr eru DRottens Muñe Ohlÿduger (o)/ þa munu þeir maklega þæ ad reina/ hvad þad koſtar/ ſiñ Gud ad yþergieþa. Eirn Lÿge-Muñur deider ſÿna Sæl/ ſem ſagt er: Þar haþa og marg-

 er

(n) Eſa. 29. v. 13. (o) Tren. 1. v. 18.

er i Verolldūñe deidt ſijna Æru/med þvi
þeir ecke haþa kuñad ad hallda ſijnum
Muñe i taume. Eirn Apglape ſkadar
ſig ſialþañ med ſijnum Muñe/ og hañs
Varer fanga hũs eigeñ Sal(p). Þar
kil heþde þad ecke þurþt ad koma/ heþde
hũ ecke leiþt oþ-myked ſijnũ Muñe(q).
Hver ſem margt talar/ hañ þar margt
ad forſvara: Þar þyrer burtſkuþa þeir
Riettvijſu ræingſnunũ Muñe fra ſier(r)
og vakta Dyr ſijns eigeñ Muñs (ſ)/
ſo ad ecke ſleppe þar wt þleire Ord/ eñ
hañ kuñe vel vid ad ſtanda. Hvad Hiar
tad er þullt aþ/ þ þlijtur wt af Muñ
enum(t): So ſtendur þad þa þar vid/
ad þeirra þleſtu Hiortu eru vijd-opnar
Graþer/hvar eckert er iñe/utañ Fijla og
Andſtigd. So ſem Tried er i Elldenũ/
ſo er og Reikureñ/ ſem þar aþ leggur.
Hvar eitt gott Hiarta er fyrer/ þar ko
ma og wt ærlegar og goodar Muñrædur.

(p) Prov. 18. v. 7. (q) Eccles. 5. v. 6. (r) Prov. 4. v. 24. (ſ) Mich. 7. v. 5. (t) Matth. 12. v. 34.

Lætum off þioona Gude med falslausu Munne (u)/ og ecke med sviksamlegum Vorum. Vier siaum marga bidia/ og þo samt kiemur þar so lijtil Blessan a Jordena: þar Gud er þo reidubwenn ad fylla Munn þeirra frwudu (x). Hvar eckert Trunadar-Traust z eingenn Gud-ræfne er i Hiartanu/ þar brwkar eirn bidiande Hræsnare mørg wtvortis Læ-kalæte/ z giører sig þar med þvi Opeck-are Hønum/ sem Hiartad æilijtur. Nia þeim Gudhræddu er Guds Lof allttid i þeirra Munne (y)/ og i þeirra Hiørtu. Þar fyrer giører Gud og hvad þeirra Hiarta gyrnest. Munnurenn skyllde med riettu vera Hiartans Tulkur / og tala ecke annad/enn hvad þad þeinker. Enn i þvi verdur Munnurenn hia morgum hvør sum eirn Liwgare/ ad hann talar þad sinn hann alldrei meinte. Þess vegna høndlar Gud undarlega vid soddann Folk/ ad þad heidrar hann alleinasta ad Yservarpe/og

(u) Esa. 17. v. 1. (x) Ps. 81. v. 1. (y) Ps. 34. v. 1.

afneitar þeirre sønnu Gudrækne med Verkunum. Mañeskiuna kañ eiñ miwkmall Muñur audvelldlega ad pretta/mz þvi hun kañ ecke ad sia leing ra eñ ifitil Varaña/ og ecke ad ransaka Hiartad. Og þess vegna eru so marger med þvilykum Fals-Tungum þangader/ so sem med einum Aungle eda Nete. Verølldeñ er full med soddañ sæf-irg: lega Skvalldrara/sem selia sijnū Naunga Ord ein og hlegooma Rædur/ z lata hñ ad ødru toomhendtañ fra sier fara. Hvad Signet og Vnderskript er a einu Briefe/þad sama skyllde Tungañ vera voru Hiarta. Og þo þeir føl-sku a þessum Tijmum vilie ecke hafa þ so/þa skylldu þo ad miñsta koste þeir/sm i siñe Naudsyn leita Hialpar hia Gude/ lata sier vera þad Alvøru/ sem þeir vid hañ tala: og þegar þ skier/ þa er Guds Hiarta noogu miskunar og medaumkunar-fullt til ad veita/hvad vor Muñ: um bidur. Giorum þvi sem Job: Latum vorn

vorn Muñ ecke offsvifande syndga (z)/ og ef vors Naunga Naudsyn þad wt-krefur/ þa verum Muñur þess þatæka/ so sem Aaron var Moysis Muñur (a): So mun Hiarta/ Hond og Muñur ad-stilgiast/ ad giora hvad Gude vel þockn-ast.

(z) Job. 31. v. 30. (a) Ex. 4. v. 16.

XIX. Umþeinking
Af
MALENU.

Joh. 8. v. 43.

Þier þecked ecke mitt Mall/ af þvi þier gieted ecke heirt mijn Ord.

Ad er hægt ad tala eitt Ord: eñ ad giora Reikning orda siña/ þad vill veita þijngra. Ad taka Lan/ er eingeñ Kunst: eñ ad be-tala rigtuglega/ er Vandeñ meire. Þar

er nu um̃ Stunder so margt talad j Heim
enum / ad ef hvør Madur skyllde giøra
Reikningskap fyrer siñ Muñ / þa munde
mørgum noogu þungt verda. Þar eru
marger / sim̃ meina / ad med þvi þeir hafa
Tungu / þa meige þeir tala hvad þeir
vilia: Og lata þvi hlaupa hvad sem
fyrer vill verda. Hitte þeirra Broddur
ad eins a þañ / sem þeir vilia / bera þeir
ecke mikla Ahyggiu fyrer þvi / hvad a
epter mune koma. Endelega hlijtur
þar þo um̃ sijder ad giørast Reikning-
skapur fyrer vondar Ord-Ræder: og þessi
Skulld / sem hier hefur giørd vered / hlijt-
ur epter Riette og Doome einhvørn
Tijma ad betalast. A Dooms-Deige
munu þeir Reikningskap standa jafnvel
af sier hvøriu onÿttu Orde (a). Þar er
valla nockur Ende a fanÿtiu Orda-
Skvalldre Mañа a medal: Sa eine tal-
ar um̃ oransakañlega Hlute / sa añar
um̃ þad og þad. Med fanÿtum Spur-
ningum og Orda-Mælgetaka Meñ sier
so

(a) Matth. 12, v. 36.

so margt fyrer ad tala/ad þ ma sïnast/ ad þeir a añare Stundeñe vilie klifra upp i þañ þridia Himinñ / eñ a añare nidurstïga i Hafsins Afgrun/ sem villdu þeir alla Guds Leindardooma og alla NattuRuñar folgna Hlute ransaka : So þad er orded eitt Malltæke i Heimenum/ ad eirn Gloopur kuñe meir ad spyria/ eñ tïu vitrer Meñ kuñe wr ad leisa. Med riettu skyllde Madur um̃ þad eina ræda/ sem þarflegt og naudsynlegt er : so sem er einkum um̃ Lærdoom sañrar Trwar og Christelegs Lïfernes / og um̃ eckert læta sier so um̃hugad vera / sem um̃ þañ Veg/sem til Lïfsins liggur : eñ venia sig i Tïma af illum Muñsöfnude / og vera sparsamur og varfær i sïnum Ordrædum. Hvad vier bligdunst ad tala / þad skylldum vier og bligdast vid ad þeinkia. So sem Muñureñ hef ur sitt MAlfære / so hefur og eirneñ Hiartad sitt. Þegar Poddurnar i Egyptalande plyckia sier fyrst i Nwsuñ z Svefn-Herbergiunum / þa mun skamt

ad

ad bijda/ ad þær eirneñ þor diarþe Land-ed (b). Þegar vonder Þankar hafa fyrſt uppfyllt Hiartad/ þa mun Muñureñ ſnart opeñbera/ hvad fyrer iñañ bwe. Guds Augna-Lioos ſier eirneñ þad ſem iñvortis er folged i vorum Hiørtum. Þviad Skrid-Lioos DRotteñ geingur i giegnum Hiartad (c): Og Gud þarþ ecke ad taka Vitne þar uñ/ hvad Madur hugſar / med þvi fyrer hønū er eckert huled. Þeir Gudhrædðu tala opt meir i þeirra Hiørtum/ helldur eñ med þeirra Tungum. Marger haþa eitt þwngt Mælþære / eins og Moyſes (d): Þo heyrer ſa alvitre Gud þeirra Andvarpaner / aungvu ſijdur eñ Ord hiña/ ſem hærra hroopa. So talade Anna Mood er Samuels vid DRotteñ / og þieck med ſiñe Bæn eirn Son / jaþnvel þott hun lide Skimp þar þyrer aþ Eli Kieñemañe (e). Vier tølum opt vid ſialþa oſſ: og Chriſtur/ ſem i oſſ bijr / þrame-ber

(b) Exod. 8. (c) Pro. 20. v. 27. (d) Exo. 4. v. 10. (e) 1. Sam. 1.

der vorar Andvarpaner / so sem aörar Bæner/ fyrer Gud sin̄ Fodur. Soddan̄ vort Mælfære skilur han̄ betur en̄ sialfer vier: og han̄ hefur oss befalad/ ad skrifa sitt Løgmaal i vorū Hiørtum (f)/ og ræda um̄ þad / þa vier uppvøknū/ og þeinkia þar um̄ iafnlega. Mælfæred open̄berar margan̄ fyrer Møn̄um(g)/en̄ vonder þankar open̄bera eitt vondt Hiarta fyrer Gude. So gløggt visse Christur vonda þanka Pharisæan̄a / ad han̄ kun̄e ad seigia: Hvad þeinke þier so vondt i ydrum Hiørtum (h)? Veralldlegur Domur kan̄ ecke ad seigia yfer vondū Hugren̄ingum/ med þvi þær eru Møn̄um huldar: og þess vegna dæmum vier alleina um̄ Ord og Giørder: en̄ Gud leggur þan̄kana og Verken̄ ad iøfnu/ med þvi han̄ dæmer Verken̄ epter þvi s̄ þaug skie/ en̄ þankana epter þvi sem Vilien̄ er til. Han̄ eirn er sa alvitsaste/ sem under eins giæ-
ter

(f) Devt. 6. v. 6. (g) Matth. 26. v. 73. (h) Matth. 9. v. 4.

ter ad Hiartanu og Munenum/ og heþ-ur banad Hiartanu ad hugsa þad/ sem Munuren ma ecke mæla. Ei ad siður skylldum vier maklega taka þad upp fyr er eina stoora Miskunseme Guds almætt ugs/ ad han virdest ad heira jafnvel Mælþære Hiartans s Munsins. Þaug Tærafullu Skÿ hiartanlegrar Angist-ar kuna ad þÿngia so ad Hiartanu/ ad þad ecke kan ad stioorna Tungune til ad tala. Eþ þa Munsins Bæner z þeirra Hliood kuna ecke ad þreingia sier i gieg-um þesse Skyen/ þa na þo Andvarp-aner Hiartans til Guds Nædar-Stols. Gud/ sem Hiartad þecker/ mun z kanast vid þad Mæl/ sem vt af Hiartanu kiem ur/ og dæma um þ epter Hiartalagenu/ sem Munuren kan ecke þyrer Angist upp ad stynia. So þurþum vier z ecke ad brwka mørg Ord fyrer Gude/ sem epter margþiølda sinar Nædar z Misk-unar veit vora Þanka þyrerþram/ z yfer vegar hvad oss vantar/ længtum betur en sialfer vier ; Þar þyrer/ ef so kan til

ad

ad falla/ad Tungañ megne ecke ad giøra hvad heñe tilheirer/ þa þurfa Meñ þvi sijdur þad fyrer sig ad setia/ sem þeir eru vissare um̃ Guds alvitsku. Mällausar Mañeskiur kuña med Teiknum og Bendingum ad giøra þad/ sm̃ Tung una vantar / z Vaneñ hefur kieñt þeim ad lagfæra a þañ hatt Brest Natturuñar: so ad þo þeir kuñe ecke Braud ad nefna/ þa fa þeir þad samt hia ødrum. Þa Von / og þad Sonarlegt Traust høfum vier til Guds / ad þo vier ecke kuñum Ordunum i vorum Bænum so vel og fullkomlega ad hegda / ad þaug tü fulls sambiode vorre aliggiande Naud syn/ nie sieu verdug ad heirast af Guds allraheiløgustu Eyrum: Efad Hiartad ad eins er ecke kallt i Gudhrædsluñe/ þa mune hñ ecke fara epter þvi/hvørneñ Muñureñ i Veikleika hialar: helldur giøra epter Gyrnd og Epterlangan Hiartans/ sem stadfastlega truer hañs Eid og Lofan um̃ Bænheirsluna. So

giorde

giørde hañ vid Moysen (i)/ og hñ mun ei helldur verda ſa einaſte/ ſem a þañ Nꝍtt verdur bænheirdur. Ef vier berū ſømu Foorner a Guds Altare/ ſem hañ bar/ þa mun og ſo vort Oþþur i Himinenum Nꝍd þiſia: z Gud mun giefa oſſ/ hvørs vier hañ med Muñe og Hiarta bidium.

(i) Exod. 14. v. 15.

XX. Umþeinking Af TVNGVNNE.

Pſalm. 34. v. 14.

Vara þu þijna Tungu i fra illu/ og þijnar Varer/ ad þær tale ecke Flærd.

Hoggormarner hafa ſijna eitrada Forgipt i Halanū: Þeir Ogudlegu haþa ſijna eitrada Illſku a Tunguñe: og þeſſa

Tungu kañ eingeñ Madr ad temia (a): So Ohægt sem þad er/ ad slöckva eirn mikeñ Ellds-Loga med þaũ Taarum / edur ad leida eitt olmt Leon a einu Hare/ so bægt er þad z/ad dempa eina Oøudlega Tungu. Þvi meiru Oleo sem Meñ hella i eitt Ellds-Baal/ þvi meir æsist hañ: og þvi meir sem Meñ hlyfast vid eina Tungu/ þvi þramar æder hun z geisast. Nu þott hroosande Tunga eirnrar vondrar Mañeskiu kuñe oss ecke ad skada/ og su hiñ lastande giøre oss ecke verre eñ vier erum/ þa geingur þ þo þliotast iñ i Niartad/ sem iñ fer uñ Eyruñ: so ad þott vier sieũ ecke med Sverde deidder/ þa kañ lyka vel eiñ vond Tunga þar þyrer utañ ad ræna oss af Døgum. Ad ein vond Tunga sie Diofulsins Fæda / meiga þeir saña og medkieña / sem a soddañ Riettum kieña i Heimenum. Christur sialfur a synum hiervistar Tymum kuñe ecke ad vera fry fyrer vondum Tungum siña Ovina.

K Þeir

(a) Jac. 3. v. 8.

Þeir sim̃ a annare Stundenne kolludu hann eirn Meistara / lostudu hann strax um̃ Nœl sem annann Vijn-Svelg / og þeir sim̃ einu sinne kystu hann ap folsku Niarta / toludu strax þar epter i giegn honum alla Vondsku. Nversu ad Doegs (b) og Simei Tunga (c) hape kvaled og kranied David / maa nærre gieta: og þar er eingenn Nlutur til so vickvæmur / sem ad heira eina vonda Tungu / og annad hvort ecke gieta / eda ecke meiga / porsvarad sig pyrer henne. Þegar JEsus villde forsvara sig pyrer soddann Tungum / var honum giepenn Kinn-Nestur (d). Verolldenn vill med Magt og Vallde hapa þad so / ad Madur take allar hennar Ligar og Spott upp pyrer heilog Evangelia / og hvad hun seiger / þad skule vera virdt so sem þad være ap Nimnum ofannkomed. So verdur margur sleigenn fyrer utann Saar a Lijkamanum / enn hepur þess meire Niartans Pijnu Innvortis i sijnum Gieds-

(b) 1. Sam. 22. (c) 2. Sam. 16. v. 6. (d) Joh. 18. v. 22.

Giedsmunum. Ein riettvyſs Tunga er ſein eitt koſtulegt Clenodium (e)/ og Barer eins goods Mañs giøra miked gott. Þar a moote er þad þeirrar O-gudlegu Tungu Meiſtara-Sticke / ad wtrietta Skamer og Svyvirdingar/ eñ añad ecke. Lijted Swrdeig ſijrer allt Deiged (f): Ein lijtil Tunga/ ſem er vond/ kañ ad uppþilla eina heila Bygd med Vondſku og Orooa/ Striijd og Olucku. Eirn lijtill Elldur kañ ad vagſa ſo/ ad hañ uppbreñe eitt heillt Land-Plats: Þad kañ og ſo Bæl og Bloſſe eirnrar eitradrar Tungu ad giøra. Fyrer ſtoorum Ville-Dijrum kañ Madur ad taka ſier vara/ eñ ecke ſo vel fyrer þeim ſmau/ þvi Madur fornemur ecke ſo miked til þeirra: So maa ſa og vera forſiall Madur/ ſem kañ ad vara ſig fyrer øllum vondum Tungum: þott alldrei liſe hañ ſo vel/ og hafeſt eckert ad/utañ þad ſiñ ærlegt er/ þa munu ecke vondar Tungur ad þvi fara. Daniel

(e) Prov. 20. v. 15. (f) 1. Cor. 5. v. 6.

var lastadur og ad Natre haþdur søkum siñar Gudrækne/ og hvad ille var ecke talad um̃ þañ saklausa Joseph? Vier drøgum siálfa oss a tælar/ ef vier meinum/ad eingeñ mune þora ills um̃ oss ad tala. Naþe so vered giørt vid þa bestu/ þa mun þeim ecke verda betur tilgiørdt/ sem i Medal-lage eru. Þeir allra uppriktugustu og dygdugustu hlioota ad lyda illañ Um̃-Lestur/ og þeir sem Lastvaraster liþa/meiga þo heira sier margt Lastlegt tillagt. Vier meigum vega vor Ord (g)/so vel sem vier viliũm/þar vantar þo alldrei so lyted uppa þeirra ettu Vigt/ ad eirn Lastare þiñe þad ecke: og þyke honum lyted til vanta/ þa kañ hañ snøggt af einu halþu Punde ad giøra hundrad Pund/ oss til Oþrægdar. Vier viliũm daglega Gud bidia/ ad hñ gieþe oss Rad til ad hallda vorũ Tungum i taume/so þær ecke tale illt um̃ nockurn/ helldur sie þ þeirra einasta Verk/ Gud ad dyrdka/ og þacka honum fyrer alla

(g) Syr. 28. v. 29.

alla ſijna Velgiørninga: og ſo opt ſem vier upplætum vorar Varer/ þa meige þær kunngiora Naþned DRottens. A ſoddann Vmhyggiu hafa þeir heiløgu ſialþer Þorþ haþt/ þar ed þær haþa aþ þeim vered/ ſem ecke haþe hraſad fyrer ſijna Tungu. Abraham ſagde einu ſinne Oſannende: Moyſes møglade: Elias oſkade ſier dauda/ vegna Otta z Leida/ ſem hann haþde a ſijnu Lijþe: Job vard Oþolennmodur og took ad moot-mæla: Petur aþſoor ſinn Lavard z Sa-luhialpara. Lætum þad eina vera Verk vorrar Tungu/ ad medkienna fyrer Gude vora Misgiorninga/ og dylia ecke vorar Synder. Hvad illt adrer umm oſſ tala/ ſkal oſſ þvi ſijdur angra/ ſem þad all-eina ſkal vera vor Ahyggia/ ſo ad umm-gangaſt i Heimenum/ ad Gud minneſt vor til alls hinns beſta.

XXI. Vmþeinking
Af
SMECKNVM.

Psalm. 34. v. 9.

Smacked þier og siaed/ hvorsu DRotten hañ er liwfur.

AS Ð sa siwke hafe aungva Lyst til ad neita Fæduñar / giörer hañs fordiarfadur Mage: Ofmikell sætur Matur burttekur Lysting til añarar Fædu: Og þo sa siwke take hañ til sȳn/ maa hañ hañ aftur fra sier giefa/ og kañ so aungva Notkun af honum ad hafa / med þvi hañ kockast ei nie smelltest med honum. Þeir sem þad forbodna Evu Eple smaka sier vel smackast / missa allañ Smeck þeirrar Himnesku Fæduñar. Guds orda Þienarar Predika a þessum Tȳmum Evangeliū allre skinsemdarfullre Skiep nu under Himninum: eñ meiga þo reina/ ad þesse sæta Himnaña Fæda giörer saa Himneska: Þeir kalla alla til Brwdkaup sins: Eñ fæster vilia DRottens Kvölld maaltȳd smacka (a): Þeir upphefia

sȳna

(b) Luc. 14. v. 24.

ſijna Rauſt/ z hroopa Guds Ord fyrer allra Eirum: Eñ þ geingr þo allfæſtū til Hiarta. Þar ſem Adam heþur ſier fyrſt med Aþkvæme ſiña vondu Laſta Herberge teked/ lætr hñ ſialldañ Chriſt um nær ſie/ þvi hvorneñ kaſt Chriſto ad koma ſamañ vid Belial (b)? Jſrael/ (ſ ſo a ad vera epter Andanū) i þvi nÿja Teſtamente hefur teked epter Gydinga Folke þa gømlu Side/ og med þvi læta þeir/ ſem Chriſtner kallaſt/ ſig lannga epter Egyptalands Kiotkotlū/ z Lauk", þeſſ lyſtinga Lands ſmacka þeim betur/ eñ ſu dÿrmætaſta Zions Fæda: þad ſem þeir haþa eitt ſiñ vaned ſig a/ vilia þeir traudlega leggia af: Þar fyrer blÿþa þeir vid þa gømlu Side/ og Gud vid þ gamla Straþþ. Smeckur Manna i Eidemerkeñe var ſem Hveiteſalla med Hunange (c)/ og var ſierhvørium epter ſÿnum Smeck (d). Nu kañ Madur aungvum epter hañs Giede Guds Ord

(b) 2. Cor. 6. v. 15. (c) Exod. 16. v. 31. (d) Sap. 16. v. 20.

ad predika: Þesse vill hafa þ so/ Nijn med ødrū Natte: og almeñelega er þa þaa ad þiña/ s Guds Ord hafa kiært. Flester eru þeir sem hafa Lijst ad heira verallvlegar Historiur: Skickaner z Tilburder N. Ritningar eru sem ein afgømul Vara/ sem leinge hefur leiged/ og ecke er epter þeirra Smeck edur Giede: Þar fyrer leita þeir alltijd epter nock eu nyu/ og deida þar med margt nytt Strapp og nyar Plagur yfer sig. Ad foragta edr burtkasta Briefe sijns Vinar/er eitt Fiandskapar Merke: Ad vilia ecke hafa i Virdingu sijns Herra Bod z Bijfalningar / Bevijsing fullkomeñar Ohlijdne: Hvort um sig af þessu forskulldar riettvijslega Vinarens z Herrañs Ovilld og Mishocka. Verallden hefur Brief sijns himneska Astvinar ad hatre/ og er Ohlijdug Orde Guds: Eckert er heñe so i mooke / so sem ad giora þ/ sem Gud bijfalar: Allt añad kañ hun ad giora: Gud alleina ad elska er heñe sa stærste Þünge: Þar fyrer heirer

heiter hun so Ogiarnan Rædur og Lestra Guds Orda. Gud lætur Daglega hroopa fyrer votum Eyrū: Smacked þier og siæd/ hvorsu DRotten han er liwfur(e): en fær þo siallðnast ad heira hier i moote eitt Overgmæl eda hlyduga Raust undertaka: Og þeir eru fæer/ ō vilia smacka þa himnesku Gæfu/ þad gooda Guds Ord/ og Krapt eptertomande Veralldar (f). Su himneska Spekenn hefur fyrer laungu hroopad sig mooda/ og sagt: Komed og eted mitt Braud/og dreeked Vijned/ þad eg skeinke (g): Og þo hun hafe þetta giefens framboded/ hefur hun fæa funded/sem sier læta smackast þenan Guddomlega Sætleika/og vilia þessu Bode vidlijta. Mørgum leidest þetta Manna, so sem vñur lieit Fæda (h): Adrer fiña af þeirre Andlegu Fædunne/ lijka sem Barsillai, aungvan Smeck (i). Vm Morgna/Mid-Deige og Kvølld-Tijma/ lætur

(e) Ps. 34. v. 9. (f) Ebr. 6. v. 4. 5. (g) Pro. 4. v. 5. (h) Num. 11. 6 (i) 2 Sam. 19. 34.

ur Mañeskiañ handa Lÿkamanum vel tilreiddañ Kost prambera: eñ Saleñ mæ optlega hungrud vera allt til þeir‑rar sijdustu Dauda‑Stundar: og være vel/ ef Mañeskiañ kyñe þa ad þæ heñe eina kroptuga Mæltijd/sem heñe sie æ‑nægelegt Veganeste uppa Reisu Ei‑lijpdareñar. Þeir Lÿkþræu Meñ i Sa‑maria villdu ecke vera þar þangad til þeir dæe af Hungre (k). Þa være vel ræded/eþ su veika z ørmegna Sæl þeiñ ge i Tijma Smeck og Forsorgun‑aþ Braude og Fædu Odaudlegleikans/ og Drick af þvi himneska Lijþsens Vatne/ ædur eñ su seinasta Stundeñ yþerfellur. Marger meina/ þegar þeir hafa einu‑siñe a Are þorsorgad sijna Sælu/ad þeir sieu þa noogu sadder (l). Vier ættum alldrei einusiñe ad neita so þeirrar Lÿ‑kamlegu Fæduñar/ ad vier ecke under eins miñtunst þess/ ad endurnæra Hiar‑tad og Sælena a þeirre andlegu Fæd‑uñe. Vm̃ þa sem meina sig ad vera sadda

(k) 2. Reg. 7. v. 3. (l) 1. Cor. 4. v. 8.

sadda / seiger vor Endurlausnare: Vei ydur / sem nu erud sadder / þvi ydur mun hungra (m). Marga hungrar nu utañ Kyrkiu epter Braude Lijfsins: eñ þeir ſ̃ eiga Kost a ad neita þess i Kyrkiuñe / hafa litla Laungun epter þvi. Vier vilium gyrnast þeirrar skinsamlegrar hreinnrar Miolkur (n) Guds Orda / og bruka þessa Himnesku Fædu vorū Sal- um til Næringar / a medañ vier høfum hana: svad vier edur vor Børn þurfum ecke heñar sijdarmeir a bak ad sia. Sie sa nockur / hvorium hun hefur ei hijngad til smackast / edur hafe hañ ei hafft nockra Laungun epter heñe / hañ hiñ same læte sier nu rædleggia / ad af- leggia alla Illsku og Elsku til Veralld- legs Hiegooma / og plæge ad niju (o) Akurlende sijns Hiarta / og byrie Dag- lega ad framganga i Guds Otta: So mun hønum Maltijd DRottens vel smackande verda. Fordiarfadur Mage verdur

(m) Luc. 6. v. 25. (n) 1. Pet. 2. v. 2.
(o) Jer. 4. v. 3.

verdur med kroptugum Lœknis Medöl'um betradur/ og ad gieþa hønum Laung un til Fœdusiar/kast Braud z Edik (p) Noog ad verka. Vier høþum þa stærre Epterlængan epter Fœdu Guds Orda/ þegar Edike Nrygdarennar verdr stockt i vor Augu/og Hiartad kramed aþ Mootlœtingunum : Eþ þær koma oss ad hønd um/ meigum vier hallda þær eina kroptuga Lækning/ fyrer hvoria Gud verkar hia oss Andlegt Hungur z Epterlaung'un til syn z sinna heiløgu Orda/ z giører oss samlyka syns Sonar Imind (q). Hañs Fœda var/ so leinge sem hn̄ liþdc hier i Verølldeñe/ ad gjøra Vilia syns Fødurs (r) : Vorar Sæler verda høn'um samlykar / þegar þær eru hlydnar synum Himneska Fødur : Og eþ vier/ a medañ vier erum hier a Jørdeñe/ smock'um a sømu Fœdu/ sem vor Endurlausnare/ og neitum̄ heñar med hønum/ muñum vier og eirneñ med hønum þeirrar oforgeinge'

(p) Ruth. 2. v. 14. (q) Rom. 8. v. 29. (r) Joh. 4. v. 34.

seingelegu Fæduñar i eilyfre Dyrd niot ande verda: Og ef vier fyrer Trwna smæckum hier hvad liwfur og Sætur ad DRottens er / munum vier ecke smacka Daudañ ad eilyfu(s). Guds Ord skulum vier lata vera vort Lioos a vorum Vegum / og vorum Muñe sætara eñ Hunang(t)/ Og þad Himneska Lyffsins Braud Forsorgun vorra Sælna: þar til hialpe oss Gud fyrer siñ Son JEsum Christum/ Amen.

(s) Joh. 8. v. 52. (t) Ps. 119. v. 103.

XXII. Umþeinking Af HJARTANU.

Prov. 23. v. 17.

Þitt Hiarta filge ecke Syndunum/ vertu helldur Daglega i DRottens Otta.

EJtt

HIer Hiarta hefur hvør Mañeskia i sijnum Lijkama: eirn er Gud a Himnum: Pad eina Mañsins HIarta tilheyrer eirn um Gude/ og aungvum ødrum: Hier vid ætte HIartad ad læta standa. Lijka vel giøra allmarger þeirra HIarta ad einu opnudu Giesta-Herberge/ hvar ed/ hvør sem vill/ ma iñ ganga. Eñ hñ/ sem er þess riettur Hws-Boonde og eignar-Herra/ verdur þadañ wtrekeñ. Gud Fader hefur þad skapad: Guds Sonur Endurkeypt: sa H. Ande helgad. Eitt vondt Hiarta hefur yfergiefed sijna eigeñ Arfleifd/ og giefed sig vnder framande Stiornendur. Gud byr ecke i þvi HIarta/ sem Syndunum er undergiefed: Hvør þa? Satan. Þar sem Vellystingum Holldsens eru Breñe-offr giørd/ verdur IEsus med þeirra Reikjar-Svælu burtu styggdur/ Og giørest so af Guds Mustere (a) Goda Hop þess ohreina Anda. Er þad þa ad undra

þo

(a) 1. Cor. 6. v. 19.

þo þesse Fader uppfæde ecke øñur Børn
eñ þaug/ sem haũs lÿkar eru? Þar af
kiemur þad/ ad Verølldeñ er full Lasta
og Ohreinlæta: Er og eirneñ þess vegna
full Gudlegs Straffs og Hegninga.
HJartad stiornar øllum Lÿkamanum:
So sem Stioornareñ er/so eru og Und-
ersaatarner. Vegna þessa hefur øll
Verølldeñ fordiarfad sÿna Vegu. Hvør
og eirn ransake sitt eiged HJarta. So
sem Avøxtureñ er/so er og Sæded/ af
hvøriu haũ sprettur. Sÿsn Holldsens/
Gyrnd Augnaña/ og Drambseme Lÿfs-
ernesens/eru Vottar eins Ills Hiarta:
Og af þvi Johañes seiger/ ad þetta sie
allt þad sem i Heimenum er (b)/ So
er vissulega Verølldeñ full af vondum
HJørtum. Og uppa þ ad gott Hiarta
kome nu i þeirra Stad / er stoor Naud-
syn a / ad eirn og sier-hvør hreinse sitt
eiged HJarta. Giøre hvør hreint fyrer
sÿnum Dyrum / þa verdur snarlega all-
stadar hreint. Ef sierhvør hneiger
sitt

(b) 1. Joh. 2. v. 16.

sitt Hiarta til Rottefis (c)/ pa mun Gud / þo han hafe snued sier fra Verolldeñe / sitt Myskunar Hiarta til vor hneigia / og til vor sier aptur snwa. Hiarta þess/ sem Siwkur er/ hressa Meñ og stirkia med Lækningum. Auk Verolldeñ er Daudsiwk: so hun ecke olldungis wt af deye/er pad besta Medal/ ad stirkia Hiartad med Gudlegum Krapte/ so munu Ahlaup Diofulsins eckert a þad orka. Eñ plester forherda sijn Hiortu (d): Fæster hafa riett stickud Hiortu (e): Og Abraham er daudur/hvors Hiarta Rotteñ fañ trwfast fyrer sier (f). Marger hafa tvo Hiortu/ þad eina fyrer Gud i Kyrkiuñe/ þad añad fyrer Verolldena utañ Kyrkiu: Pad eina Kallt/añad Heitt. Tvihiortudum vill Gud wt skirpa af sijnu Muñe. Eingeñ kañ Gude og Verolldeñe under eins ad þioona: Eingeñ Gyde ꝛ Diofl enum somu Foorn ad færa: Eingeñ under

(c) Jos. 24. v. 23. (d) 1. Sam. 6. v. 6. (e) 1. Reg. 8. v. 61. (f) Neh. 9. v. 8.

under eins Hreirn og Ohreirn ad vera. Hyggens Mañs Hiarta er honum til hægre Handar / eñ Hiarta hiñs Heimska honū til vinstre Handar (g). Miñ Son og mijn Dotter / Gief Gude pitt Hiarta (h): Honum tilheirer pad / og aungvum ødrum. Hvada Abate er pad/ ad giefa Verølldeñe sitt Hiarta? Jeg sie hañ aungvañ vera : Og eingeñ vill po nockud forgiefens giøra. Hvør sm̄ Gude giefur sitt Hiarta / hañ hefur sijnu Hwse vel rædstafad: Petta Herberge betalar Gud sijdar meir med Hwse peirrar Himnesku Jerusalem : Og so leinge sem Hiartad hefur peñañ Giest hia sier bwande i Laufskala-Tialldbwd Lijkamañs/ødlast þ hid allra besta sam fielag hiñs Nalægdar. Hvad kañ elsku legra ad vera / eñ petta? Verde pad æ-strijdt af Freistingunum/ so hugsvalar Drottiñ pvi: Ef pad veikest/ so styrk er hañ pad: Verde pad sært/ so græder hañ pad: Skiliest pad vid Lijfed / so

L leider

(g) Eccl. 10. v. 2. (h) Prov. 23. v. 26.

leider DRottenn þad þadann. Og þegar Hiarta þeirra Ogudlegu verdur til vinstre Handar/ færer DRottenn þad til sinnar hægre Handar a eþsta Deige. Meige eg nockud rædleggia/ so take hvør og eirn burt Yferhwdena sijns Hiarta (i). Meige eg vid nockru Vara taka/ hafe eingenn þorhardnad Hiarta/ og eingenn sundurdeile sijnu Hiarta. Meige eg nockurs bidia/ so giøre hvør Madur sitt Hiarta hreinferdugt (k)/ og helge þad DRottne Gude (l). Meige eg med nockru hugga/ Drottenn mun leggia vid þaug sundurknosudu Hiørtu (m). Meige eg nockurs oska/ so er þad þetta: ad Gud villde giefa øllum Mønnum eitt samhuga og kiøtlegt Hiarta (n)/ og ad eingenn Madr sie sa/ sem sitt Hiarta geime ecke med allre Virkt (o)/ og þioone Gude med einfølldu Hiarta (p): so mun allt vel takast/ hvad annars kann illa z ovænlega.

(i) Jer. 4. v. 4. (k) Jac. 4. v. 8. (l) 1. Pet. 3. v. 15. (m) Esa. 61. v. 1. (n) Ezech. 11. v. 19. (o) Pro. 4. v. 23. (p) Gen. 20. v. 6.

lega ad mæhorþast. Hvør sem er hygg-
eñ/ læte hañ sier undervÿssa. Verolld-
eñ/ Diøþulleñ og Holldeð/ forsooma sig
ecke ad mæsækia Hiartad/ so þaug þræ þ
iñteked. Eñ eþ Jesus er þar þ til var-
nar/ kuña þesser þrÿr Oviner i moote
honum einum aungvu a ad orka/ so
þramt sem Hiartad stendur trwlega i
hañs Þioonustu. Þesse Brwdur heþ-
ur marga Bidla. Sumer leita heñar
so sem Ølmusu-Meñ: og þad sama
giora aller Falskieñendur/ sem þram-
vÿssa Christum/ stundum hier/ stundum
þar: og hañ þo sialþer hvorge piña.
Adrer vilia kaupa hana: Þess fer Sa-
than a leit/ og seiger: Allt þetta vil
eg gieþa þier/ eþ þu fellur þram og til-
bidur mig (q). Nockrer vilia fæ hana
ad Læne: hvørier ad eru þeir/ sem ept-
er Holldsins og Veralldareñar Vellyst-
ingum liþa. Adrer vilia burtstela heñe:
Þad sama giorer Verollden med heñar
Blijdmælū z Fagurgala. Þesse Hogg-

 ormsins

(q) Matth. 4, v. 9.

ormjins Brodur hefur ecke eñ nu/ eft-er sijn Svik vid Evu og hefiar Fall/ gleimt sijnum banvænu Kiasmælum. Nia mier skal eingeñ fa mitt Hiarta ad Olmusu: Pad er ecke mitt/ þvi læt eg þad ecke laust vid nockurn/ nema þess HErra/Gud alleinasta. Eingeñ þar þ af mier ad kaupa: Þesse Vara tilheir-er Gude/ sem hana hefur med Bloode sijns Sonar leist noogu dyrt sier til han-da. Aungvum skal eg lia þad: Siallð añ kiemur Lan hlæiande aftur: Þad batnar ecke i añara Medferd. Þetta Kier er Guds: Hañs skal þad z i Ofird og Æru vera. Eingeñ skal þvi helldur fra mier stela. Jeg vil ecke framande Rødd heyra / so verd eg ecke svikeñ. Kuñe eg sialfur ecke ad vakta þad / edr yfer þvi ad vaka/ so bid eg þañ saña Israels Hyrder/ hvør ed eige sefur nie sifiar/þad ad giøra. Med hañs Krapte vil eg hallda þvi/ sem eg hefe/ so þad eingeñ take mijna Coronu (r).

XXIII.

(r) Apoc. 3. v. 11.

XXIII. Vmßeinking Aß HØNDVNVM.

Psalm. 134. v. 2.

Vpphezied ydar Hendur i Helgedoomenum / og loßed DRotten.

MOngar z Stoorherrar hafa længar HEndur: Þeirra Vellde og Vm̄sioon wtbreid er sig vijdt. Hvør Mañeskia heßur Edlelega tvær HEndur: Aß þm̄ bædum hoßum vier optlega eins miked. Ad meira Leite er eins HØnd i moote ødrum: Þeir gießa hvør ødrum sijna HØnd a Vijd og Dreif: Þar ßyrer er og Hialpeñ i vidlijkañ Mæta æ sig ko-meñ. Eirn rietter ødrū ecke meir Hønd-ena. HØnd og Muñur loßa opt mør-gu: Hiartad helldur þad þæsta þar aß.

Ad

Ad reida sig uppa Mañaña HEndur/ eru eingeñ good Vrrœde: Þvi sem þeir hallda i Dag/ sleppa þeir a Morgun: Þvi sem þeir i Dag lofa/ hafa þeir a Morgun forgleimt. Hønñ/ sm̃ teiknad-ur er i HØndum þess Almattuga (a)/ verdur alldrei gleimt. Guds Hønd græd-er alleina (b): Hañs Hønd hefur mind ad og giørdt oss (c): Þar fyrer mun DRotteñ oss alldrei yfergiefa/ nie fra sier burtkasta/ med þvi vier erum aller hañs HAndaverk (d). Sa hiñ Oguð-lege er fiøtradur i Verkū siña Handa: Eñ Gud frelsar volldugllega þ Krapt siñar hægre HAndar (e). Hañs Hendr eru sem Gullhriñgar / hladner med Thurcose (f). Lijka so sem Leireñ er i Leirkierasmidsins HEnde / so erum vier i HEnde DRotteñs. Hañ mindar oss ꝛ giører vid oss / s̄ hønum lijkar (g). Ef hañs Hønd er alltijd med oss / og þo ad nockrar Hmskasemder kome oss ad

Høndum/

(a) Esa. 49. v. 16. (b) Job. 5. v. 18. (c) Job. 10. v. 8. (d) Job. 34. v. 19. (e) Ps. 20. v. 7. (f) Cant. 5. v. 14. (g) Syr. 33. v. 14.

Nøndum/ þa ſijner JEſus oſſ ſijnar Hendur (h). Meñerner hafa ad ſoñu upphafed ſijnar Hendur a moote oſſ: Eñ þeſſ vegna þurfum vier ecke ad kvijda: Gud hefur fyrre frelſad ſijna af Hende Sauls (i): og Hønd þeſſ Stoormegtuga hefur hañ læted uppvisna (k): Hañ kañ og eirneñ eñ nu vorar Hendur ad ſtirkia (l): Lætū vier ad eins vorar Hendur ecke vera fullar af Bloode (m). Ef vier upphefium heilagar Hendur til Himeñs/ ſo mun oſſ þadañ Hialpeñ koma/ z DRottneñ mun frelſa oſſ af Hende allra vorra Ovina. Vier viljum ſialfer koſta Kapps a/ ad læta vorar Hendur ſig leidrietta/ og allt þ/ ſem DRottne kañ a oſſ ad mishockn aſt/med Hønd og Muñe afleggia: og Lijtelæcka oſſ under Vollduga GUds Hønd (n)/ og hreinſa vorar Hendur af øllum Syndū (o). Þo ad margra Hendur ſieu i moote oſſ: erum vier alltijd under

(h) Joh. 20. v. 20. (i) 2. Sam. 12. v. 7. (k) 1. Reg. 13. v. 4. (l) Mch. 2. v. 18. (m) Eſa. 1. v. 15. (n) 1. Pet. 5. v. 6. (o) Jac. 4. v. 8.

der Guds Hende Ohulter. Nægre Hønd DRottens kan ollu umm ad breita (p). Kome þar ad/ad vier hlioofum ad deya/ mun Hønd DRottens samt med oss vera. Þegar Petur took ad sockva a Sioo'num/ riette JEsus honum jafnsnart Hondena (q): Hann er og eirnenn alltijd til reidu ad hiælpa oss/og lætur oss ecke tortijnast. Þo ad aller Menn apturlyke sijnar Hendr fyrer oss/ þa er samt Guds Hønd utbreidd og openn. Þo ad eingenn Madur vilie eda kunne ad hiælpa oss/þa kann Gud alleina allt ad giøra. Nlioofum vier ad þinna til þess/ ad Hønd Drottens sie Noott sem Dag þung yfer oss (r)/ þa høfum vier þad med vorum Syndum forskulldad. Ef vier lætum oss af Guds Hende tuckta til Betrunar/mun hann ecke giefa oss under Hefndar-Straff / edur i Hendur vorra Ovina. Betra er ad falla i Guds Hendur enn Manna (f). Þia Gude er alltijd Nad og Miskunseme.

(p) Psl. 77. v. 11. (q) Matth. 14. v. 31. (r) Psl. 32. v. 4. (f) 2. Sam. 24. v. 14.

me. Þo hús Hønd sære oss i Dag/ bindur hañ aptur um̃ vor Saar a Morgun. Sæll er sa Madur/ sem Gud leggur Hyrting a. Hañ særer og græder/ hũ sundurslær/ og hañs Hønd læknar(t): Hañs Hønd liggur þo under voru Høfde(u)/ so þad skule ecke detta a Jørdena/ jafnvel þo þad nidursijge. Ydiusamar Hendur giøra rijkañ(x): Bidiande Hendur Farsælañ z Sæluhoolpeñ. Vier beþølum oss med Sæl og Lijkama i Guds Hendur. Þegar hañs Hønd hefur hier i Lijfe vort Hws og Land þyrer øllum Olucklegum Tilferlum nædarsamlega verndad/ munum vier epter Daudañ odlast eitt Hws/ sem ei er med Høndum giørdt/ eilijft a Himnum. Eya/ værum vier þar. Þangad hiælpe oss Gud i JEsu Nafne.

(t) Job. 5. v. 18. (u) Cant. 2. v. 6. (x) Prov. 10. v. 4.

XXIV. Umþeinking

Af
FOTVNVM.

Heb. 12. v. 13.

Gioreð riettañ Gang með ydrum Fotum / so að eingeñ hrase.

Heir gaanga aller/sem tvo FÆtur haþa / og Heil-Fætter eru: Eñ þeir gaanga ecke aller a þm̃ rietta Veige. Marger gaanga a þeim breiða Veige / sem leiðer niður til Fortøpunar(a). Sumer gaanga halþer a Veigenum/ með añañ FOteñ utañ/ añañ iñañ Vegar / og komast hvørke halþer nie heiler i Himnarijke. A þeim mioa Veige/ sem til Lijþsens leiðer / er faa að hitta. Þar fyrer eru marger kallaðer/ eñ fæer Vtvalder (b). Flest-ra FÆtur flækia sig i Nete Þrra Synda/ wr hvøriu þeir kuña sig torvelldlega að greiða

(a) Matth. 7. v. 13. (b) Matth. 20. 16.

greida / vilia þad og ecke helldur. Og þar fyrer læta þeir ecke veida sig i Nete Guds Orda til Himnarijkes: Verda helldur/ ædur en þa varer / i Elldsins Ofn og þad mirkva kvalaña Fangelse wtkastader (c). Oll Verolldeñ geingur i Niegoomanum / og Mañaña Fætur flijta sier til Svikrædesens (d). Fæer gænga i Guds Sañleika (e)/ Og i Lioose DRottens (f). Þeirra Tala er lijtel/ sem Erlega gænga (g). Mun ecke þar fyrer verda sijdar meir lijtel Tala þeirra Heilögu i Himnarijke? Þeir sem neþna sig epter Christo / eiga ad epterfilgia Lambenu (h): Lijka vel hleip ur sa meste Skare epter þeim Helvijtska Vlþe. Þeim byriar ad framgænga med þm̃ Heilögu: Eñ þeir giora Sam̃ fielag med Börnum þessarar Veralldar. So sem eitt Lioos kveikest aþ ödru/ so verda eitneñ þesser og þvilijker hvor aþ

(c) Matth. 13. v. 50. (d) Job. 31. v. 5. (e) Ps. 25. v. 4. (f) Esa. 2. v. 5. (g) Rom. 13. v. 13. (h) Apoc. 14. v. 4.

aß ødrum leidder Villervega / og meiga so hvør med ødrum ydraſt þeſſ ſtidar meir i Fangelſe Fordæmingareñar. Sumer ganga bæde med FOtunum og Þaunkunū epter mikels-hꜳttar Eynū/ hvør þeim eru oþ-hꜳ (i). Þeir leita þeirra a Jordußie: Og miſſa þaug þar fyrer a Himnum. FÆtur þeirra Ogud- legu ſkunda til hins vonda (k)/ Og þeirra FÆtur eru ſliooter til Bloodsut- hellingar (l). Hvørſu frider eru FÆt- ur þeirra / ſem Frideñ boda. Eñ þeir eru þo ei aller Gudſpiallenu hlydnger / ſeiger Paulus (m). Marger ganga ſo/ ad þra Endalykt er Fordæmingeñ (n): Og vilia þo ſamt ecke ſiñ gꜳng betra. Sierhvørium þocknaſt ſiner Veiger: Og þvi leingra ſem þeir ganga / þvi meir fara þeir villt/til þeſſ/ þeim er lok- ſins ecke ad hugſa til þeſſ/ ad þeir kuñe aptur ad ſnwa. So leinge ſem vier liß- um

(i) Pſ. 131. v. 1. (k) Eſa. 59. v. 7. (l) Rom. 3. v. 15. (m) Rom. 10. v. 15. 16. (n) Phil. 3. v. 19.

um/erum vier sem Fotgaangande Pila-grijmar og Vegfarendur. Fra Mood-urlijfenu gaungum vier til Grafarennar: wr Vøggunne i Lijkblæuna. Hvört helld ur vier sofum edur vøkum/ Gaungum uppa Fæturnar / edur rijdum til Hests/ þa erum vier hier alltijd a Vegferd: Og þa erum vier fyrst riettelega komner til Herberges/ þegar vier verdum lagder i Grøfena: Hvar ed vor Sæng er upp-bwenn i Myrkrenu/medal Madkanna/ sem vorer Næfrændur eru (o). Enn allra Gudhræddra sijdasta Hws er heima hia DRottne (p). Hvør sem kynne ad upp-telja alla þa Mædu/ sem hann verdur ad wtstanda/ ædur enn hann kiemst til þessa Himnanna Herbergis/ sa hinn same mætte eitt gott Minne hafa. Þegar Jsrael foor wt af Egyptalande/ gieck hann ecke nema umm Eina Eidemørk/ inn i þ fyrer-heitna Canaans Land: Nu er þeim Froomu Guds Bornum øll Jorden ad Eidemørku orden/ hvar inne þeir hafa þo eckert

eckert

(o) Job. 17. v. 13. 14. (p) 2. Cor. 5. v. 8.

eckert Manna af Himnenum/ nie Vatn af Helluñe: helldr meiga velßlester wtenda ſijna Pilagrijms Gaungu i Heimenum med Hwngre og Þoſta/ i Froſte z Hita/ under þm dimu Skyum þuſund falldra Eimda. Iſrael gieck ecke nema einu ſiñe yfer þad rauda Hafed: Nu er øll Verølldeñ orden þeim Fromu ad einu hrygdar Hafe. Mørgū geingur Vatn Hørmungaña allt iñ til þeirra Sáalar (q)/ og ſumer druckna wtaf i þvi ſama. Þegar vorer Fætr epterfilgia Footſporum JEſu Chriſti(r)/ er oſſ hættulauſt a vorre Vegferdar-Reiſu. Hañ alleina er Vegureñ/ Sañleikureñ z Lijfed (ſ): Hvør hønum einum epterfilger/ mun fiña þad hañ epterleitar: Og hvør ſem wtvelur hañ ſier til Vegviſſara/ þañ hiñ ſama kuña eingeñ Mirkur fra þvi eilijfa Lioosenu ad burtvilla. Sauder JEſu Chriſti heyra hañs Rødd (t): þeirra Fætur filgia hønum

(q) Pſ. 69. v. 2. (r) 1. Pet. 2. v. 21. (ſ) Joh. 14. v. 6. (t) Joh. 10. v. 27.

um og epter. Eñ hvør hañ vill Christo epterfylgia/ sa hlÿtur ad afneita sialfum sier (u) og taka Kross DRottens uppa sig (x)/ og DRottne til Æru ad bera hañ epter honum. Vtaf Jerusalem og til Høfudskielia-Fiallsins er ad søñu ørdugur z Osliettur Vegr: Eñ su Mæda/ sm̄ Hiartad z Fæturner a hønū wttaka/ verdur vel og rÿkuglega endurgolldeñ. Epter þessa Ervidis-Gaungu verdur giefeñ eirn fatur Svala-Drickur af lifande Vatne/ sem framflÿtur af Lambsens Stoole (y). Eirn Glede-Dagur i Himnarÿke/ þegar Gud Fridarens hefur nidurtroded Sathan under vorar Fætur (z)/lætur oss forgleima øllum þessa Lÿfs Erfidis z Eimda-Døgum. Hier i Lÿfe hliota þeir Gudhræddu samlÿker ad verda sÿnum Endurlausnara: Hañ var hier alls einusiñe rÿdande a einum Asna(a)/þar fyrer utañ all tÿd Fotgangande. Hønū byriade margt ad

(u) Luc. 9. v. 23. (x) Marc. 8. v. 34. (y) Apoc 22. v. 1. (z) Rom. 16. v. 20. (a) Matth. 21.

ad lijda/ z inganga so i sijna Dijrd(b). Su eilijfa Dijrd og Saluhialp er ein Corona (c): Hana kuñum vier ecke ad ødlast fyrer Hollds og Bloods Vellyst-ing og Epterlæte: Vier hliootum ad hlaupa og mædast/ ædur eñ vier værum hondlad þetta Hnoss. Ad hlaupa/ kost-ar Sveita. Ei er pad ofmiked uñed til/ ad Gud afþurke Hrygdar-Tæreñ af vorum Augum (d) a efsta Deige/ þo ad þaug meige hier uñ Stundarsaker driwpa af þeim/og Kiñurnar vøkne hier af þessum Sveita. Vier vilium alltijd epterfilgia JEsu: Ef hañ er med oss/ þo vier gaungum a Elldsglodum/ munu vorar Fætur ecke breña (e). Hañ gieck fyrer Israels-Folke i einum Ellds-Stolpa (f)/ þa hañ iñleidde þad i Cananas Land: Eñ sijna trwada leid-er hañ fyrer siñ Anda uppa þañ Veig-eñ/sem þeir gaanga (g). Eingeñ Reisa er sw/ sem sie æn Hættu og Þianing-

ar:

(b) Luc. 24. v. 26. (c) 1. Cor. 9. v. 26. (d) Apoc. 21. v. 4. (e) Prov. 6. v. 28 (f) Exod. 13 v. 22. (g) Esa. 48. v. 17.

ar: Good Filgd kan þetta hvørtveggia liettbært ad giora. Ef vier fyrer audmiwka Bæn odlunst af Gude Fylgd þeirra H. Eingla/ z stañ til/ so miked sem oss er møgulegt/ ad vier gaungum ecke i Rade Ogudlegra/nie helldur stadnæmest vorer Fætur a Veige Syndugra(h)/ munum vier fyrer Gudlega Leidsøgu so framleidder verda/ ad hañ mun ecke vorn Foot steika læta (i). A þessare vorre Pilagríms-Reisu vilium vier burtkasta fra oss Byrde z Þwnga Syndaña/ so þær kuñe oss ecke Skada edur Hyndran ad giora: Samt høfum vier Naudsyn ad bera eirn Staf (k) til ad stidia oss vid: og eitt Sverd (l) ad veria oss med fyrer Ahlaupum Ovinaña/ hvørier ed þeinkia vorre Gaungu um̃ ad vellta(m): Gud hefur oss til þessarar Reisu wtsendt/og einum og sierhvørium fyrerseett/ hvørneñ hñ skule hana fram̃ kvæma: Hañ mun og læta hana eirn

M   far-

(h) Ps.1.v.1. (i) Ps.121.v.3. (k) Marc. 6.v.8. (l) Eph.6.v.16. (m) Ps.140.v.5.

þarsælañ Enda taka/ þa hañ umsnyr allre vorre Sorgar-Kløgun i Dañs(n)/ og þrelsar vorar Sæler þra Daudanū/ og Fætur vorar þra Hrøsuneñe. Þa munu vorer Fætur standa i þynum Portū/þu himneska Jerusalem(o). Hialpe oss hier til Drotteñ Gud i Jesu Naþne.

(n) Ps. 30. v. 12. (o) Ps. 122. v. 2.

XXV. Umþeinking

Ap

MANNSINS

HEILBRIGDE

Og

SIVKDOME.

Apoc. 22. v. 2.

Lauþblød Triesins dugdu til Heilsuboot ar Heidingiunum.

Eir Veiku hafa opt wivorlis þañ besta Yferlit: eñ þeir eru ho samt þar þyrer ecke HEilbrigder. Marger hroosa sier aþ HEil-

Heilbrigde sijns Lijkama/ hvorra Saler ad eru hellst til of-siwkar: En til þss SIwkdoms biña þeir þvi sijdur/ ad hañ er andlegur. Til Lijkamañs SIukdoms biña þeir vegna Pijnuñar/ sem hañ med sier fører. Aller Meñ oska sier Lijkamans HEilbrigde/ eñ giæta ecke ad þvi: ad sa kañ traudlega HEilbrigdur ad vera a Sæluñe/ sem alldrei biñur til neins Lijkamans Kvilla. Eins sem þ/ ad langt Lijþ er ein laung Armæda: so giører ydugleg HEilbrigde optastnær yduglegar Synder hia Syndumspilltre Natturu. Einum HEilbrigdum Lijkama er hættara vid Mañlegre Hrøsun/ helldur eñ hinum/ þyrer hvørium SIukdomureñ helldur eina sijþellda Lijk-Predikun. Vegna þess/ ad sumra hvørra Lijkamlegur Mage er hellst til oþ-heilbrigdur/ þa fa þeir oþmikla Ilaungun i Gots og Peninga/ Neidur og Metord/ og giefa vid þeim Gud og sijn Saluhialpar-Efne: eins ꝛ Judas/ sem gieck burt og þorried siñ eigeñ HErra fyrer

XXX. Silfur-Peninga (a). Marger tapa og siñe Heilsu vegna Breka og Gyrnda þeirra heilbrigdu Lijkama. Þar fyrer vil eg med Glede og Þoleñmæde medtaka/ hvad sem af Guds Hende kie-mur: Sie þad Heilsa eda Krankdæme/ þad mun allt þiena mier til hiñs besta. Eg er tilreidur so sem eitt Trie: hvad þar af skal smijdast/ vil eg epterbijda/ hvort sem þad verdur riett edur boged: So hefur þo DRotteñ giørdt mig a þeñ añ Hatt: Þar med vil eg til Frids ve-ra. Marger Heilbrigder misbrwka gooda Daga: Marger Siuker eru O-þoleñmoder. Hvørutveggiu syndga þar med. Edur skyllde jeg ecke med Þock-um taka þad Hlutskipte/ sem Gud lætur mier ad Hondum koma? SJukdomur-eñ/ hvørn so marger hata/ hefur mar-gañ þarf a Veg Ydranareñar / a hvørn þeir ecke mundu hafa ratad a sijnum Heilbrigdis-Døgum. Med Soott og Siukdome þrester Gud oss (b) so vier verdum

(a) Matth. 26. v. 14. 15. (b) Jer. 48. v. 4.

verdum þægelegt sætt Deig (c) þyrer hønum. SIukdomureñ heþur margt Nws giørt ad Guds Mustere/ og þært margt Veralldar-Barn þra sælu Svi-ka-Vatne Hiegomans til þeirra heiløgu og liþande Israels Bruña. Marger haþa i sijnum SIukdome lært meir/ eñ a øllum sijnum undañþornum Lijfs-Stundum: þvi Beikindeñ haþa kieñt þeim/ ad taka sier Vara þyrer Synd-aña Plaagu / og lifa þorsiællegar. Sa marg-typtade David giørde miked gott: Eitt vel-agad Barn verdur ætijd betra/ eñ þad sem i sialþræde geingur. Siwkdoomureñ kieñer oss ad þeckia oss sialþa og vorar Synder. Þad munde ecke Abimelech haþa lært/ eþ Gud heþde ecke med Plaagu sijndt hønum/ ad hañ giørde Oriett vid Abraham og hañs Hwsþru (d). Gott og Siwkdoomur er ecke alltijd Teikn Gudlegrar Reide. Ezechias var eirn goodur og Gudhrædd-ur Kongur: Og þo samt vard hñ daud-

M 3 siwkur

(c) 1. Cor. 5. v. 8. (d) Gen. 20.

siwkur (e). Jafnvel Lazarus / hvorn JEsus elskade/ og kallade siñ Vin/ la siwkur/ og doo wr þeim Siwkdoome (f) Þad forspillta Blood hlijtur wt ad tapp ast. Jafnvel þo ad allur Lijkamlegur Siwkdoomur kome vegna Syndaña (g) (Med þvi eingeñ Siwkdoomur være til/ ef Sæleñ hefde ei syndgad) Þa er hñ þo samt opt og ofialldañ eitt Medal til andlegrar Heilsu. J Siwkdoomenum hofum vier optast vidbiood a Fæduñe. J Siwkdoomeñ þæum vier og so Leida a þeim Hlutum / sem vier ædur hofum misbrwkad oss til Falls og Fordiorfunar. Lijkamañs Siwkdoomur gioret oss aungva Skielfing / ef vier erum ecke Ottaslegner fyrer Daudanum: Sælarenar Siwkdoomur kañ alleina Sæl og Lijkama eilijflega ad deyda. Þad er naudsynlegt / ad vier rañsokum sialfa oss/ i hvoriu vier sieum veikaster / og i hvoriu best a oss komner. A moote Lijkamlegum

(e) Esa. 38. v. 1. (f) Joh. 11. v. 11. (g) Joh. 5. v. 14.

kamlegum Siwkdoome gieþa Læknis-Meistarar Heilsuboot: Enn a moote þui andlega þiñum vier saññ Læknisdoom alleinasta hia Jsraels Grædara: Til ad leita epter honum / vilium vier aung-va Tijd forsooma. Þegar vier a Sæl-uñe erum Heilbrigder / kuñum vier med glodu Giede oll Lijkamaññ veikenda til-þelle/ og jafnvel sialfañ Daudañ / ad uñbera. Vorn Fienad vardveitum vier fyrer Vorgunum/ og vor Audæfe fyrer Þioofuñi: Lætum oss og so bera Um-hyggiu fyrer vorri dijrmætu edla Sæl um / ad þær ecke misse sijna Heilbrigde med syndsamlegum Verkum edur Hug-reñingum. Ef vier so giorum / þa er eñ nu Nialþrædes Tijd fyrer Hendum. Ef vier ecke Fottrodñ JEsu Blood(h)/ Og ecke giorum hañs Kross onijtañ/ og lætum ecke Vonena wkaf deya hia oss: þa mun sæ/ sem ollu goodu megnar/ gieþa vorre Sælar-Heilbrigde þañ Krapt/ ad vier lifum/ og fellum ecke: ad

(h) Ebr. 10. v. 29.

ad vier þolldum þvi vier hefum/ z eing' eñ take þra oss vora Coronu. Skriften gietur um̃/ ad hañ hafe þriar daudar Mañeskiur uppvaked/ af hverium sæ eine luktade allareidu illa i Grøfenne (i): Þañ sama Krapt mun hañ og audsyna á vorum Sælum/ eþ vier tiæum hønum vorar Meinsemder/ og sialþer þra oss leggium/ hvad oss er til Skada/ eñ Gude til Mispocknunar. Þar er eingeñ Siuk domur so hættelegur/ ad vor DRottenn kuñe hañ ecke ad lækna. Andlegur Græde-Plastur vorra Sælna er foolgeñ i N. Ritningu: Ef vier hañ brwkum/ munu vorar Sæler ecke sykiast/ helldur mun vor Mattur aptur ad nyu styrkiast i vorum Anda. Jeg heþe þyrer laungu wtvaled JEsum þyrer miñ Lækner/ þvi mun jeg aungva Naud hafa. Fiñe myn Sæl til andlegs Siwkdoms Hørmungaña/ þa veit eg/ ad sæler eru þeir sem harma/ þvi þeir munu huggader verda (k): Þad skal og myn Huggun vera.

(i) Joh. 11. v. 39. (k) Matth. 5. v. 4.

vera. Sæl mijn og Lijkame heira Gude til: hañ mun þyrer hvorutveggiu Vm-higgiu bera. Þoott eingeñ Mañeskia villde mier til gooda giøra / þoott aller stuggudu vid mijnum Ørkumslum: þad vil eg þoleñmoodlega lijda: Sie Gud hia mier / þa kañ eg alla Hlute liett ad umbera. Kuñe eg aungvañ Lœknisdom ad kaupa / þa er mier þo Guds Lœknisdomur giefens veittur. Vilie eingeñ Madur mier Þionkun veita / ed ad mier giæta: þa mun þo Gud hiwkra mier / sem ein Mooder sijnu Barne. Hañ ber mig / sem i einu Moodur Lijfe (l). Skule eg endelega wr mijnum Siwkdoome wt áþ deya / so vil eg vegsama Gud med mijnum Dauda. Vilie eñ þa eingeñ Madur mier Greþtrau veita / þa munu Guds Einglar veita mier þa sijdustu Þioonustu (m). Þegar Sæleñ þer ad eins til Guds wtaþ Lijkamañ / þa fare þad um Lijkamans Hræ / sem þara vill. Þar verdur vijst so mijkel Jord til / sem

M 5 þessar

(l) Esa. 46. v. 1. (m) Luc. 16. v. 22.

þessar mÿnar Mollder kuñe ad hylia.
Og þoott mÿn Mooder Jordeñ villde
ecke taka a moote þessu sÿnu Barne/ þa
mun þo eckert af mier forfarast. So
verde nu Guds Vilie: Ef vier hañ
Ottunst/ þa erum vier hañs i Heilsu og
Vanheilsu / i Lÿfe og Dauda. Eñ eg
vil þess fyrer øllum bidia / ad Gud N-
Ande giefe einum og sierhvørium heil-
brigda Sal i heilbrigdum Lÿkama.

XXVI. Umþeinking
Af
MANNSINS.
SORG og GLEDE.

2. Cor. 6. v. 10.

Vier audsijnum oss so sem
syrgendur/og þo jafnañ glader

Jer i Heimenum vilia aller
giarnañ GLader vera: eñ þæst
er vilia med Christo syrgia/og
honum epterfilgia. A moote
GLed-

GLedeñe breida Meñ bæda Arma/ eñ vid SOrgeñe snwa Meñ Bakenu. J Soolskinenu vill sierhvør eirn under be- rum Himne standa: eñ i Regnvidrenu byrger Madur sig hvar sem hañ kañ. Eñ med þvi vier hoþum medteked þad Gooda af DRottens Hende/ þvi skulum vier þa ecke vilia medtaka þad Jlla? Þad er þo allt samañ gott/ hvad Gud giører. Vier meigū venia oss vid Sorg- ar-Tijma/ ef vier vilium læra i Christi Skoola: þar gieþst ecke alltijd Hunang: helldur er þar stundum Malurt a Bord boreñ. Af swru og sætu til samañs giørist eirn heilnæmur Læknisdoomur. Veroslldeñ vill alltijd hafa GLede a GLede ofañ: eñ þar i er hūn heimsk. Eingeñ kyñe ad vita hvad GLedeñ er/ ef hañ hefde ecke reint/ hvørsu swrt ad SOrgeñ smackar. Hvør munde virda sijna Heilsu mykels/ hefde hañ alldrei einu siñe krankur vered? Stijpelldur Hite uppþurkar og skræler Jørdena/ eñ Kul- deñ giører hana frivoþsama. Eþ Gud

liet8

liete GLedenar Strauma alltijd rigna yfer vor Hws/ þa mundum vier þordiarþ ast/ þirr en vier sialfer afvissum. Þar þyrer sender Gud oss SORgena til Nauda/ til ad temia þar med Hollded. Vier vitum opt ecke sialþer / hvad oss gott er. Vorar Gyrnder eru hellst oþ þrekar þar til / ad þær kune ad stijra sier sialþar. Med eintoomes Glede-Dogum kunum vier meira ad missa / helldur en Nimen og Jord kuna oss aptur ad gieþa. Þar fyrer lætur Gud oss sia aþ Nimnu ei ad eins eina bloomlega Palmvidar-Grein / helldur og so eina Svipu: So ad eþ sw fyrre kan ecke ad giora oss good og hlijden Born/ þa skule þo sw seirne. Þegar Fridur og toleger Dagar orka aungvu a vid oss/ þa brwkar Gud Strijd ed til Verkþæres/ eþ skie mætte/ ad þeir Otomu kyne þar med ad leidast til hlijdnes. Þad eru þau Born / sem lata sier stijra med goodum Ordum: Nardende og Ognaner hliooka opt ad giora þad mesta. Sikred græder ad sonu Særen/ þegar

þegar Ediked hefur þaug ædur fyrre
hreinſad. Vier giørum Gude eirn ſtoor
añ Oriett / eꝫ vier vilium þiña ad þvi /
hvad hañ giører. Fra honum kiemur
Sorg og Glede: enn hañs Vilia kañ
ecke eitt Nøfud-Nær aꝫ voru Nøfde
ad falla (a): Og eingeñ Sorg oſſ ad
tilfalla/ ſem hañ hafe ecke ædur fyrer-
hugad. Þar fyrer/ eꝫ þad Blijda/ edur
eirn Glede-Dagur/ veiteſt oſſ af Himn-
um / þa vilium vier þad med Þøckum
taka: Kome og þad ſtrijda/ þa høfum
vier þad forþienad. Sw ſama Hønd/
ſem ſlær oſſ / kañ oſſ aptur ad græda.
Þar eru margar Mañeſkiur i Verølld-
eñe/ ſem i ſijnum Sorgar-Þwnga klaga
og ſeigia: Þar ſem Madur villde vega
mijna Eymd / og leggia mijna Pijnu i
eina Metaſkaal / þa være þad þyngra
eñ Sanduren i Sioonū (b). Eñ þeg-
ar ſw fyrſta Nrijd Mañlegrar Tilþiñ-
ingar er yferſtadeñ / þa munu þeir þo
kyſſa Vøndeñ / ſem þeir ædur ſo miøg
høfudu:

(a) Matth. 10. v. 30. (b) Job. 6. v. 2. 3.

høfudu: Þeir blessa þa þad / hvoriu þeir høfdu ædur bølvad: Og hroopa opeñberlega: Jeg þacka þier/ Drottiñ/ ad þu lijtelæckader mig / so eg lærde þijn Riettinde (c): Adrer mellta siñ Harm med sier(d): Þad er ad søñu eirn hard ur Kostur/ eñ verkar þo lijka vel miked gott: Þad er vidbiodslegur Læknesdoom ur/ eñ drijfur þo miked Jllt wt. Med Møglan og Mootmælum æviñum vier eckert: Þoleñmædeñ yferviñ; alla Hlute. Þad er vijst / ad riettlætañ Mañ mun eckert Jllt skie (e). Kome Sorgeñ epter Gledena / þa lætur þo Gud strax ad nyju skijna Sol skijna/ z Dagar Hørm ungareñar munu Enda taka (f). Þa giefur DRottens Glede fyrer Harm(g)/ Og Hrygdeñ mun þa snwast i Føgnud (h). Fyrst þad er vijst / ad Gud send er Hørmungena(i)/ Þvi skylldum vier ecke af hañs Hende hana medtaka? Þott ad Gud skeinkte æ fyrer oss jafnvel

(c) Ps. 119. (d) Ps. 39. v. 3. (e) Prov. 12. v. 21. (f) Esa. 60. v. 20. (g) Tob. 7. v. 20. (h) Joh. 16. v. 22. (i) Bar. 4. v. 9.

vel Daudans Skal/ þa wt-dreckur Kiærleikurenn til Guds hana giarnan: Þvi Kiærleikurenn umber alla Hlute(k). Sa hinn Riettlæte hlijtur margt ad þola (l): Enn a Himnum mun hann Glede hafa. Ef Madur lijdur og umber nockud i Guds Otta / þa agtar hann ecke so mykels / þad hann lijdur: Hann sier þa ecke so myked epter Lijkamans Hormung/ sem epter Andans Glede. Þar eru marger / sem lijda Oriett under Soolunne (m): enn berum ost þar þyrer ecke so illa: Þetta er allt ødur þyrersagt: Enn þad stendur þar hia/ ad þeir sem hier lijda myked/skule annars Heims yfergnæfanlegann Fognud odlast / og jafnvel þyrer Eimd Sorgarennar / fa Eilijfd Gledennar. Hvad vier hier lijdum/ mun DRottenn lina. Allt hvad mig skiedur/ þad vil eg lijda/ og vera Þolennmodur i allskonar Hrigd(n). Hvør veit/ hvad miked eg skal enn nu lijda fyrer Guds

(k) 1. Cor. 13. v. 7. (l) Ps. 34. v. 20. (m) Eccl. 4. v. 1. (n) Syr. 2. v. 4.

Guds Nafns saker (o)? Þa koma nÿ Ræd med nÿum Tÿmum: Þar fyrer læt eg Gud Vm̃hyggiu bera. Þessa Heims Harmkvælingar eru ecke verdar þeirrar Dÿrdar/ sem vid oss mun opeñber verda (p). Ef vier lÿdum hier med Þoleñmæde/ þa munum vier gledia oss i vorum Harmkvælingum (q): med þvi/ ad fyrer þær verdum vier Christo lÿker. Ad Christur sialfur hafe græted hier i Heime/ þ seiger oss Gudspialls Historiañ (r): Ad hañ hafe hleyed/ lesum vier hvorge. Meñ kuña ecke ad sigla til Paradÿs/ nema i giegnũ Sorgar-Haf Mootlætingaña: Þar a moote verda þær stærstu Synder drygdar af Oleifelegre Glede. Hvad skadar oss þa Sorgeñ? Ef ad Sorgar-Tæreñ verda hier i Heime vor Fæda/ þa mun þo Gud sÿdarmeir endurnæra vorar Sæler a þvi himneska Manna. Þeir sem hier i Sorgunũ nidursæ/ munu þar med Fögn-

udenum

(o) Act. 9. v. 16. (p) Rom. 8. v. 18. (q) Col. 1. v. 24. (r) Luc. 19. v. 41.

udenum uppskiera (s). Hier i Heims meiga ad sönu marger syrgia vegna Ven allðareñar Opsokna. Gud betre pad: Vier kuñum pad ecke ad lagpæra. Pad er þeim til Huggunar/ ad Gud sier þeirra Taar (t): Hañ mun þeim og eirneñ hialpa/ z ecke gleima aldeilis þeim Fæ-tæku. Þaug Sorgartæreñ/ sem so wt-pressast / hafa þañ Krapt / ad þaug þreingia sier i giegnum Himeneñ/ allt til Guds Nædar-Stools: Padañ koma þaug ecke aptr an nædugrar Vænheir-slu. Eñ a medañ vier so i Sorgunum velltunst og velkiunst / þa er oss þad til Huggunar/ad Guds Kraptur er i Breisk-um mættugur (u): og ad Gud freistar einskis yfer Megn frañ (x): Þetta hafa lyka þeir reynt/sem fyrer oss voru. Pad sama Skip/ sem þeim hefur vid-halldet/mun eirneñ fletta oss yfer Sorg-aña Bylgiz til vors rietta Fødur-Lands/ hvar ad er gnogt Fagnadarens/ z glede-

(s) Ps. 126. v. 5. (t) Esa. 38. v. 5. (u) 2. Cor. 12. v. 9. (x) 1. Cor. 10. v. 13.

legt Lijf til Drottens hægre Handar ei-lijflega (y): Hvar vier og munu hvøst-lagst af øllu voru Erfide(z). Med þess-are Huggun/ og i þessare vissre Von / vilium vier hressa vorar Sæler/ og so vora Sorgar-Tijma þolennmoodlega afbreya. Skule og þesse Dagur / a hvorium vier nu lifum/ hafa sijna Byr-de og Pijning (a)/ þa hefur Gud nog-ann Krapt til ad styrkia oss. Verde hvad Gud vill: J hans Krapte eru aller Hluter lietbærer. Honum vere Lof/ Prijs & Æra/ Amen.

(y) Ps. 16. v. 11. (z) Apoc. 14. v. 13. (a) Matth. 6. v. 34.

XXVII. Umþeinking

Af

RJKDOOME og FA-TÆKT.

Prov. 22. v. 2.

Rijker og Fatæker hliota ad vera hvør annara a medal /

Drotten

DRotten hefur þa allasaman giort.

AF Ødlegdeñ er sw Brwdur/ sm̃ marga Bidla hefur: Epter heñe sækia Børn þessarar Veralldar: Og missa þar fyr er hñ/ sem er rÿkur af Myskunseimeñe/ Gud sialfañ. Epter einum litlum Aviñinge hafa Meñerner stoora Epterlængan/ og þeirra Augu verda ecke mett af RJKdome (a). Sa Rÿke hefur Gialld z Peninga: Eñ hefur þo opt ecke neina Fullnægiu: Og þar fyrer er þad/ sem hañ vante alltÿd alla Hlute. Sa sem hefur sÿna Fullnægiu/ hañ er noogu rÿkur: Og lÿka sem eitt þurt Braud smackar þeim Heilbrygda betur/ eñ allt Sælgiæte allrar Veralldareñar/ þegar hañ er siwkur: So er og eirn þur Bite betre/ þar Madur lætur sier med nægia/ helldur eñ fullt Hws Slæturs med Þrætu (b). Lÿka so er øll

(a) Eccl. 4. v. 8. (b) Prov. 17. v. 1.

Verolldeñ / þo hun sie full Rijkdoms / med ofornægdu Hiarta: Þar fyrer heþur sa Fatæke so stoora Ordsök til ad þacka Gude fyrer sijns Sinnes Fullnægiu/sm sa Rijke þyrer sitt stoora Giallð og Rijkedæme. Jsraels Syner samañ söþnudu Manna a Eidemörkuñe/ sa eins meira / añar miña: Eñ þa þad var mællt med Gomor, þa þieck sa eckert Aþhlaups/ sem meira haþde saþnad/ sa og ecke miña/ sm miña haþde saþnad (c). Eþ vier brwkudum riettañ Mæta / ad læta oss nægia med þad / sem Gud oss sialþur skamtar / þa munde aungvañ Mañ nockud skorta. Vier förum aller afram i Verolldeñe: Þo sa eine rijde til Hests / eñ sa añar sie Fotgængande/ þiña þeir þo hvorutveggiu siñ Vtgæng. Sa Rijke tekur eins myked i burtu med sier aþ Heimenum / sem hiñ Fatæke: Og Mismunureñ er einasta i þvi iñe/ paleñ / ad haþa miked / og niota þo lijtels: Og ad haþa lijted / eñ þo med þad

(c) Exod. 16. v. 18.

þad Fullnægdur ad vera. Þo eg hefde allan Rijkdom i Verølldunne/ til hvørrar Nytsemdar kann mier þad loksins ad verda? J Veikleika og Siwkdome kann þad mig ecke ad gledia: Ein Gull-Corona kann ecke hinum minsta Nøpud-Verk ad varna: Ein Purpura-Kapa orkar þess ecke/ad burtdrijfa þa minstu Køldu Sijke/edur annan Krankleika: og mørg Þusund Rijkesdaler og Ducatar kunna ecke einum litlum Tannverk ad lina. Kinne þad Rijnska Vijn / edur annar dijrmætur Dryckur ad hallda Mønnunum vid Heil brygdena / munde eingenn Rijkur krankur verda. So er sa yfersliootannlege Rijkdomur nytsamlegur: Enn þo til þess einasta / ad Fæda med hønum Augun: Sa Fatæke/ sem hann hefur ecke / er þo vel til Frids/ og lætur sier nægia opt og tijdum med þurrann Fisk-Bita edur adra slietta Fædu / og hefur þar med betre Heilbrygde / og betre Sinnes Heilsu / enn hiner adrer: Hans Hønd / med hennar eigenn Erfvide / nærer hans Munn / allt

þangad til hañ ødlast sÿna Høÿld i Jorduñe: Og so hefur hañ allt nog: Og þegar bæde Rÿker og Fatæker koma ad sÿdustu i þessu Daudans Herberge til samans/ verda þeir aller jafner/ fyrer utañ þad / sem hvørier fyrer sig af sañarlegre Gudhrædslu hafa wt Heimenum med sier i burtu teked : þad munu þeir hafa i epterkomande Eilÿfd. Þangad til er i Gillde hier sa forgeingelege Metall: Eñ i þeirre tilkomande Verølldu niootum vier alleinasta Avagsta þeirra goodu Verkaña/ sem vier hofum giørt hier a Jorduñe: Og so hatt/ sem hvør Madur hefur hier yfer alla Hlute Gud elskad/ so hær verdur hañ og eirneñ a Himnum. Jeg vil/ med Salomone/ ecke bidia Gud um Rÿkedæme (d)/ og aungvum Mañe misuña/ þad hañs er. Laate Gud eirn burtdeya i øllum Rÿkdome (e): Eñ mig i allre Fatækt lifa: Gud vill þ so hafa: Jeg vil þad eirneñ. Treiste adrer uppa sÿn

(d) 1. Reg. 3. v. 11. (e) Job. 21. v. 23.

syn Audæfe/ og tradse uppa sitt mikla Rykedæme (f)/ og reide sig þar uppa/ so vil eg hallda Gud fyrer mitt Trwnadar-Traust (g)/ og mynu Akere i Himeneñ wtkasta: Sie þa mitt Gots ecke Jardneskt/ so mun þad samt/ med Guds Hialp/ Himneskt verda: Þo ad Hollded hafe þad ecke/ sem þvi er til Epterlætis/ edur Vellystinga/ þa piñur samt Sæleñ syna Roseme. Jeg er giarnañ til Frids med þad/sem Gud vill vera læta/ og i allañ Mata þornægdur. Vilie mier nockud af þessum tymañlega Rykdome til (h)/mæ hañ i myna Kistu nidurfalla: J Hiartad skal hañ ecke koma: Og med H. Anda Krapte vil eg kappkosta/ ad hañ verde mier ecke ad neinum Gull-Kalfum/ hvoria eg tilbidie/edur setie myna Von þar a. Hafe eg alleinasta Christum/ kiemur mier allt gott til Handa/ og Oteliañlegur Rykdomur med honum (i). Lykavel eru þeir ecke allsæler/hvorier/þa þeir i tymañlegum

(f) Ps. 49. v. 7. (g) Ps. 52. v. 9. (h) Ps. 62. v. 11. (i) Sap. 7. v. 11.

legum Efnum Skort lijda / edur sia
ødrum vera meira tillagt eñ þeim / ad
þeir vijkia þa fra Gude: Edur ad miñ-
ſta Koſte/ vilia ei ſo ſnøgt kañaſt vid
þvilijka Guds Skickan a medal Mañ-
aña. Eñ hvørier eru þeir vor a medal/
ſem vita ecke / ad yferflioolañleg Nægd
þeſſa hiñs tijmañlega/ upp-hefur aung
vañ til Himens? Og Gud giører eckert
an ordſaka: Helldur er þad meir eñ
riettvijſt / hvad hellſt hañ lætur ſijnum
ad Hondum koma: Og þvilijka Nidur-
radan þeirra Rijku og Fatæku hefur hñ
alltijd lated halldaſt Mañaña a millū:
Og hvad þeſſu er myklu meira/ hefur
hañ med einum Eide lofad / ad hvad
þa / hvøria hañ hefur kiøred til þeſſ
eilijfa Lijfſens/ kyñe hier uppa Lijkam-
legt Brauð edur Næring ad ſkorta/ ſkyll
de þad vid þa i þeirre tilkomande Ver-
ølldu med þvi Himneſka Manna uppfillt
verda / ſo framt ſem þeir ſijna ſig ecke
motþrooañlega i þvi / ſem Gud lætur
hier yfer þa koma: helldur oſka ſier
miklu

miklu framar ad lijda Fatækt med Christo / en̄ med þeim Ogudlegu rijker ad vera. Skyllde nu nockur hallda þan̄ Rijka Man̄ meir agtande / en̄ þan̄ Fatæka Lazarum? þar ed þo sa rijke var/ a medan̄ han̄ hier lifde/ eirn Stoor-Audugur Herra/ en̄ þesse kune þa vegna sin̄ ar Fatæktar hvorge Hæle ad fa / og mætte i sijnu Volæde vtaf deya (k). Hvad lijted/ sem sa Frome hefur/ helgast honum fyrer Guds Ord og Bænena (l)/ Og han̄ nijtur þess i Blessan/ og verdur þar af so vel Mettadur/ sem sa rijke af sijnum dijrmætustu Kræsingum: utan̄ þad/ ad han̄s Fatækt færer han̄ og til þess eilijfa Rijkdoms a Himnum. So kan̄ og sa Fatæke/ sem med Mæta brwkar Guds Lan og Gafur / eina gooda og roolega Samvitsku ad hafa/ hvoria sialldan̄ er hia þeim Rijku ad fin̄a. Og hvar fyrer vilium vier klaga yfer Fatækten̄e / so leinge vier þurfum ecke i Hungre ad deya? Vier

N 5 komum

(k) Luc. 16. (l) 1. Tim. 4. v. 5.

komū nakter i Verølldena/og skiliū eirn-
eñ vid hana med soddañ Nætte: Og þ
kañ þm̄ Rijka eckert ad hialpa/ þo hñ
hafe hi' yferþliotañlega Audlegd haft:
Vier meigū aller a þeñañ Nætt hier vid
skilia. Vm̄ þa Fromu a þm̄ fyrre Tijm-
um/stendur Skrifad/ad þr hafe fared
um̄ i Sauda Felldum og Geit-Skiñū/
med Eimdum / med Narmkvælum/ med
Omake(m). Hafe þaug Cedrus-Trien/
hvørra Neimureñ var ei vedugur (n)/
Orded þvilijkt ad lijda / þvi skyllde þa
Þyrne-Kvistureñ veigra sier vid þvi
sama? Fra Gude kiemur Fatækt og Rijk
doomur: Hvad off kañ af þessu hvøriu
fyrer sig ad tilfalla/ byrjar oss ad med-
taka: Þa samt mun Gud og Miskunn
sig yfer þa Fatæku / og hialpa þeim.
Og hvad vier kuñum ecke hier ad fa
hia Mońunum / lætur hañ oss i Abra-
hams Skaute fiña. Sie sa Madur
fyrer Gude halldeñ sem eirn Neidinge/
sem eige veiter Forsorgun sijnum Børn-
um

(m) Ebr. 11. v. 37. (n) Vers. 38.

um (o)/ Mun ſa eiliſſe Faderen ſijnar Barna-ſkiepnur alldrei an Forſorgunar yfergiefa. Bidied og Erfided i Guds Nafne/ meiner elſkanleger / hvør eirn i ſiñe Kallan. Vier erum þa noogu rijk-er / þegar vier þaum Gude fyrer vorn Aſtvin ad behallda: Fyrer hinu odru/ Þvi tijmañlega mun haſi Vmhiggiu bera. Hañ mun oſſ ecke i Hungre edur Fatæktt læta wtaf deya/ eige helldur vor Børn an Blesſunar verda læta.

(o) 1. Tim. 5. v. 8.

XXVIII. Vmþeinking Af VØKV og SVEFNE.

1. Theſſ: 5. v. 6.

Lætum oſs ei ſofa / ſo ſem hina adra/ helldur vøkum og verum ſparlijſer.

Svefn

SVefn Nyrdersins tijner Saud unum. Forsion og Framsijne eru Tvijburar/ sem Vareigd'eñ af sier þæder: Eþ þessar Dætur lijkiast siñe Moodur/ kuña palsker Brædur ecke so audvelldlega ad svipta Thamar sijnum Æru Krantze. Aung'vum Ovin er ad trwa: Hvørt helldur hñ vaker/ edur seþur/ geingur hñ þwng'adur med Ogiæþuna(a). Marger soþa med opnum Augum: Og sumer vaka med þeim apturlucktum. Verølldeñ er full Slægda og Prettvijse: Vier þurf'um med beggia Augnaña/ heñar Svika' Snørur ad umþlija. Kuñe þær þañ/ sm vakande og vareigdarsamur er/ ad yfer'þalla/ hvad mun þa skie vid þa soþan'de. Flester eru aþ þvi komner i Oluck'una/ aþ þvi þeir haþa oþmiøg trwad sijnum Ovinum: Og margur hef: þessi'vegna Skipbrot lided/ ad hañ heþur oþ'miked reidt sig uppa Goodvidrid. Ver'ølldeñ lætur þyrst sem blijdast z einlæg'legast

(a) Esa, 49. v. 4.

legast vid oss/ þegar hun hefur i Sinne ad fella oss og svikia: Og so ad hun fære komed oss i Værd og Svefn Athugaleisesins/ kvedur hun og syngur yfer oss sijn liwfu z fridsamlegu Vøggu-Kvæde: Og þa hun synar skynande Vinsemdar Kraser setur a Borded fyrer oss/ hefur hun under eins hvatt Nyfs eñ ad setia hañ a vorn Barka. Sa kallde og Frostasame Vetur kañ snarlega i eitt vott Regn-Vedur ad umbreitast: Þeir sterkustu Fridar Sættmælar a medal Mañaña/ med þvi þeir eru skrifader a Pappyr/ kuña snart ad fæ eina Rifu/ og jafnvel þo þeir sieu stadfester med Eidum/ kañ þeim þo samt forgleimt ad verda: Og þad sem einu-siñe er i Svefnenum i burtu-horfed/ kañ med mørgum Nætur-Vøkum ecke audvelldlega aptur muñed ad verda. Ef Mañeskiuñe er ecke ad trwa: Skyllde þa ecke eñ sijdur meiga trwa þeim/ sem af Fiandmøñum eru Viner ordner? Sa Smeckureñ helldst leingst vid Kiered/ sem

fyrst

fyrst er i pad komeñ. Eirn Soldat maa eins a Tijma Fridarens/ sem i Strijds-Tijdeñe/ Vakt hallda. Eingeñ Hundur giefur sig i moote einu vakande Leone. Sa Sofande er lijka sem sa daude/ hvør ed audvelldlega verdur yfirstijgeñ. Eirn Christeñ Madur hefur aungvañ argare Ovin/ eñ Diøfuleñ: Hañ geingr bæde Dag og Nott um̃ kring / leitande ad þeim/ sem hañ fiñe Sofande/ til ad yfirfalla þa og uppsvelgia (b). Hoñu byriar oss trugglega i Tiwñe med Vøku og Vareigdarseme ad mootstanda: Og þo vier lætum̃ Lijkaman̄ sijna Hvijld hafa/ eigum vier i vorum Hiørtum ad vera vakande til Guds: Þo vier hlioot- um̃ vid Diøfuleñ i Strijde ad standa/ mun- um vier yfer honũ i Krapte þess Himn- neska Michaelis Sigrenum hroosa og behallda. Holld og Blood lætur sig audvelldlega sigra: Eñ ødlest pad / fyrer eina vakande Saal/ Hugdyrfsku ad standa i moote Dioflenum/ verdur þeim vonda

(b) 1. Pet. 5. v. 8.

vonda Anda hæglega a burtu vijsad/og H. Anda Rwm giefed. Daudeñ sefur z alldrei/ og eingeñ veit/ nær hñ lætur siñ Boga-Steing giella/ og mun Hiartanu þad sijdasta Skot giefa. Sa hefur sier eirn Oheilnæmañ Svefn wtvaled/ sem leggur sig til Svefns med Syndunum: Þvi ef Daudeñ yfersellur hañ þa skyndelega/ fellur hañ i þañ eilijfa Dauda/ af hvorium eingeñ kañ um̃ alla Eilijfd ad uppstanda. Hvør sem soddañ Legurwm vill um̃flija/ hañ fordest og eirneñ þañ skadlega Syndaña Svefn/ og burtkaste þeim varma Høfud-Kodda Holldlegra Vellystinga / a hvørium allmargur hefur i þeñañ helvijtska Svefn falled. Þa kome Daudeñ nær hañ vill. Fiñe hañ oss vakande/ mæ hñ fara burt med Lijkamañ/i hañs mirkvu Grøf: Sæleñ mun samt af Einglunum til sijns eilijfa Lioofs iñ flutt verda. Ef Hwß-Fadereñ visse/ a hvørre Stund ed Þioofureñ kiæme / munde

munde hañ vaka (c): Nær Daudeñ mune koma / er þess vegna övÿst / uppa þad vier a hvørium Deige steum i viss um Vidbuninge i moote honum ad taka. Nañ þer ecke ad Mañvirdingū/ hlÿfeit hvørke vid þa ungū nie gømlu/þa hrau stu eda veiku / stooru eda smau. Þa byrer vilium vier alltÿd Vaka og bidia, þviad vier vitum ecke nær Tÿdeñ er (d) Og umþram allt kappkosta / uppa vor stÿdustu Daudans Reisu aþ Heimenum ad þa JEsum oss til Vegvÿsara: hvør oss mun/ sem David/ wr þessa Leons og Biarnar-Kloom dasamlega þrelsa. Sæler eru þeir Þioonar / hvøria at HErrañ þiñur vakande/ þa hañ kiem ur (e). Sæll er og sa Stadur / hvørn DRotteñ vardveiter: an hañs vaker Vøku-Madureñ til þorgteþens (f). Hÿngadtil heþur DRotteñ vakad yþer oss (g): Þad sama mun hañ og frañ veiges giøra / til ad uppbyggia oss og grood-

(c) Matth. 24. v. 43. (d) Marc. 13. (e) Luc. 13. v. 37. (f) Psl. 127. v. 1. (g) Bar. 2. 9.

groodurſetia (h) / Ef vier ſetium allt vort Trauſt a hann. So vaked/ ſtanded i Trunne/ og hered ydur Kallmannlega ad (i). Aller þier / ſem þa Himneſku Jeruſalem elſked/ vered ſtøduger i Bænar Akallenu/ og vaked i þvi ſama med Þolenmæde (k): Þa munu þeir aller til Skammar verda/ ſem ydur mſækia/ & þier munud vel vardveitter verda. A medann Mennerner ſofa/ kiemur Ovinurenn/ og ſaer Illgreſinu i bland Hveiteſins (l): Kalle Madur til þeirra / og ſeige: Vakna þu ſem ſefur/og rijs upp af dauda(m)/ er þetta Ord hia allmørgum/ lijka ſem þad ſie talad til eirnrar daudrar Manneſkiu/hia hvørre ad hvørke er Heirn nie Tilfinning: Þar fyrer vita þeir ecke fyrre til/ enn þeir eru ſo ſem Sirgids-Menn Syrlendſkra/komner midt i bland ſinna Ovina (n). Sialfer Vøku-Mennerner eru ſtundum ſofande & blinder: Þeir eru hlioodlauſer Hundar/ ſem

O ecke

(h) Jer. 31. v. 28. (i) 1. Cor. 16. v. 13. (k) Col. 4. 1. (l) Matth. 13. v. 25 (m) Eph. 5. v. 14. (n) 2. Reg. 6. v. 20.

ecke kunna um̃ ad vanda (o): Þar fyrer er verdur Hiørdeñ sundurdreifd/ ꝛ mørg Saudarskiepna Ulpenum ad Herfang-ge giefeñ. Þeir/sem hafa Embætte haf-fa/ munu þeir/ sem byriar / giæta þess Embættis (p)? Verdur ecke þar fyrer Þienareñ samlijkur sijnu Herra/ꝛ synd-ga bæder? sa eine/ so sem illur Leidtoge: Hiñ añar/sem sa/ er af honum er villt-ur/ og til Høggstockſins leiddur/ꝛ meiga so hvør um̃ sig sijdarmeir þtta med Ach ꝛ Vei betala: Lijka eirneñ tijtt hier tijm-añlega / þegar fyrer þetta hæskasama Hyrduleise sijga i Svefn bæde Hestar ꝛ Vagnar (q)/ med þvi þeir villdu ecke læta sig straffa af Guds Anda (r)? Hvør sa ſ ecke vill fyrer slijku Straffe verda/ hañ stande upp af Svefne Synd-añā/ og brwke sijnu Hiarta og Augum til Uppvakningar Guds Ord/ so sem þad Hunang/ med hvøriu vorum Aug-um verdur upploked (ſ). Vier vilium ad

(o)Esa. 56. v. 10. (p)Rom. 12. v. 7. (q)Ps. 76. v. 7. (r)Gen. 6. v. 3. (ſ)1. Sam. 14. 29.

ad endadre þessa Dags Mædu leggia oss til Svefns/ og þreittum Limum Nöttld giefa: Enn jafnframt þessu kostgiæfe-lega til sin/ ad vier leggium ecke nidur med oss i vora Sæng / þad sem vier vilium ecke mz oss upprïsse a efsta Deige. Þeir sem sijdarmeir af sïnum Grøfum/ asamt Lijkomunū/ syndernar med sier bæra/ þeir hafa sig hier i Neime illa lagt til Svefns. Epter giørdt Erfide er gott ad hvijlast: Enn hvørnenn kann sa roosamlega ad hvijlast/ sem eina O-rolega Samvitsku hefur? Ad vijsa sodd-ann Gieste Dyrnar/ er þvi betra/ sem þ er fyrre giørt: Betra i Dag enn a Mor-gun. Ef vier liaum honum ofleinge Nws/ kann hn sïnū Giesta-Riette i Yf-erradande Nwsbonda riett ad umbreita: Og þa hann hefur so langvarande Kunn-ingskap hia oss feinged/ vill hann traud-lega i burtu vijkia. Ef vier vorum Aug um med Tarunū/ z Niartanu i Truñe a JEsu Christi Forþienustu/upplyptū til Guds a Nimnum/ munum vier finna

hañ/ sem eirn goodañ og nædugañ Fodur/hvør ed oss vora Misgiørninga/ Yfertrodslur og Synder/ milldelega fyrergiefur. Lætum þar fyrer bæde i Svefne z Vøku vor Hiørtu z Sæler vera vakande til DRottens: Asetium oss eirneñ stadfastlega ad sofa alldrei i Syndunū/ og lætum eige þa flærædu Dalila dylla oss so i siñe Kiølltu/ ad vier uppstøndum þadañ ecke i Tijma/ ædur eñ su sijdasta Nott yfirkiemur: Og leggium oss ecke eiñu siñe so til Svefns/ad vier ecke ædur med audmiwku Kniefalle bidium Gud um Fyrergiefning vorra Synda / med hvørium vier høfum hañ/ vitande edur ovitande/ til Reide reitt: So munum vier sofa med øllu i fride (t)/ og sa blessade Israelis Vaktare/ hvørn ed eige syfiar (u)/ mun i vorum Svefne yfer oss vaka/ og fyrer allra vorra Ovina Aræsum volldugleg a vardveita. Fylle hiñs Ryka lætur hañ ecke sofa (x). Þeir/sem andlega eru volader/ sofa med lꝏngtum betre

(t) Ps. 4. 9. (u) Ps. 121. 4. (x) Eccl. 5. 12.

betre Rooseme/ hvïad þeirra Rÿkomur er Christur. Honum sieum vier a Nott og Deige/ i Svefne og Voku bezalader/ Amen.

APPENDIX þessarar Umþeinkingar
Af
DRAUMUNUM.

Ed DRAumana höndla marger/ so sem Afguda-Dyrkarar: Marger so sem Nyrduleisingiar: Þeir einu giora sier ofmarga sorglega Þanka af þeim/og þeirra DRaumar eru þeim eitt Evangelium: Niner sla þeim öllum i Vind/ og kiña þar fyrer ad Endalokunum Fordiorfunena/med þvi þeir hafa þad ei hirte athugad. Eirn Christeñ Madur geingur Vareigdarsamlega : Hañ reiner Andana / hvort þeir eru af Gude (a). J þvi gamla Testamentenu Opeñberade Gud sig mörgum i einum DRaume (b) : Og fyrer DRauma tok

 hañ

(a) 1.Joh.4.v.1. (b) Num.12.v.6.

hañ sialfur þeim Ogudlegu Vara fyrer
þvi/ ad giora þeim Skada / sem hañs
voru (c)/ Edur hañ kuñgiorde hvad
epterkomande skie skyllde (d): Ecke sijd-
ur hefur DRottenn þad sama giort i þvi
nija Testamentenu (e). Þo hefur hañ
oss alldrei nockurn Tijma vijsad til
DRAumaña : Og ad meira leite
blijfur þad vid þetta : Eñ sm Salomon
vaknade/ sia/ þa var þad eirn DRaum-
ur (g)/Þad er eckert : Og hvar ed marg
er DRaumar eru/ þar er Hiegoome(h).
Lijka vel skulum vier þa þo ecke alltijd
lijtels ackta. Vor Sal er eirn Odaud-
legur Ande: Þo ad Lijkameñ sofe/ sem
er heñar Herberge/ þa vaker hun. Eda
hvar fyrer er þad omøgulegt/ ad hun
kuñe epter Gudlegre Tillatseme ad sijna
oss þess a mille nockrar litlar Meniar
þeirrar Vppruna-Speke og hæa Skil-
nings/ sem vorar Saler voru til skap-
adar/ og vier i Paradijs mistum? Eda
ee

(c) Gen. 20. 3. (d) Gen. 31. 24. og Gen. 41. 25. (e) Matth. 1. 20. (g) 1. Reg. 3. 15. (h) Eccl. 5. v. 7.

er Gude Omættugt ad høndla vid Mañ eskiuna i hvørn Mata / sem hañ vill? Jeg neita ecke / ad þar sieu til marger Lÿkamleger/ Natturleger / lÿka eirneñ Diøfulleger DRaumar: Þar fyrer burt kasta eg þeim eige øllum / trwe þeim ei helldur øllum: miklu sÿdur vil eg taka nockurn þeirra fyrer eitt Evangelium. Eñ þar med syndga eg ecke / þegar mig Dreimer nockud Jllt/ad eg bid þa Gud/ þad hañ villde allre Olucku fra mier snwa: Og þa eirn Jllur Ogudlegur DRaumur mig Onædar/ ad Gud villde mier mÿnar Synder Nædarsamlega fyrergiefa / til hvørra mitt spillta Nolld lætur sig af Diøflenum til Verkfæres brwka: Lÿka vel þo þad hafe i moote mÿnum Vilia frāmkomed. Eda hræda ecke marga þeirra DRaumar (i)? Bidium þar fyrer Gud oss fyrer þeim ad vardveita: þa sofum vier under Vernd þess blessada Jsraels Hyrders ohulter. Marger leggia ofmikeñ trwnad/og set-

(i) Hiob. 7. v. 14.

ia ſijna Von uppa fallvallta Drauma.
Sa ſem nidur ſæer i Moſk edur Dupt/
kañ forvelldlega nockurn Avøxt ad od⸗
laſt. Eingeñ ſkyllde lꜳta ſijna hiegoom
lega Drauma ſier neina Samvitſku⸗
Sturlañ edur Okyrd giøra / ſo verdur
hañ ecke helldur Niegoomlegur. Meſte
Partur Veralldareñar liggur i einum
þwngum Svefne og Draume. Vier
vilium ecke þeim / ſem liþande eru daud⸗
er/lijker verda. Þad er Tijme til/ad vier
uppvøknum/þa Ovinureñ ber uppa vor⸗
ar Dyr/ ſo hañ þæe ei til vor iñbroteſt.
Naþe vorar Synder gieþed hønum lauſ⸗
añ Taumeñ: a vor Ydran hønũ aptur
Bitel i Muñ ad leggia. Eingeñ ſkyllde
vænta ſier/ edur ſo ſem lꜳta ſig Dreima
epter nijum og oveniulegum Medølum
aþ Himne. Hvør ſa/ ſem ecke vill med
tilſkickudum Hætte fyrer Veg ſañarleg⸗
rar Ydrunar og Yferbotar ſnwa ſier til
DRottens / hañ hiñ ſame kañ a Veg
þeſſ andlega og tijmañlega Fridar all⸗
drei ad koma: Hañs Von mun hañ a
Tælar

Tælar draga: og þyrer honū mun allt sem i einum Draume verda. Eñ skule oss Draumar til falla þessa edur hvoria adra tilkomande Nott/ þa lætum oss bid ia/ ad þeir mætti verda aþ Gude z Him nenum: so mun vor Svefn og sierhvør Nott oss blessast. Þad veite oss Gud i JEsu Nafne.

XXIX. Umþeinking
Aþ DAUDANUM.

Eccl. 7. v. 2.

Daudans Dagur er betre eñ Fædingar Dagureñ.

Ad fyrsta sem oss mæter i Verølldune/ þegar vier komum aþ Moodurlijþe/ er Daudeñ: Vier fokum ecke so snøggt til ad lifa/ ad vier ecke eirneñ under eins fokum til ad deya. Daudeñ er ecke vort hid-sijd-asta: Hañ hefur strags i Moodurlijþe

truloƒad ſig med oſſ. Baggañ z Grøf⸗ eñ eru hvør añare lijk/ z mismuna all⸗ einaſta i þvi/ ſem Tijmanum vidvijkur. Mõñunū er tilſett einuſiñe ad deya(a): Þetta Einuſiñe / kañ ecke nockru ſiñe umƒlued ad verda. Eingeñ/z ecke eirn/ er hier ƒra tekeñ. Eirn burtdeyr ꝍdur eñ hañ heƒur riettelega byriad ad lifa/ a þeim fyrſta Tijma ſiñar Tilkomu: Adrer burtdeya a ſiñe Reiſu hijngad i Verølldena/ i Moodurlijƒe: Marger meiga dragaſt mz Daudañ til ſiña Elle⸗ Ara/ ꝍdur eñ þeir komaſt til Graƒar⸗ eñar. Fleſter lijda under lok um̄ þ ƒeg⸗ urſta Mid⸗Deigis Skeid ſiña Lijƒdaga/ þegar þeirra Sool ſkijn þeim ſem ſkiær⸗ aſt. Lijkavel veit Mañeſkiañ ecke/nær/ hvar/ edr med hvørium Nætte hun mu⸗ ne deya: J Dag/eda a Morgun: Seint eda ſnem̄a. Einuſiñe ſkal þad ſkie: Og ƒyrer þeſſu Einuſiñe meigum vier ecke nockru Siñe Ohulter vera. Aungvu ad ſijdur er þa þo ad ƒiña/ſem meina ſig ad hafa

(a) Hebr. 9. v. 27.

hafa giørdt Sættmæla vid Daudañ/ og þar fyrer lifa þeir Daglega ugga-lauser/ so sem þar være vid aungvum Dauda ad bwast. Adrer eru hrædder fyrer Daudanum. Hvoruger af þessum breita riettelega. Vggaleised dregur Meñena a Tælar. Otteñ er Onaudsyn-legur. Daudans Dagur er betre eñ Fæd-ingar Dagureñ (b). Vor Fæding fær-er oss hīngad a Jordena/ fyrer Daudañ komunst vier i Himneñ. Fædingeñ iñ-leider oss i eitt framande Land (c): Fyr-er Daudañ verdum vier iñleidder i vort riettta eiginna Fødurland/ þar ed Gud er vor Fader/ Christur vor Broder / þeir Heilogu vorer Fielagar/ og vor Arf-leifd su eiginna Sæluhialpeñ. Vor Fæd-ing leider oss til Mañaña: Eñ hvad opt meigū vier a medal Mañaña klaga og seigia: Eg ligg med miñe Sælu medal Leona(d)/ & em ætlendur a med-al Mesech(e): Daudeñ leider oss til þeirra

(b) Eccl. 7. v. 2. (c) 2. Cor. 5. v. 7. (d) Ps. 57. v. 5. (e) Ps. 120. v. 5.

þeirra N. Borgara þeirrar himnesku Jerusalem/ hvar ed eingen Neid nie Nørmung mun framar vera. Vor Fæðing bærer oss i Stryd vid Dioþulen/ Mennena/ og sialþa oss: Fyrer Daudan komum vier til Sigurvinningar og Avinnings þess eilyþa Lyþsins. Fæding-unne fylger Dauden epter / Daudanum su eilyfa Zion/ hvar ed DRottenn mun sedia oss med læng-giædum Fagnadar Lyþdøgum (f). Nier maa margur David plaagast med Jllaluktande Synda Saarum (g): Margur Ezechias med Drepsott (h): Eirn annar med þusund ødrum tilfallande Plaagum/ hvørium Lækningarnar/ sem þar vid eru lagdar/ eru opt bitrare enn sialfur Siwkdomurenn: Þar mun Gud þerra øll Taar aþ vorum Augum: Dauden mun þar ei meir vera/ eige Narmur nie Kveinan/ edur nockur Pijna (i). Nier verdum vier strax epter vora Fæding lagder i Bønd og

(f) Ps. 91. v. 16. (g) Ps. 38. v. 6. (h) Esa. 38. v. 1. (i) Apoc. 21. v. 4.

og Reiþa/ til eins Teikns uppa tilkom-
ande Þrældoms Ok/ sem a oss liggur i
Heimenum : Þa vier þorum þyrst ad
ganga/ hvad mørgu Falle erum vier þa
underorpner? Þad sama er ein søñ Be-
vijsing/ad vier munum tijdt og opt þalla
& hraſa hier i Lijfe. Þa vier viliũ haþa
vort Braud og Næring / meigum vier
leita þess i Sveita vors Andlites (k).
Lææte vort Erfvide oss nockra Blessan
epter/ hvad mikla Vmſorgun hliootum
vier ad hafa/heñe vid ad hallda? Breſte
oss Næringuna: hvørſu ſart bijtur þa
Fatækteñ/ lijka vel þo hun haþe aung-
var Teñur? Komũ vier til Æru og Vpp
heþdar/ þa er þar eirneñ ad þiña Vm-
hyggiu þunga og Mæduſeme. Eþ vier
verdum gamler/ hefur Alldurdoomureñ
med ſier alþeckiañ Elle-Þwnga. Og
ſo Omøgulegt/ſem er/ ad telia Sandeñ
vid Siaþar-Strøndena / ſo er þad og
eirneñ Omøgulegt/ad þramtelia allt þ/
ſem Mañeſkiuñe kañ i þessu Lijþe mot-
ſtædlegt

(k) Gen. 3. v. 19.

skædlegt til ad falla. Hvør eirn hefur sijna Byrde ad bera / þo þesse þinne meir / hinn annar minna / til þess þwnga / sem hønum er a Herdar lagdur. Fyrer utann einhvørs hattar Slog og Plagur kiemur eingenn frá Veralldenne. J þessu Fiærmanna Hreise (l) brenner þann eina Hite Soolarennar a Dagenn: Sa annar ber sig þwnglega vegna Tunglsens a Nætturþelenu. Þennan Draum(m) mæ alla dreima: Þessu Hiegomá eru all^s underorpn^s. Þetta aldeiles eckert verda all^s Mēnn(n). J þessum Vtlendingskap hlioota aller ad framganga (o). Vier erum aller so sem Blomstur (p): Kome Vindur Daudans / og feike hann oss i burtu / þa hann vill. Þad sijdasta er þad besta. Daude eins Christens Manns er þad besta: Nu hønum er þa eingenn Synd meir: Eckert Straff vegna Syndarenn ar. Meira kann Daudenn ecke fra oss ad taka / enn þann Madka-Seck / hvørium vier erum hier iklædder: Hann mæ hann giarnan

(l) Esa. 38. v. 12. (m) Job. 20. v. 8. (n) Ps. 39. v. 12. (o) Gen. 47. v. 9. (p) Esa. 40. v. 6.

giarnaſt hafa. Skyllde haſt ecke meiga fara med þad ſiñ eckert er? Þeſſe Vtgangur er vor Vppgangur til betrar eilijfu Dijrdar. Þeg, ar vorer Fyrſtu Forelldrar geingu wtaf Parad dijs/ fundu þaug Daudañ: Þegar vier fyrer Daudañ verdum hier vid ſkilder/ fiñum vier Lijfed: Þar fyrer er Daudans Dagur betre eñ Fædingar Dagureñ. Saler eru þeir Framliðnu/ ſem i DRottne deya (q): Þeim verdur burtrykt fra Oluckuñe / og þeirra Lijkamer verda vardveitter til Dijrdareñar. Jeg hefe Gyrnd a fra ad ſkiliaſt/ og hia Chriſto ad ve, ra (r). Þad er noog: Svo tak nu myna Saal DRotteñ (ſ). Skule þad ecke ſtrax ſkie / þa bijde þad vid/ þangad til Tijmeñ kiemur. Ept er þeſſa Nott mun þo lokſins Dagureñ upp, reña: Þetta Æfeñtyr (t)/ verdur þo ein, hvørn Tijma wtleſed. A medañ vier lifum / vilium vier bwa oſſ til Daudans. Vier ſkulum ecke lata Dløfuleñ fa Blomſtur vors Lijfs/ eñ Gud Jllgreſid: Ecke Sathan þad feitaſta/ eñ Gud þ megurſta. Hvør ſijna Tilreidſlu til Daudans allt til ſiñar Dauda-Stundar und, añdregur/ hañ leider ſijna eilijfa Velferd i oſ, mikla Hættu. Hvad marger eru þeir/ fra hvør tum þeirra Forſtand ⁊ Ræna verdur þa i bur, tuteked? Marger eru þeir/ ſem Oglarnañ vill, ia i ſiñe Æſku i burtu deya/ ſo ſem ſa ſtædſte Skugge være alltijd ſa beſte. Gud hefur aung, vum Mañe Leingd hañs Lijfdaga mællt i Al, na.

(q) Apoc. 14. v. 13. (r) Phil. 1. v. 33. (ſ) 1. Reg. 19. v. 4. (t) Pſ. 90. v. 2.

na⸗Tale. Hvørt ſem myner Lyfdagar verda ſtutter eda længer/gillder mig einu. Skiepnurnar eru viliugre ad bera þañ Pungañ/ ſem uṁ ſtutta Stund a þeim liggur. Skyllde eg þar fyrer kveinoka mier/ þo ad Gud ſtitte myñar Erfides og Mædu⸗Stunder? Sañarlega ecke. Þo eg yfergiefe Kvinu/ Børn og Vine/ þa fiñ eg þaug aptur i Himnaryke. Vid mitt Jardneſkt Góts er eg gladz ad ſkilia: Jeg hefe alldrei feſt Hiartad vid þ. Verølldeñe er eg ecke uṁ neitt ſkylldugur/ þvi kañ hun mier ecke ad hallda. Jeg veit/ad eg mune ecke forerfaraſt/ edur þm̃ eilyfa Dauda deya. Kome ſa tymañlege Daude nær hañ vill/ z þo bad verde ſtrax a þeſſare Nottu: Jeg hefe ecke meir ad beſtilla/ eñ þetta: DRotteñ JEſu/ medtaktu miñ Anda. So oſka eg mier nu og øllum Chriſtnum Møñum af Hiarta/ ad vier ødlunſt eitt hægt Andlaat med Stephano: Eirn velforþeinkt⸗ añ Vidſkilnad med S. Paule: Eina fagnadar ryka Burtfør med Simeone; So mun allra vor Daude verda dyrmætur fyrer DRottne. Og vier muñi verda lyka ſo ſem þeir ed deya/ og ſiaa þad vier lifum. 2. Cor. 6. v. 9. Nad⸗ eñ Guds ſie med ydur øllū/ Amen. Col. 4. v. 18. Høñum ſie Dyrd fra Eilyfd til Eilyfdar / A M E N.

